

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EUROSYSTEM

JEDNOTNÁ OBLASŤ PLATIEB V EURÁCH

OKTÓBER 2010

EZB EKT EKP

SIEDMA SPRÁVA
O STAVE
REALIZÁCIE
PROJEKTU
OD TEÓRIE
K PRAXI

SK

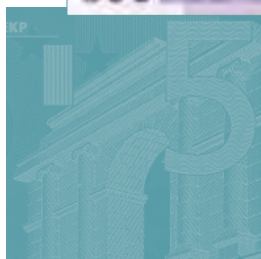

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EUROSYSTÉM

V roku 2010
je vo všetkých
publikáciách ECB
použitý motív
z bankovky 500 €.

JEDNOTNÁ OBLASŤ PLATIEB V EURÁCH SIEDMA SPRÁVA O STAVE REALIZÁCIE PROJEKTU

OD TEÓRIE K PRAXI

OKTÓBER 2010

© Európska centrálna banka 2010

Adresa

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt nad Mohanom
Nemecko

Poštová adresa

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Telefón

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.europa.eu>

Fax

+49 69 1344 6000

Všetky práva vyhradené. Reprodukované na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené s uvedením zdroja.

ISSN 1831-3981 (elektronická verzia)
ISBN 978-92-899-0791-0 (elektronická verzia)

OBSAH

ZHRNUTIE	5	5 INFRAŠTRUKTÚRY RETAILOVÝCH PLATIEB	37
ÚVOD	9	5.1 Kompatibilita infraštruktúr so SEPA	37
SEPA VO VŠEOBECNOM EKONOMICKOM, SOCIÁLNO A POLITICKOM KONTEXTE	11	5.2 Obchodná a technická interoperabilita	39
SEPA – OD TEÓRIE K PRAXI	15	5.3 Integrácia v oblasti infraštruktúr retailových platieb	40
1 SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ	15	6 MIGRÁCIA NA SEPA	41
1.1 SEPA úhrady	15	6.1 Revízia hlavných míľnikov realizácie projektu SEPA v rokoch 2009 a 2010	41
1.2 SEPA inkasá	16	6.2 Nové hlavné míľniky SEPA na obdobie od posledného štvrťroka 2010 do konca roka 2013	42
1.3 Požiadavky týkajúce sa konkrétnych ponúk služieb založených na SCT a SDD	19	6.3 Očakávania Eurosystemu v oblasti SEPA	42
2 PLATOBNÉ KARTY	22	6.4 Stanovenie konečného termínu migrácie na SEPA	42
2.1 Ďalšia európska kartová schéma (schémy)	22	7 RIADIACA ŠTRUKTÚRA V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB V RÁMCI SEPA	43
2.2 Oddelenie kartových schém od spracovateľských subjektov	24	7.1 Rada SEPA	44
2.3 Kompatibilita kartových schém so SEPA	26	7.2 Účasť koncových používateľov v národných koordinačných výboroch SEPA	45
2.4 Vytvorenie rámca pre spracovávanie kartových transakcií	27	7.3 Riadenie EPC	45
2.5 Štandardizácia kariet	27	7.4 Komunikácia na tému SEPA	46
3 INOVÁCIE V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB: eSEPA	29	8 KONVERGENCIA HOTOVOSTNÝCH SLUŽIEB V RÁMCI SEPA	47
3.1 Vymedzenie elektronických online platieb a mobilných platieb	29	PRÍLOHA	49
3.2 Vývoj elektronických online platieb	30		
3.3 Vývoj mobilných platieb	32		
4 BEZPEČNOSŤ RETAILOVÝCH PLATIEB	34		
4.1 Vytvorenie rovnocenných podmienok bezpečnosti retailových platieb	34		
4.2 Implementácia bezpečnostných opatrení v rámci sektora	35		
4.3 Prechod od kariet s magnetickým prúžkom ku kartám s čipom EMV	36		

ZHRNUTIE

Eurosystém aktívne podporuje vytvorenie Jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA). Od uverejnenia šiestej správy o stave realizácie projektu SEPA v novembri 2008 sa v rámci projektu SEPA podarilo splniť viacero významných úloh. Existujú však oblasti, kde vývoj nebol uspokojivý. Eurosystém v tejto súvislosti poskytuje nasledujúce analýzy a pokyny.

1 SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ

Eurosystém oceňuje výsledky, ktoré európsky bankový sektor dosiahol v rámci vývoja schém SEPA úhrad (SEPA credit transfer – SCT) a SEPA inkás (SEPA direct debit – SDD) pod záštitou Európskej platobnej rady (European Payments Council – EPC). Zavedenie SDD v novembri 2009, keď bolo po prvý raz možné uskutočniť cezhraničné inkaso, treba považovať za významný úspech.

Migrácia na SEPA je však pomalšia, než sa očakávalo, čo poukazuje na skutočnosť, že *kompatibilita a dosiahnuteľnosť nepostačujú na zabezpečenie včasnej migrácie*. To zdôrazňuje potrebu zvyšovať informovanosť o projekte SEPA medzi všetkými používateľskými skupinami a zaradiť ho medzi vyššie priority významných zúčastnených strán (t. j. podnikov a orgánov verejnej správy). *Používateľom platobných služieb by mali byť sprístupnené atraktívne ponuky služieb založených na schémach SCT a SDD*, pričom by sa malo prihliadať na konkrétne potreby spotrebiteľov a podnikov. Je tiež potrebné vytvoriť *dlhodobý finančný obchodný model pre schému SDD*.

Eurosystém očakáva, že v rámci platieb v eurách v EÚ sa budú ako schémy úhrad a inkás používať schémy SCT a SDD, ktoré po uplynutí konečného termínu migrácie na SEPA nahradia pôvodné schémy úhrad a inkás pre platby v eurách dovtedy používané v jednotlivých krajinách.

2 PLATOBNÉ KARTY

Napredovanie v oblasti vývoja ďalšej európskej kartovej schémy je značne pomalšie, než sa

očakávalo. Výzva Eurosystému vyvinúť ďalšiu európsku kartovú schému ako dôležitý predpoklad vytvorenia konkurenčného trhu platobných kariet v rámci SEPA je však stále opodstatnená, pričom Eurosystém pokračuje v monitorovaní súčasných troch iniciatív pôsobiacich na trhu a v prípade potreby vydáva pokyny.

Okrem záväzkov prijatých zo strany MasterCard a Visa Europe v súvislosti s viacstrannými výmennými poplatkami (multilateral interchange fees – MIF) bude potrebné zaujať stanovisko *zo strany Európskej komisie týkajúce sa MIF*, v nevyhnutnom prípade aj vo forme vydaného nariadenia. Zároveň je však potrebné odstrániť aj ďalšie zásadné prekážky existujúce v oblasti SEPA platobných kariet, najmä pokiaľ ide o *oddelenie riadenia schém od spracovania a dosiahnutie interoperability medzi jednotlivými spracovateľmi nezávislými od schém*. Princíp oddelenia schémy od spracovania by sa mal v ideálnom prípade uplatňovať na podnikovej úrovni. V záujme dosiahnutia interoperability medzi jednotlivými spracovateľmi nezávislými od schém by mala EPC postupovať v súlade so svojím rozhodnutím z decembra 2009, t. j. aktualizovať rámec PE-ACH/CSM a náležite upraviť rámec pre SEPA platobné karty.

Eurosystém tiež zaznamenal pokrok v oblasti štandardizácie platobných kariet, ktorá je kľúčom k rôznym scenárom napredovania v oblasti SEPA platobných kariet. V záujme úspešného splnenia požiadaviek zainteresovaných strán *je nevyhnutná priama a koordinovaná účasť európskeho platobného sektora, v ideálnom prípade zastúpeného EPC, v celosvetových orgánoch štandardizácie platobných kariet*. Eurosystém predovšetkým naďalej očakáva konkrétne návrhy aktívnejšej účasti EPC v orgánoch EMVCo a PCI SSC.

Najneskôr do konca roka 2013 by mala byť zabezpečená možnosť získavania licencií v rámci celej oblasti SEPA. To znamená, že licencované subjekty zaoberajúce sa vydávaním a prijímaním kariet by už nemali byť obmedzené len na jednotlivé krajiny alebo regióny,

ale ich činnosť by mala byť možná v rámci celej oblasti SEPA. Pokiaľ ide o certifikáciu v oblasti bezpečnosti platobných kariet a terminálov, Eurosystem očakáva vytvorenie trvalej riadiacej štruktúry SEPA a od členov EPC a CAS očakáva, že sa dohodnú na konkrétnych návrhoch.

3 INOVÁCIE V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB: eSEPA

Vzhľadom na značný rozmach elektronického obchodovania, zodpovedajúci nárast online platieb a rastúce obavy z prudko stúpajúceho počtu podvodov pri kartových platbách cez internet Eurosystem považuje za nevyhnutné, aby boli v rámci SEPA k dispozícii bezpečné a efektívne riešenia online platieb. Hoci dlhodobé ciele EPC v oblasti elektronických platieb sú v súlade s očakávaniami Eurosystemu, jej napredovanie v tejto oblasti je zatiaľ neuspokojivé. V súčasnosti sa za najslubnejšiu iniciatívu považuje zámer troch popredných riešení elektronických platieb založených na internetovom bankovníctve (eps, iDEAL, giro pay), ktorých cieľom je koncepčné preverenie interoperability, využívajúc prácu EPC v oblasti elektronických platieb ako východiskový bod. Eurosystem túto iniciatívu a ciele troch schém podporuje a očakáva, že schémy budú otvorené aj voči požiadavkám ostatných komunit/schém, ak by sa tieto chceli pripojiť. Eurosystem dôrazne vyzýva bankový sektor, aby sa do tejto činnosti zapojil poskytnutím riešení elektronických platieb použiteľných v rámci SEPA.

Oblasť mobilných platieb je zatiaľ v počiatočnej fáze. Pre účasť veľkého počtu zainteresovaných strán je vývoj rozsiahlych riešení mobilných platieb zložitejší. Eurosystem očakáva, že EPC dokončí teoretickú prácu v tejto oblasti najneskôr do polovice roka 2012, pričom následne by mali byť k dispozícii zákaznícke ponuky dostupné v rámci celej oblasti SEPA.

4 BEZPEČNOSŤ RETAILOVÝCH PLATIEB

Bezpečnosť retailových platieb je rozhodujúcim faktorom dôvery spotrebiteľov a podnikov

v produkty SEPA. Prístup jednotlivých bánk založený na riziku nemusí byť optimálny na dosiahnutie požadovanej miery bezpečnosti na celosektorovej úrovni, pretože miera tolerancie komerčných rizík sa môže líšiť od miery tolerancie sociálnych rizík.

V tejto súvislosti Eurosystem prostredníctvom „Harmonizovaného postupu v oblasti oversightu a štandardov oversightu platobných nástrojov“ predkladá ďalšie objasnenie očakávaní v súvislosti s bezpečnostnými mechanizmami. Vo všeobecnosti by k zvýšeniu dôvery verejnosti v platobné systémy a služby v rámci Európy prispelo poskytnutie jasnejších informácií o subjektoch zapojených do procesu definovania bezpečnostných požiadaviek a o požiadavkách stanovených týmito subjektmi. Eurosystem preto bude podporovať ďalšie snahy o zvýšenie celkovej informovanosti všetkých zainteresovaných orgánov a účastníkov trhu o príslušných bezpečnostných požiadavkách (napr. dvojfaktorové overenie totožnosti). Okrem toho má v úmysle zriadiť fórum, ktoré by v rámci Európy slúžilo na monitorovanie vývoja na trhu a podporu ďalšej harmonizácie očakávaní v oblasti bezpečnosti.

Eurosystem vyzýva účastníkov trhu, aby zaviedli progresívne opatrenia na zvýšenie informačnej bezpečnosti a elimináciu výskytu podvodov v oblasti platieb. V prípade diaľkových platieb by mali účastníci trhu predstaviť progresívny spôsob overenia totožnosti a zaviesť ho do konca roka 2012. V súlade s postojom Europolu k budúcnosti magnetického prúžka a v záujme podpory úsilia sektora zvýšiť bezpečnosť kartových transakcií nahradením kariet s magnetickým prúžkom kartami s čipom EMV by sa mali podľa Eurosystemu v rámci postupnej migrácie od roku 2012 všetky nové SEPA platobné karty vydávať už iba ako čipové karty. Ak sa v rámci sektora prijme rozhodnutie o ponechaní magnetického prúžka z praktických dôvodov, mali by byť odstránené všetky údaje, ktoré umožňujú uskutočňovať prostredníctvom magnetického prúžka transakcie. Zároveň je potrebné zabezpečiť, aby na žiadosť klientov bolo možné poskytovať karty s magnetickým prúžkom, keďže

mimo krajín SEPA stále existujú oblasti, v ktorých ešte neprebehol prechod na štandard EMV.

5 INFRAŠTRUKTÚRY RETAILOVÝCH PLATIEB

Je potrebné ďalej zlepšiť interoperabilitu infraštruktúr a odstrániť zostávajúce prekážky. Eurosystem vyzýva všetky infraštruktúry, ktoré pôsobia v eurozóne a ktorých cieľom je dosiahnuť kompatibilitu s požiadavkami SEPA, aby sa zapojili do otvoreného dialógu na tému zabezpečenia interoperability. Eurosystem tiež vyzýva EPC, aby splnila svoj záväzok nadviazať štruktúrovaný dialóg s infraštruktúrami. Eurosystem očakáva dosiahnutie kompatibility s požiadavkami SEPA zo strany infraštruktúr najneskôr do konca roka 2012.

6 MIGRÁCIA NA SEPA

Napriek mnohým úspechom v rámci projektu SEPA sa v oblasti migrácie na SEPA ako samoregulačného procesu zatiaľ nepodarilo dosiahnuť požadované výsledky. Konečný termín na zabezpečenie bežného používania nástrojov SEPA, ktorý si bankový sektor stanovil na december 2010 a s ktorým sa stotožnili aj Eurosystem a Európska komisia, sa nepodarí dodržať. Morálny apel zjavne nebol dostatočne účinný. S cieľom zabezpečiť dosiahnutie výhod vyplývajúcich zo SEPA je potrebné stanoviť konečný termín migrácie na SCT a SDD prostredníctvom nariadenia, pričom tento termín by mal stanoviť legislatívny orgán EÚ. Eurosystem preto víta iniciatívu Európskej komisie, ktorej cieľom je stanoviť konečný termín migrácie prostredníctvom nariadenia EÚ.

Vychádzajúc z predpokladu, že samotný termín/termíny migrácie bude/budú výsledkom spoločného rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady EÚ prijatého v rámci bežného legislatívneho postupu po predchádzajúcom vypracovaní návrhu nariadenia EÚ, Eurosystem očakáva, že povinný časový plán migrácie na nástroje SEPA výrazne zrýchli tempo migrácie a umožní,

aby sa migrácia na SEPA ukončila podľa možnosti do konca roka 2012 v prípade úhrad a do konca roka 2013 v prípade inkás.

Eurosystem odporúča, aby sa v rámci revízie nariadenia 924/2009 o cezhraničných platbách v roku 2012 zvažilo postupné odstránenie limitu 50 000 €, ktorý sa uplatňuje v rámci dodržiavania zásady rovnosti poplatkov.

7 RIADIACA ŠTRUKTÚRA V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB V RÁMCI SEPA

K vylepšeniu riadiacej štruktúry SEPA prispelo vytvorenie Rady SEPA, ktorá umožňuje formálnejšiu účasť vysokých predstaviteľov subjektov na strane dopytu v rámci dialógu SEPA. Rada SEPA tiež pomôže zvýšiť informovanosť a povedomie verejnosti o projekte SEPA, čo v konečnom dôsledku umožní zjednodušiť migráciu na SEPA. Rada SEPA bude v kontakte s národnými fórami SEPA s cieľom zavádzať strategické rozhodnutia prijaté v rôznych členských štátoch.

Eurosystem považuje za nevyhnutnú aktívnejšiu účasť predstaviteľov koncových používateľov v niektorých národných fórach SEPA, aby bolo možné náležitým spôsobom riešiť obavy a výzvy v oblasti retailových platieb formou sociálneho dialógu. Okrem toho je potrebné zlepšiť komunikáciu na tému SEPA s koncovými používateľmi. V tomto smere sa vyžaduje koordinovaný a cieleň prístup zo strany európskych a vnútroštátnych orgánov, bankového sektora a členov národných koordinačných výborov SEPA.

Eurosystem vyzýva EPC, aby posilnila svoje pôsobenie v oblasti platobných inovácií a umožnila vývoj a zavádzanie inovácií aj vtedy, ak nezíska podporu väčšiny členov. Ak sa tento prístup nepovažuje za uskutočniteľný, mala by byť umožnená koordinovaná činnosť tých bánk a bankových komunít, ktoré majú o vývoj a inovácie záujem, i mimo kontextu EPC.

8 KONVERGENCIA HOTOVOSTNÝCH SLUŽIEB V RÁMCI SEPA

Zavádzanie opatrení zahrnutých do strategického plánu krokov na dosiahnutie konvergenencie hotovostných služieb ponúkaných národnými centrálnymi bankami krajín eurozóny v súčasnosti napreduje. V júli 2010 Európska komisia prijala návrh nariadenia EÚ o profesionálnej cezhraničnej preprave eurovej hotovosti cestnou dopravou medzi členskými štátmi eurozóny. V súčasnosti prebieha vývoj v oblasti výmeny elektronických údajov s profesionálnymi klientmi v prípade vkladov a výberov hotovosti a v oblasti spoločných štandardov balenia v rámci základných bezplatných hotovostných služieb národných centrálnych bánk.

ÚVOD

V rámci plnenia svojho mandátu podporovať plynulé fungovanie platobných systémov Eurosystem už od roku 2002 aktívne podporuje vytvorenie Jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA). Cieľom SEPA je umožniť jednotlivcom, podnikom a orgánom verejnej správy uskutočňovať bezhotovostné platby v rámci celej eurozóny z jedného účtu kdekoľvek v eurozóne pomocou jednotného súboru platobných nástrojov rovnako jednoducho, efektívne a bezpečne, ako je to dnes v prípade domácich platieb. Iniciatíva, ktorú pôvodne začal bankový sektor na podnet trhu¹ s cieľom reagovať na požiadavky súvisiace so zásadou rovnosti poplatkov stanovenou v nariadení (ES) č. 2560/2001,² sa značne rozšírila, čo sa týka oblasti riadenia a účasti rôznych zainteresovaných strán. Vzhľadom na skutočnosť, že SEPA nie je len obchodný projekt, ale projekt úzko prepojený s politickou a sociálnou ambíciou, ktorej cieľom je integrovanejšia, konkurencieschopnejšia a inovatívnejšia Európa, je tento vývoj prirodzený. Zatiaľ čo harmonizáciu právneho prostredia platobných služieb zabezpečila smernica o platobných službách (Payment Services Directive – PSD), harmonizácia pravidiel a štandardov bola úlohou bankového sektora. Po fáze príprav projektu, ktorú koordinovala a podporovala Európska platobná rada – samoregulačný orgán európskeho bankového sektora v oblasti platobných služieb – sa stala zrejmom skutočnosť, že samotná fáza migrácie na SEPA si vyžaduje aktívnejšiu účasť subjektov na strane dopytu, širšiu riadiacu štruktúru a legislatívnu podporu zo strany regulačných orgánov.

Vo svojej šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA zverejnenej v novembri 2008 Eurosystem poukázal na klesajúcu motiváciu účastníkov trhu pokračovať v projekte. S cieľom prekonať túto zjavnú ľahostajnosť voči SEPA a zabezpečiť úspech projektu začal Eurosystem poskytovať informácie a pokyny týkajúce sa SEPA nielen poskytovateľom platobných služieb, ale aj ďalším zainteresovaným subjektom na strane dopytu, napríklad podnikom, orgánom verejnej správy, obchodníkom a spotrebiteľom (ktorých zastupujú ich vlastné

asociácie, resp. organizácie). Tento postup sa opiera o predpoklad, že ciele SEPA možno v plnej miere dosiahnuť len vtedy, keď všetky zainteresované strany spoja svoje úsilie. Všetkým zainteresovaným stranám bola adresovaná výzva aktívne sa zapojiť do procesu realizácie SEPA s cieľom zabezpečiť, aby sa podarilo včas dokončiť všetky úlohy súvisiace s jej zavedením a aby sa mohla uskutočniť úplná migrácia na SEPA.

Od uverejnenia šiestej správy o stave realizácie projektu SEPA sa v rámci projektu podarilo splniť viacero významných úloh. Jedným z hlavných krokov bolo spustenie SEPA inkás (SDD) v novembri 2009, čomu predchádzalo vyriešenie mnohých zložitých otázok, napríklad zásady medzibankového účtovania poplatkov, dosiahnuteľnosti pre SEPA inkasá a migrácie mandátov. Pokrok bol tiež zaznamenaný v oblasti štandardizácie v rámci komunikácie klienta s bankou (c2b) a banky s klientom (b2c), štandardizácie kariet, finalizácie európskeho rámca pre elektronickú fakturáciu (European E-Invoicing Framework – EEIF) a v neposlednom rade aj v oblasti transpozície a implementácie smernice PSD.³

Existujú však oblasti, kde zatiaľ vývoj nie je uspokojivý: migrácia na SCT je pomalšia, než sa očakávalo, a existujú tiež nevyriešené otázky v oblasti kartových schém, spracovania kariet a elektronických platieb.

Očakáva sa, že k vyriešeniu týchto otázok prispeje aj nastávajúce určenie konečného termínu/termínov migrácie na SEPA v prípade SCT a SDD formou nariadenia a zriadenie Rady SEPA ako hlavného riadiaceho orgánu pre európsky trh služieb retailového platobného styku, v rámci ktorej stranu ponuky i dopytu reprezentuje široký okruh zainteresovaných strán. Zároveň je potrebné venovať zvýšenú

- 1 „Euroland: Our Single Payments Area!“, Biela kniha, máj 2002. Deklarácia EPC zo 17. marca 2005, tlačová správa EPC „Transforming Europe’s Payments Landscape“, 5. apríl 2005.
- 2 Zrušené nariadením (ES) č. 924/2009 o cezhraničných platbách.
- 3 Smernica (ES) č. 2007/64/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu.

pozornosť zaisteniu bezpečnosti platieb SEPA a vytvoreniu harmonizovanej minimálnej úrovne bezpečnosti v prípade retailových platieb v rámci SEPA, ako aj zlepšeniu komunikácie na tému SEPA s koncovými používateľmi.

Táto správa pozostáva z dvoch častí. Prvá, úvodná časť sa zameriava na projekt SEPA vo všeobecnom ekonomickom, politickom a sociálnom kontexte a na zdôraznenie výhod, ktoré SEPA prináša. Druhá časť obsahuje podrobnejšie informácie o rôznych oblastiach v rámci SEPA, hodnotí pokrok dosiahnutý za posledné dva roky a poskytuje pokyny týkajúce sa ďalšieho napredovania projektu.

SEPA VO VŠEOBECNOM EKONOMICKOM, SOCIÁLNO A POLITICKOM KONTEXTE

Nástroje, infraštruktúra a štandardy SEPA sa často rozlišujú ako samostatné témy. Je však potrebné zohľadniť skutočnosť, že SEPA je súčasťou všeobecného ekonomického, sociálneho a politického kontextu. Uvedomovanie si tohto faktu môže viesť k lepšiemu pochopeniu požiadaviek a potenciálu tohto projektu.

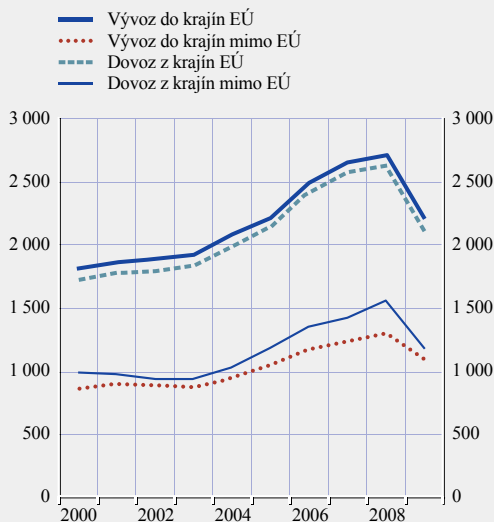
V priebehu posledných 50 rokov rastúca ekonomická integrácia výrazne prispela k politickému súladu a sociálnej stabilite v Európe. V roku 1957 Rímska zmluva položila základy vytvorenia jednotného hospodárskeho trhu umožňujúceho voľný pohyb osôb, tovaru, kapitálu a služieb. V roku 1992 Maastrichtská zmluva poskytla právny základ jednotnej európskej meny. V roku 1999 bolo zavedené euro, ktoré sa zavedením eurových bankoviek a mincí v roku 2002 stalo hmatateľnou realitou. V súčasnosti používa 330 miliónov Európanov v 16 krajinách (17 od roku 2011) jednotnú menu – rovnaké bankovky a mince sú platné v rámci celej eurozóny.

V priebehu týchto rokov dochádzalo z pohľadu dlhodobého priemeru k rastu obchodu s tovarmi a službami medzi krajinami EÚ (graf 1). Avšak finančná integrácia v oblasti bezhotovostných platieb nenapredovala rovnakým tempom. Platby v rámci cezhraničného obchodu s tovarmi a službami sú zložitejšie a nákladnejšie ako domáce platby. Po mnohých rokoch ešte stále neexistuje jednotný trh bezhotovostných platieb, ktorý by umožňoval, aby sa za tovary a služby v rámci Európy dalo platiť rovnako jednoducho, efektívne a za rovnakú cenu ako na národnej úrovni.

Obchod s tovarmi a službami medzi krajinami EÚ viedol k vytvoreniu rozsiahleho trhu, ktorého účastníkmi sú európske podniky a spotrebiteľia. Obchod sa však neobmedzuje na národné trhy. Cieľom projektu SEPA je dosiahnuť rovnaký stav v prípade bezhotovostných platieb. SEPA podporí konkurenciu, čo prinesie výhody európskym podnikom a spotrebiteľom, ktorí budú ťažiť zo širšej ponuky produktov a ochrany spotrebiteľov na základe smernice PSD, a zároveň poskytovateľom platobných služieb, ktorí

Graf 1 Objem obchodu medzi krajinami EÚ a s krajinami mimo EÚ

(2000 – 2009; mil. EUR)

Zdroj: Eurostat.

Poznámka: Obchod s tovarmi EÚ a jej členských štátov zahŕňa všetky tovary, ktoré vstupom na ekonomické územie vykazujúceho členského štátu (dovoz) alebo jeho opustením (vývoz) zvyšujú alebo znižujú stav zásob materiálnych zdrojov daného členského štátu vrátane tovarov určených na spracovanie. Informácie o tovaroch poskytujú právnické alebo fyzické osoby.

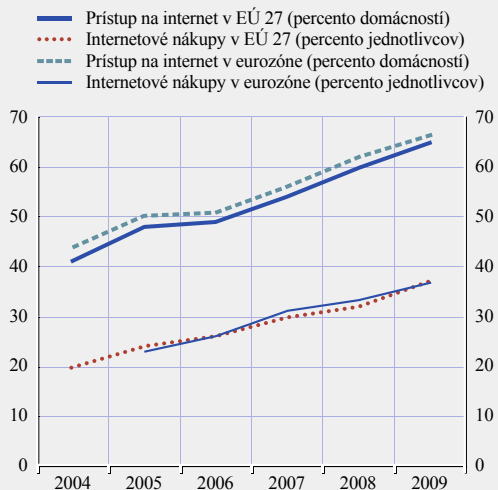
budú môcť svoje produkty a služby ponúkať v rámci širšieho trhu.

Popri európskej integrácii sú ďalším hlavným činiteľom zmien inovácie. V tomto smere má SEPA značný potenciál, ktorý je potrebné využiť. Každodenné používanie mobilných telefónov, čipovej technológie a internetu úplne zmenilo spôsob, akým komunikujeme a nakupujeme tovar a služby (graf 2 a 3). Objem elektronického obchodovania prudko rastie a táto oblasť má ďalší rastový potenciál (graf 4). Avšak pokiaľ ide o platby za nákupy online alebo prostredníctvom mobilného telefónu, výber spôsobov platby, ktoré sú zákazníkom k dispozícii, je stále obmedzený. Hoci v niektorých krajinách sú k dispozícii inovatívne riešenia pre konkrétne potreby spotrebiteľov, široko dostupné riešenia platieb v eurách v rámci SEPA zatiaľ neexistujú.

V tomto kontexte sa zdá, že vplyv budúceho správania spotrebiteľov sa stále podceňuje.

Graf 2 Prístup domácností na internet a internetové nákupy jednotlivcami v eurozóne a EÚ

(2002 – 2009; v percentách)

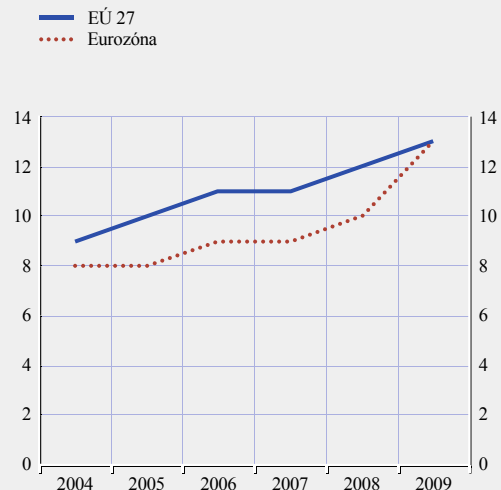

Zdroj: Eurostat.

Poznámky: Cieľová populácia: populácia domácností zahŕňa všetky domácnosti s minimálne jedným členom vo vekovej skupine 16 až 74 rokov. Populácia jednotlivcov zahŕňa všetkých jednotlivcov vo veku 16 až 74 rokov (niektoré krajiny zbierajú osobitné údaje o ďalších vekových skupinách). Alternatívne možnosti: jednotlivci vo veku 15 a menej rokov, prípadne vo veku 75 alebo viac rokov.

Graf 4 Podiel obratu podnikov z elektronického obchodovania v eurozóne a EÚ

(2004 – 2009; príjmy z elektronického predaja/celkový obrat; v percentách)

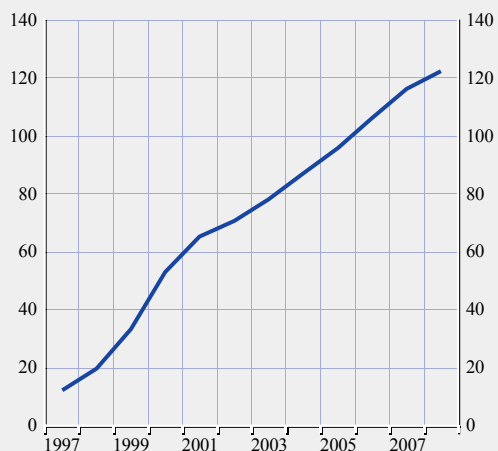

Zdroj: Eurostat.

Poznámky: Do prieskumu boli zahrnuté podniky, ktoré majú minimálne desať zamestnancov. Hodnota príjmov z elektronického predaja je vyčlenená celkovým obratom.

Graf 3 Využívanie mobilných telefónov v eurozóne a EÚ

(1997 – 2008; počet aktivácií na 100 obyvateľov)

Zdroj: Eurostat.

Poznámky: Tento ukazovateľ vyjadruje počet aktivácií na využívanie verejných mobilných telekomunikačných systémov pomocou celulárnej technológie súvisiacej s populáciou. Celkový počet aktivácií v krajine je delený počtom obyvateľov danej krajiny a vynásobený 100. Aktivne predplatené karty sú tiež zahrnuté ako aktivácie. Na jednu osobu môže pripadať viac ako jedna aktivácia.

V súčasnosti vzniká nová generácia používateľov internetu a mobilných telefónov. Noví používatelia budú v čoraz väčšej miere vyhľadávať nové platobné aplikácie a v konečnom dôsledku budú predstavovať nový typ spotrebiteľov finančných služieb, ktorí budú v snahe získať potrebné služby ochotne využívať novú generáciu poskytovateľov finančných služieb. Táto nová generácia bude platobné služby posudzovať z iného hľadiska – bude chcieť jednoduché a bezpečné služby prispôbené individuálnym potrebám, ktoré bude mať k dispozícii kedykoľvek a kdekoľvek. Ak finančný sektor nezohľadní trendy a potreby tejto novej generácie, môže stratiť kontakt s dôležitým zákazníckym segmentom.

Stručne teda možno konštatovať, že SEPA je reakciou na potrebu integrácie retailových platieb (t. j. eliminácie rozdielov medzi domácimi a cezhraničnými platbami v eurách) i potrebu inovácie (t. j. poskytnutia vhodných spôsobov platby v nových situáciách, napr. elektronických

platieb v rámci elektronického obchodovania, mobilných platieb, elektronickej fakturácie atď.). Pre poskytovateľov platobných služieb bude SEPA podnetom na dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti a efektívnosti, vyššej bezpečnosti a celkovej inovácie trhu platieb, čo má potenciál priniesť rozsiahle sociálne výhody.¹ Projekt je zároveň úzko prepojený s politickou ambíciou vytvoriť integrovanejší, konkurencieschopnejší a inovatívnejší jednotný európsky trh.²

Prenesením týchto všeobecných očakávaní na úroveň koncových používateľov sa potvrdzujú aj výhody, ktoré zo SEPA vyplývajú pre spotrebiteľov, obchodníkov, podniky a orgány verejnej správy. Spotrebiteľia budú na uskutočňovanie platieb v eurách v rámci SEPA potrebovať len jeden bankový účet a jednu platobnú kartu. Budú tiež môcť ťažiť z inovatívnych služieb, vďaka ktorým je uskutočňovanie platieb jednoduchšie. Obchodníci budú mať k dispozícii väčší výber poskytovateľov služieb spracovania kariet, poskytovateľov terminálov a kartových schém, pričom vyššia konkurencia medzi týmito poskytovateľmi má potenciál viesť k zníženiu nákladov. Podniky a orgány verejnej správy budú môcť centralizovať svoje finančné transakcie realizované v eurách a budú ťažiť z možností úplného priameho spracovania platobných tokov.

SEPA si okrem toho zaslúži pozornosť aj na mikroekonomickej úrovni. Diskusie o ekonomických dôsledkoch SEPA sa príliš často zameriavajú len na investičné náklady a náklady súvisiace s migráciou. V rámci tejto diskusie sa však často zanedbáva skutočnosť, že oblasť retailových platieb je v bankovom sektore podstatným zdrojom príjmov. Príjmy z retailových platieb predstavujú takmer 25 % celkových príjmov bánk,³ pričom na rozdiel od iných zdrojov príjmov sú spoľahlivé a stabilné. Služby retailového platobného styku sú okrem toho často základom dlhodobých vzťahov klientov s bankou. Predstavujú rozhranie finančného sektora, s ktorým sú v každodennom styku takmer všetci jednotlivci a všetky podniky v Európe.

Finančná kríza – a nasledujúce obdobie pomalšieho rastu a vyšších rizík – vedie k uznaniu významu retailového bankovníctva a retailových platieb, keďže pre banky predstavujú pravidelný a stabilný tok príjmov. Medzi oblasťou retailových platieb a celkovou výkonnosťou bánk existuje základný vzťah, z ktorého vyplýva, že výkonnosť bánk v krajinách s rozvinutejším trhom retailových platieb je vyššia.⁴ Trh retailových platieb tiež môže prispieť k vyvráteniu populistických debát a zlej povesti bánk a bankárov a pomôcť tak zachovať dôveru verejnosti v banky a finančný systém.⁵

Príjmy vyplývajúce z retailových platieb však napriek ich stabilnej povahe nemožno považovať za automaticky zaručené. Podliehajú tlakom z rôznych smerov, napr. rastúcej konkurencii v dôsledku pokračujúcej integrácie európskeho trhu platobných služieb, značnej výške investícií potrebnej na zabezpečenie schopnosti spĺňať požiadavky zákazníkov a držať tempo s technologickým pokrokom, a prísnejšiemu postoju protimonopolných orgánov k otázkam ako sú napríklad výmenné poplatky. Je do určitej miery iróniou, že niektoré z týchto faktorov sú výsledkom samotného vytvorenia SEPA. Preto nie je prekvapujúce, že niektoré subjekty finančného sektora nevnímajú projekt SEPA ako príležitosť, ale skôr ako hrozbu.

Na druhej strane však existujú možnosti, ako zvýšiť príjmy z retailových platieb, a to napríklad obmedzením prevádzkových nákladov, zvýšením objemu bezhotovostných platieb a ponúkaním inovatívnych platobných služieb.

1 Podrobná analýza sociálnych aspektov vytvorenia SEPA sa uvádza v publikácii „SEPA, Efficiency, and Payment Card Competition“, ECB Working Paper č. 1140, december 2009, Wilko Bolt a Heiko Schmiedel.

2 Podrobná diskusia o integrácii a inovácii v oblasti retailových platieb sa uskutočnila v rámci spoločnej konferencie ECB a De Nederlandsche Bank „Retail payments: integration and innovation“, 25. – 26. máj 2009.

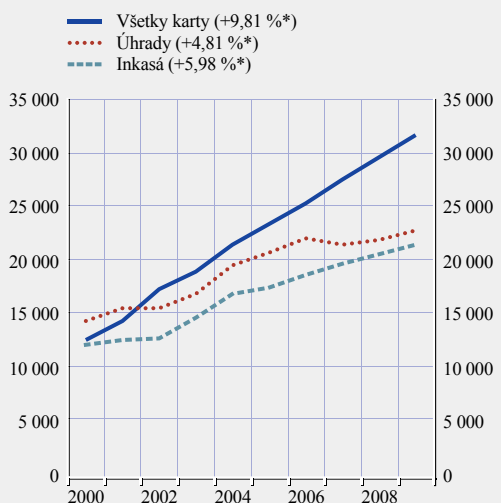
3 Tamtiež.

4 Tamtiež.

5 Podrobná analýza základného vzťahu medzi oblasťou retailových platieb a celkovou výkonnosťou bánk sa uvádza v publikácii „Return to Retail Banking and Payments“, ECB Working Paper č. 1135, december 2009, Iftekhar Hasan, Heiko Schmiedel a Liang Song.

Graf 5 Počet úhrad, inkás a kartových platieb v EÚ

(2000 – 2009; v mil.)

Zdroj: ECB, Statistical DataWarehouse.
 Poznámka: Percentá sú priemerom CAGR rastu transakcií v EÚ počas obdobia 2000 – 2009.
 CAGR (Compound Annual Growth Rate – zložená ročná miera rastu) sa počíta podľa vzorca: $CAGR = (x(t)/x(0))^{(1/t)} - 1$, v ktorom t predstavuje počet rokov a $x(t)$ hodnotu v súčasnom roku.

Na tomto mieste vystupujú do popredia pozitívne vplyvy SEPA.

Prevádzkové náklady možno znížiť realizovaním úspor z rozsahu. Z výsledkov akademického výskumu vyplýva, že zdvojnásobenie objemu platieb vo všeobecnosti zvýši prevádzkové náklady len o jednu tretinu.⁶ Ďalšie zvýšenie efektívnosti prinesie tiež harmonizácia platobných nástrojov a štandardov a postupné ukončenie používania národných pôvodných produktov a systémov.

Bezhotovostné platby by mohli v rámci Európy dosahovať dlhodobý rast, ak by ich vývoj a používanie boli v plnom záujme všetkých zainteresovaných strán v rámci platobného styku, t. j. poskytovateľov platobných služieb, obchodníkov i zákazníkov (graf 5). Poskytovatelia platobných služieb môžu používanie nástrojov bezhotovostného platobného styku podporovať sprístupnením zaujímavých ponúk spojených s nástrojmi SEPA. Dôležité je tiež umožniť spotrebiteľom a obchodníkom vedieť sa zodpovedne rozhodnúť pre konkrétne riešenie

na základe informácií o nákladových faktoroch, ktoré vyplývajú z výberu konkrétneho spôsobu platby (napr. hotovosť, platobné karty a iné nástroje elektronických platieb). V roku 2010 ECB spustila projekt na zvýšenie všeobecnej informovanosti o nákladovej efektívnosti rôznych platobných nástrojov. V tomto smere ECB v úzkej spolupráci s niektorými národnými centrálnymi bankami ESCB v súčasnosti pripravuje štúdiu o nákladoch retailových platieb. Hlavným cieľom štúdie je vypracovať odhad a analýzu sociálnych nákladov rôznych platobných nástrojov. Vychádzajúc z jednotnej metodiky je zámerom štúdie vytvoriť konzistentný a komplexný rámec umožňujúci objektívne porovnanie nákladov rôznych platobných nástrojov v rôznych európskych krajinách, ktoré sa štúdie zúčastňujú.

Migrácia na SEPA má potenciál pretvoriť trh služieb retailového platobného styku rovnako zásadne ako zavedenie eura. Realizáciou SEPA sa však tento proces transformácie neukončí. Globalizácia a modernizácia budú európsky trh retailových platieb ovplyvňovať aj po dokončení projektu SEPA. Tento vývoj so sebou prinesie nové požiadavky a nové možnosti pretvárania retailového trhu v Európe. Eurosystem sa zaväzuje tento vývoj sledovať a pokračovať v plnení svojej úlohy katalyzátora zmien.

⁶ Podrobné informácie sú v záveroch spoločnej konferencie ECB a De Nederlandsche Bank „Retail payments: integration and innovation“, 25. – 26. máj 2009.

SEPA – OD TEÓRIE K PRAXI

I SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ

Eurosystem oceňuje výsledky, ktoré európsky bankový sektor dosiahol v rámci vývoja schém SEPA úhrad (SEPA credit transfer – SCT) a SEPA inkás (SEPA direct debit – SDD) pod záštitou Európskej platobnej rady (European Payments Council – EPC). Zavedenie SDD v novembri 2009, keď bolo po prvý raz možné uskutočniť cezhraničné inkaso, treba považovať za významný úspech.

Migrácia na SEPA je však pomalšia, než sa očakávalo, čo poukazuje na skutočnosť, že kompatibilita a dosiahnuteľnosť nepostačujú na zabezpečenie včasnej migrácie. To zdôrazňuje potrebu zvyšovať informovanosť o projekte SEPA medzi všetkými používateľskými skupinami a zaradiť ho medzi vyššie priority významných zúčastnených strán (t. j. podnikov a orgánov verejnej správy). Používateľom platobných služieb by mali byť prístupné atraktívne ponuky služieb založených na schémach SCT a SDD, pričom by sa malo prihliadať na konkrétne potreby spotrebiteľov a podnikov. Je tiež potrebné vytvoriť dlhodobý finančný obchodný model pre SDD.

Eurosystem očakáva, že v rámci platieb v eurách v EÚ sa budú ako schémy úhrad a inkás používať schémy SCT a SDD, ktoré po uplynutí konečného termínu migrácie na SEPA nahradia pôvodné schémy úhrad a inkás pre platby v eurách dovtedy používané v jednotlivých krajinách.

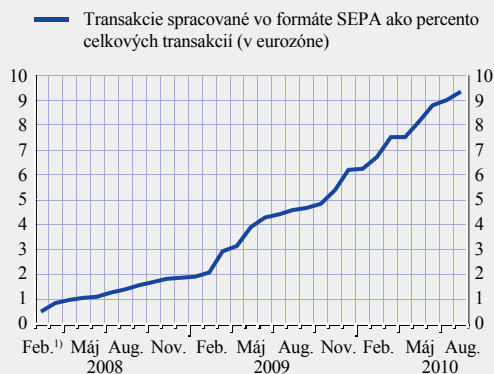
I.1 SEPA ÚHRADY

Od zavedenia SEPA úhrad (SCT) v januári 2008 je počet bánk, ktoré vstúpili do tejto novej schémy veľmi vysoký. Schému SCT zaviedlo takmer 4 500 bánk, ktorých platby predstavujú viac ako 95 % celkového objemu platieb v EÚ.

Eurosystem monitoruje prechod z domácich úhrad na SCT prostredníctvom indikátora SCT v eurozóne¹. Podľa tohto indikátora sa miera používania SCT od ich zavedenia postupne zvyšuje (graf 6), pričom v auguste 2010 ich podiel na celkovom objeme úhrad predstavoval 9,3 %.

Graf 6 SEPA úhrady ako percentuálny podiel na všetkých úhradách v eurozóne

(február 2008 – august 2010; v %)

Zdroj: ECB.
1) 28. január – 29. február 2008

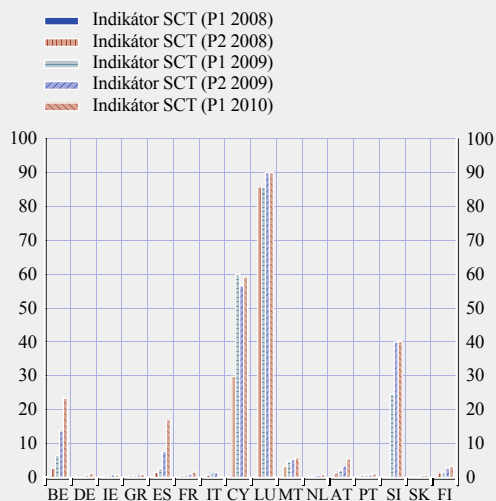
Výrazné zvýšenie miery používania schémy SCT však zatiaľ nebolo zaznamenané.

Okrem zostavovania indikátora SCT v eurozóne Eurosystem hodnotí aj používanie SCT na národnej úrovni. Národné indikátory SCT poskytujú ucelenejší pohľad na situáciu v jednotlivých krajinách, pokiaľ ide o pôvodné národné produkty a SCT a ich podiel na trhu. Tieto indikátory sa zostavujú každý polrok a vychádzajú z údajov získaných z veľkého počtu zdrojov².

- 1 Výsledky sú zverejnené na internetovej stránke ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>). Tento indikátor poskytuje prijateľný odhad používania SCT. Výpočet vychádza z agregovaných údajov nasledujúcich infraštruktúr/systémov klíringu a vyrovnania so sídlom v eurozóne: CEC; RPS; Dias; Iberpay; SIT/CORE; BI-COMP; JCCTransfer; Equens; STEP. AT; SIBS; Bankart; Euro SIPS a STEP2. Transakcie realizované prostredníctvom prepojení medzi infraštruktúrami boli z výpočtu vylúčené, aby neboli započítané dvakrát. Z výsledkov sú vylúčené aj vnútrobankové transakcie (úhrady medzi účtami tej istej banky), ako aj transakcie spracované medzi bankami v rámci bilaterálneho klíringu alebo prostredníctvom korešpondenčného bankovníctva.
- 2 Výsledky sú zverejnené na internetovej stránke ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>). Metodika zberu údajov a zostavovania indikátorov bola definovaná s cieľom zabezpečiť spoľahlivé údaje a umožniť ich porovnanie medzi jednotlivými krajinami. Tieto indikátory musia pokryť značný objem úhrad iniciovaných v danej krajine (približne 80 %). Vzhľadom na to, že postupy klíringu a vyrovnania sa v jednotlivých krajinách líšia, národné indikátory SCT sa zostavujú na základe údajov o transakciách spracovaných mechanizmami klíringu a vyrovnania (clearing and settlement mechanisms – CSM), transakciách spracovaných medzi dvoma úverovými inštitúciami v rámci bilaterálneho klíringu alebo korešpondenčného bankovníctva, ako aj vnútrobankových transakciách, t. j. transakciách medzi účtami tej istej banky.

Graf 7 SEPA úhrady ako percentuálny podiel na všetkých úhradách v jednotlivých krajinách eurozóny

(polročné údaje P1 2008 až P1 2010; v %)

Zdroj: ECB.
Poznámka: Údaje sa zbierajú polročne. P1 a P2: prvý a druhý polrok daného roka.

Z národných indikátorov SCT (graf 7) vyplýva, že miera zavedenia SCT sa v jednotlivých krajinách značne líši. Najnovšie dostupné údaje za prvý polrok 2010 ukazujú, že v polovici krajín eurozóny sú výsledky migrácie na SCT stále nepatrné. Kritický objem úhrad SEPA, t. j. viac ako 50 %, bol dosiahnutý len v dvoch krajinách, a to v Luxembursku a na Cypre. V troch ďalších krajinách, Slovinsku, Belgicku a Španielsku, dosiahli národné indikátory SCT dvojciferné hodnoty.

Analýza, ktorú uskutočnila Európska komisia³ v roku 2009 ukazuje, že v Luxembursku, Slovinsku a Belgicku bola miera využívania schémy SCT orgánmi verejnej správy značne vyššia ako v ostatných členských štátoch, čo zdôrazňuje, akú rozhodujúcu úlohu zohráva verejný sektor pri dosahovaní kritického objemu platieb SEPA. V zostávajúcich krajinách však bola úroveň prechodu orgánov verejnej správy na SCT v roku 2009 buď pod národným priemerom miery používania SCT, alebo dokonca nulová. Celkovo bol teda prechod orgánov verejnej správy na SEPA v rokoch 2008 a 2009 pomalý. Namiesto toho, aby orgány verejnej

správy išli príkladom a platobné nástroje SEPA zavádzali medzi prvými, väčšina z nich sa namiesto samotnej migrácie stále nachádzala vo fáze plánovania zavedenia SEPA. Existujú však signály, že odhodlanie verejného sektora prejsť na SEPA sa v roku 2010 zvýšilo. Vyplýva to z rastúceho počtu prípadov stanovenia konečného termínu migrácie, a to buď na úrovni ústrednej štátnej správy, alebo v rámci jednotlivých orgánov verejnej správy. Tieto konečné termíny sú však väčšinou cieľové dátumy určené na základe odhadu vývoja na trhu, a/alebo sú podmienené dosiahnutím určitého kritického objemu platieb SEPA.

Celkovo možno konštatovať, že cieľ uskutočniť kritickú časť migrácie na transakcie SCT do konca roka 2010, ktorý si stanovil bankový sektor a s ktorým sa stotožnil aj Eurosystem vo svojej šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA, sa nepodarilo splniť. Napriek vysokej miere kompatibility sú skutočné výsledky migrácie merané objemom platieb sklamaním. Zabezpečenie kompatibility a dosiahnuteľnosti jednoznačne na dokončenie migrácie na SEPA nestačí. Rozhodujúce sú propagácia a ponuky bánk na jednej strane a príprava používateľov na druhej strane, najmä zo strany významných zúčastnených strán z verejného a súkromného sektora (napr. daňových orgánov, fondov sociálneho zabezpečenia, dôchodkových fondov, sieťových odvetví a telekomunikačných spoločností). V prípade SEPA inkás je táto potreba ešte viditeľnejšia.

1.2 SEPA INKASÁ

SEPA inkasá (SDD) boli zavedené v novembri 2009. Európska platobná rada (EPC) vytvorila dve schémy SDD: schému základných SEPA inkás a schému medzipodnikových SEPA inkás, obidve s možnosťou elektronického mandátu⁴. V súčasnosti sa na úrovni

3 Podrobnejšie informácie obsahuje „Druhá výročná správa o stave prechodu na SEPA v roku 2009“, Európska komisia, 2009.

4 Elektronický mandát umožňuje vydávanie mandátov vytvorených prostredníctvom elektronických kanálov. Využíva služby internet bankingu banky platiteľa. Platiteľ môže v tomto prípade použiť svoje prístupové údaje, ktoré používa v rámci internet bankingu. Na identifikáciu nie sú potrebné žiadne ďalšie prostriedky. Elektronický mandát je voliteľná služba, ktorú môžu banky ponúkať svojim klientom.

EPC diskutuje o tretej schéme SEPA – schéme SEPA inkás s pevne stanovenou sumou.

Rovnako ako v prípade SCT Eurosystem monitoruje aj prechod domácich inkás na SDD prostredníctvom indikátora SDD v eurozóne⁵, ktorý vychádza z rovnakej metodiky ako indikátor SCT. Nie je prekvapujúce, že údaje za prvé mesiace po zavedení SDD boli dosť nízke – nedosahovali ani 1 %.

Tieto slabé výsledky by nemali znižovať význam zavedenia SDD, ktorý je významným úspechom, pretože je po prvýkrát k dispozícii platobný nástroj, ktorý sa dá používať na domáce i cezhraničné inkasá v rámci celej oblasti SEPA. O úspechu treba hovoriť aj vzhľadom na skutočnosť, že vývoj SDD bol pomerne zdĺhavý a komplikovaný. Ukázalo sa, že otázky ako viacstranné výmenné poplatky (multilateral interchange fee – MIF), zachovanie platnosti súčasných mandátov pre SDD inkasá, dosiahnuteľnosť bánk v rámci SDD a ochranné prvky SDD predstavujú problémy, ktoré nie je ľahké vyriešiť.

Zložité diskusie o MIF v rámci SDD sa zatiaľ podarilo vyriešiť nariadením (ES) č. 924/2009 o cezhraničných platbách⁶, ktoré stanovuje výmenné poplatky za cezhraničné a domáce inkasá do 1. novembra 2012⁷. Pre cezhraničné inkasá platí viacstranný výmenný poplatok 0,088 €, pokiaľ sa príslušní poskytovatelia platobných služieb nedohodnú na nižšom poplatku. Bankové komunity, ktoré sa už dohodli na viacstranných výmenných poplatkoch v prípade domácich inkás, môžu tento poplatok účtovať na vnútroštátnej úrovni aj za SDD inkasá.

Pred prijatím nariadenia v septembri 2009 vydali ECB a Európska komisia v marci 2009 spoločné vyhlásenie o budúcom obchodnom modeli SDD. Vyhlásenie objasnilo stanovisko Európskej komisie, že všeobecný viacstranný výmenný poplatok (za transakciu) v prípade domácich inkás a SEPA inkás sa po októbri 2012 nezdá byť odôvodnený, ani v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže EÚ. Dialóg medzi EPC a Európskou komisiou o dlhodobom

obchodnom modeli SDD zatiaľ neprinesol plne uspokojivé výsledky. V júni 2009 EPC rozhodla, že účastníci schémy SDD majú možnosť prijať dvojstranné dohody o zdieľaní nákladov. Európska komisia a ECB by boli ocenili, keby EPC v tejto dôležitej oblasti zohrala aktívnejšiu úlohu, a zastávajú názor, že finančný sektor aj v súčasnosti potrebuje o tejto citlivej otázke jasnejšie informácie. Keďže nariadenie o cezhraničných platbách poskytuje len dočasný model účtovania poplatkov za inkasá do 1. novembra 2012, finančný sektor očakáva, že Európska komisia – po konzultácii na túto tému, ktorá sa uskutočnila v novembri 2009⁸ – poskytne usmernenie k dlhodobým zásadám účtovania poplatkov v rámci SDD, aby sa predišlo obavám z narušenia hospodárskej súťaže.

Otázku zachovania platnosti existujúcich mandátov na používanie v rámci SDD vyriešili všetky krajiny v eurozóne s výnimkou Nemecka, buď prostredníctvom transpozície smernice PSD do vnútroštátneho práva, alebo dohodou medzi zúčastnenými stranami. V Nemecku zatiaľ spoločné riešenie prijaté nebolo. Očakáva sa však, že stanovenie konečného termínu, resp. termínov migrácie na SEPA v právnom predpise bude pre legislatívne orgány a účastníkov trhu v Nemecku stimulom, aby tento problém vyriešili⁹.

Okrem mandátov v papierovej forme ponúka SDD možnosť vydávať mandáty vytvorené prostredníctvom elektronických kanálov, tzv. elektronické mandáty. Funkcia elektronického mandátu vychádza zo služieb internet bankingu, pričom platiteľ môže použiť svoje prístupové údaje, ktoré používa v rámci internet bankingu. Elektronický mandát môže byť zaujímavý

5 Výsledky sú zverejnené na internetovej stránke ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>).

6 Nariadenie (ES) č. 924/2009 Európskeho parlamentu a Rady zo 16. septembra 2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 2560/2001.

7 Tamtiež, články 6 a 7.

8 IP/09/1666: „Antitrustové opatrenie: Komisia vedie konzultácie o návrhu usmernenia pre systém priameho inkasa v jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA).“

9 Ďalšie informácie sú v kapitole 6.4 tejto správy „Nariadenie konečného termínu prechodu na SEPA“.

pre významné zúčastnené strany (t. j. podniky a orgány verejnej správy) i pre internetových obchodníkov. V roku 2010 EPC zabezpečila všetky potrebné predpoklady, aby banky mohli začať ponúkať túto službu. Pilotný projekt elektronického mandátu začali ako prvé realizovať portugalské banky. Hoci elektronický mandát bude voliteľnou službou, ktorú budú banky môcť ponúkať svojim klientom, Eurosystem bankám na základe skúseností získaných z pilotného projektu odporúča, aby túto funkciu začali ponúkať. Je pravdepodobné, že táto funkcia zvýši mieru akceptácie SDD zo strany platcov i príjemcov platieb a vytvorí nové príležitosti rozvoja služieb elektronických platieb.

V porovnaní s SCT bol počet bánk kompatibilných s SDD od samého začiatku nižší. Je to spôsobené tým, že niektoré národné bankové komunity – Španielsko, Holandsko, Portugalsko, Francúzsko a Slovinsko – sa rozhodli oddialiť skutočné zavedenie SDD na rok 2010. Fínske banky odporúčajú nahradiť fínsku schému inkás službami založenými na elektronických faktúrach a SEPA úhradách. V deň zavedenia sa do nových schém zapojilo 2 607 bánk, z čoho 2 366 bánk sa zapojilo do základnej schémy i do medzi podnikovej (b2b) schémy SDD.

Keďže obmedzená a/alebo nejasná dosiahnuteľnosť je prekážkou migrácie na strane príjemcov, plná dosiahnuteľnosť je v prípade SDD ešte dôležitejšia ako v prípade SCT. To je dôvod, prečo je dosiahnuteľnosť v prípade schémy základných inkás od 1. novembra 2010 povinná pre tie banky, ktoré v súčasnosti na vnútroštátnej úrovni ponúkajú inkaso v eurách¹⁰. Ako sa už však ukázalo v prípade SCT, kompatibilita a dosiahnuteľnosť na zabezpečenie migrácie na SEPA nebudú stačiť. Ak banky nebudú aktívne ponúkať svoje služby SEPA na trhu a ak príjemcovia inkás neprejdú z domácich inkás na SDD, povinná dosiahnuteľnosť účtov platiteľov nebude mať významný vplyv na objem spracovaných SDD transakcií. Používatelia potrebujú mať predovšetkým istotu, že SDD zachová aspoň takú úroveň ochrany platiteľov, na akú sú zvyknutí pri pôvodných schémach inkás. Pri všetkých nových zmluvách by mali

významné zúčastnené strany z verejného a súkromného sektora ponúkať platiteľom mandáty SDD namiesto pôvodných foriem mandátov.

Hoci SDD vychádza vo veľkej miere z úspešných schém domácich inkás, je potrebné zdôrazniť, že ide o úplne novú platobnú schému. Tak ako v prípade akéhokoľvek nového platobného nástroja i v tomto prípade je potrebné získať vysokú úroveň dôvery zákazníkov. Je samozrejmé, že SDD i pôvodné inkasá musia spĺňať právne požiadavky stanovené v smernici PSD. S cieľom zvýšiť dôveru zákazníkov schéma SDD v niektorých oblastiach požiadavky smernice PSD dokonca prevyšuje. Je však potrebné uznať, že úroveň skutočnej a vnímanej bezpečnosti sa nemusia vždy zhodovať, najmä v takej citlivej oblasti, akou sú platobné služby.

Európsky parlament a Rada Európskej únie opakovane zdôraznili, že je potrebné zabezpečiť, aby nástroje SEPA spĺňali skutočné potreby používateľov a poskytovali úroveň cien, služieb, bezpečnosti a záruk, ktoré sú minimálne na rovnakej úrovni ako v prípade existujúcich pôvodných platobných nástrojov¹¹. Tento názor aktívne podporujú rôzne asociácie používateľov, najmä v súvislosti s SDD.

Na zabezpečenie úspešnej migrácie na SDD je dôležité, aby EPC (ako správca schémy SDD) a následne aj poskytovatelia platobných služieb ponúkajúci služby SDD pohotovo reagovali na obavy používateľov. Je to nevyhnutné najmä v prípade spotrebiteľov, ktorí sú zvyknutí na model toku inkás na základe mandátu iniciovaného platiteľom (debtor mandate flow – DMF¹²) a nie na model toku inkás na základe mandátu iniciovaného príjemcom (creditor mandate flow – CMF¹³), ktorý sa používa v prípade základnej schémy SDD. Týchto používateľov je potrebné ubezpečiť, že môžu prejsť na služby SDD a zachovať si takú úroveň ochrany a záruk,

10 Tamtiež, článok 8.

11 Napríklad závery zasadania Rady ECOFIN z 1. decembra 2009.

12 Platiteľ dáva mandát na inkaso svojej banke, buď priamo, alebo prostredníctvom príjemcu platby. Mandát sa uloží v banke platiteľa.

13 Platiteľ dáva mandát na inkaso príjemcovi. Mandát je uložený u príjemcu.

na akú sú zvyknutí v prípade pôvodných schém inkás. Eurosystem oceňuje rozhodnutie EPC z marca 2010 zahrnúť do súboru pravidiel pre schému SDD možnosť, ktorá umožní bankám platiteľov vymieňať si informácie týkajúce sa mandátu medzi bankou príjemcu a bankou platiteľa ešte pred prvým (alebo jednorazovým) inkasom. Na základe týchto informácií bude môcť banka platiteľa skontrolovať bankové spojenie a platnosť účtu na prijatie inkasa ešte pred prvým inkasom. Predpokladá sa, že táto možnosť bude zapracovaná do súboru pravidiel pre schému SDD, ktorý má byť vydaný v roku 2011.

Eurosystem dôrazne vyzýva poskytovateľov platobných služieb ponúkajúcich inkasné služby v eurách, aby využili túto možnosť, ktorá je dôležitá najmä pre krajiny, ktoré v súčasnosti využívajú model DMF. Okrem toho sa poskytovateľom platobných služieb odporúča, aby na žiadosť platiteľov náležite zvážili poskytnutie dodatočných funkcií, ktoré by reagovali na ďalšie výhrydy spotrebiteľských asociácií a tým ešte viac zvýšili dôveru spotrebiteľov v služby SDD. Takouto dodatočnou funkciou by mohlo byť napríklad overovanie informácií príslušného mandátu vopred (advanced mandate information – AMI) u platiteľa ešte pred inkasovaním prostredníctvom elektronických kanálov, ktoré sa už používajú v rámci komunikácie medzi bankou a klientom (napr. internet banking, ATM, SMS), ďalej možnosť nastaviť v prípade inkasa limit sumy a/alebo určitú periodicitu, prípadne možnosť zablokovať (vytvoriť zoznam, v ktorom by boli uvedené čísla účtov subjektov, ktoré by mali zakázané inkasovať z daného účtu) a/alebo autorizovať (vytvoriť zoznam, v ktorom by boli uvedené čísla účtov subjektov, ktoré by mali povolené inkasovať z daného účtu) konkrétnych príjemcov.

Európska komisia a ECB v marci 2010 prostredníctvom listu vyzvali EPC, aby ako správca schémy SDD a zástupca účastníkov schémy náležite zvážila tieto dodatočné funkcie a posúdila, či a akým spôsobom by bolo možné ich zaviesť priamo do súboru pravidiel pre základnú schému SDD. Eurosystem týmto túto výzvu

opätovne zdôrazňuje, keďže včasné poskytnutie týchto funkcií by určite prispelo k zvýšeniu atraktívnosti SDD pre spotrebiteľov a bolo by prínosom pre európske hospodárstvo ako celok.

1.3 POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA KONKRÉTNÝCH PONÚK SLUŽIEB ZALOŽENÝCH NA SCT A SDD

Zo skúseností z pomalšieho než očakávaného prechodu na SCT vyplýva, že je potrebné zvýšiť informovanosť o SEPA medzi používateľmi a zabezpečiť, aby podniky a orgány verejnej správy priradili projektu SEPA vyššiu prioritu. Ako už bolo zdôraznené v publikácii „Očakávania Eurosystemu v oblasti SEPA“ (kapitola 6.3), ktorá bola zverejnená v marci 2009¹⁴ a ktorá dnes ešte stále vo veľkej miere platí, používateľom by sa mali sprístupniť zaujímavé ponuky služieb založených na SCT a SDD, ktoré zohľadňujú reálne potreby spotrebiteľov a podnikov. Iniciácia platieb v rámci SEPA musí byť aspoň také jednoduchá ako iniciácia v prípade pôvodných domácich platobných nástrojov. Eurosystem od poskytovateľov platobných služieb očakáva, že budú svojim retailovým klientom poskytovať rovnakú úroveň služieb (napr. trvalé príkazy) a rovnaké prístupové kanály pre nástroje SEPA ako v prípade pôvodných domácich platobných nástrojov (napr. internet banking). Je potrebné zaručiť, aby sa prijímajúcej banke odosielali všetky údaje (s výnimkou prípadov, keď príjemca platby prijímajúcu banku výslovne požiada, aby neposielala všetky údaje, alebo keď vnútroštátne právne predpisy zakazujú poskytovanie citlivých údajov, napr. adresy). Za predpokladu, že na národnej úrovni neexistujú žiadne právne prekážky, by poskytovatelia platobných služieb mali zabezpečiť, aby mali klienti jednoduchý prístup k identifikátorom BIC a IBAN, napríklad ich uvádzaním na zreteľnom mieste na výpise z účtu, v rámci aplikácie internet banking, resp. na platobných kartách (v tých krajinách, kde sa na platobných kartách uvádzajú identifikátory banky a účtov). Podobne aj príjemcovia platieb by mali uvádzať svoje

¹⁴ Ďalšie informácie sú v tlačovej správe na internetovej stránke ECB <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2009/html/pr090327.sk.html>.

identifikátory BIC a IBAN nielen na cezhraničných, ale aj na domácich faktúrach a predtlačných platobných formulároch¹⁵, ako už bolo uvedené v nariadení (ES) č. 924/2009.

Pri plnení požiadaviek klientov by mohli byť užitočné doplnkové voliteľné služby (additional optional services – AOS), t. j. rozšírenie pravidiel a štandardov definovaných v súbore pravidiel pre schémy združením bánk, ktoré vychádzajú zo základných nástrojov SEPA. Finančný sektor by mal pozorne sledovať a podľa možnosti koordinovať vývoj AOS zameraných na zlepšovanie kvality nástrojov SEPA, aby sa predišlo ďalšej fragmentácii služieb na geografickej úrovni i na úrovni komunit. Eurosystem zdieľa názor EPC, že AOS nesmú ohroziť interoperabilitu schém, ani vytvoriť prekážky ohrozujúce konkurenciu. AOS tvoria súčasť trhu a mali by sa zavádzať a vyvíjať podľa trhových potrieb. EPC môže následne bežne používané prvky AOS zahrnúť do schémy prostredníctvom postupov riadenia zmien stanovených v „Interných pravidlách riadenia schémy“ (Scheme management internal rules – SMIR) EPC. Eurosystem je však presvedčený, že by malo byť v záujme EPC ako vlastníka schémy zohrávať v procese AOS aktívnejšiu úlohu, t. j. nielen zohľadňovať zverejnené AOS a reagovať na sťažnosti podané Výboru riadenia schémy (Scheme Management Committee – SMC), ale aj kontrolovať, či sú navrhované AOS v súlade so základnými charakteristikami schém, aby sa predišlo nekonzistentnosti. EPC by sa tiež mala snažiť zabezpečiť „zlúčenie“ podobných AOS vyvinutých alebo zavedených rôznymi komunitami do jednej AOS, ktorú by podporili viaceré komunity. V tomto smere je potrebné ešte viac objasniť koncepciu a riadenie AOS, a najmä úlohu EPC v tomto procese. V záujme dosiahnutia väčšej transparentnosti AOS, ktoré sú buď v štádiu plánovania, alebo sú už zavedené, by mala EPC nielen poskytovať odkazy na internetové stránky jednotlivých komunit, na ktorých by boli jednotlivé AOS (ktoré sa do značnej miery líšia, pokiaľ ide o úroveň obsahlosti a štruktúru) popísané, ale zároveň by mala vytvoriť štruktúrovanú databázu, ktorá by bola ľahko dostupná prostredníctvom internetovej stránky EPC

a ktorá by ponúkala funkciu vyhľadávania. Na rozdiel od ponúk individuálnych poskytovateľov platobných služieb je potrebné, aby sa ponuky služieb/postupy komunit vo vzťahu klient – banka (c2b) v záujme transparentnosti zverejňovali prostredníctvom tých istých kanálov.

Finančný sektor by mal vo všeobecnosti zabezpečiť, aby očakávané zlepšenie kvality prostredníctvom AOS nevedlo k ďalšej fragmentácii platobných nástrojov na geografickej úrovni, resp. na úrovni komunit.

Ďalším predpokladom zatraktívnenia SEPA, najmä pre podnikových klientov a orgány verejnej správy, je poskytovanie služby, ktorá zahŕňa spoločné štandardy správ nielen v medzibankovom priestore, ale aj v rámci domén c2b a b2c. EPC vydala pre schémy SEPA implementačné príručky, ktoré obsahujú pokyny o používaní noriem ISO 20022 XML na iniciáciu, prenos a podávanie správ o platbách. V snahe pomôcť bankám v procese overovania, či je implementácia noriem ISO 20022 XML v súlade s implementačnými príručkami EPC, poskytol SWIFT (na žiadosť EPC) tzv. podsúbory technickej validácie (Technical Validation Subsets – TVS). EPC uznáva, že TVS sú len technickým prepisom (v podobe schém) implementačných príručiek a niektoré pravidlá používania uvedené v implementačných príručkách nebolo možné do schém TVS previesť. Tým však vzniká priestor na rozdielnu interpretáciu a dosahovanie rozdielnych výsledkov. Dôsledkom je vznik konverzných služieb pre štandard XML zavedené v jednotlivých krajinách.

Táto fragmentácia by sa dala odstrániť tým, že by sa do implementačných príručiek zahrnuli povinné validačné podschémy a ucelené vzorové dátové súbory. Eurosystem preto EPC vyzýva, aby prispela k objasneniu tohto procesu definovaním záväzných validačných podschém a vzorových dátových súborov. Prijímanie správ ISO 20022 XML vymedzených v rámci

¹⁵ Nariadenie (ES) 924/2009 Európskeho parlamentu a Rady zo 16. septembra 2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 2560/2001.

podsuboru SEPA, ktoré sú v súlade s novými záväznými validačnými podschemami, by zároveň malo byť povinné¹⁶.

Na umožnenie úplného priameho spracovania je okrem štandardizovanej iniciácie a prenosu platieb potrebné aj štandardizované podávanie správ v rámci domény b2c. EPC vypracovala odporúčanie zobrazovania údajov o platbách SCT a SDD v rámci elektronického podávania správ klientom v súlade s požiadavkami normy ISO týkajúcimi sa podávania správ. Toto odporúčanie mapuje polia správy o iniciácii platby s poľami správy o potvrdení platby. Eurosystem na základe analýzy tohto riešenia EPC dospel k záveru, že mapovanie konkrétnych dátových polí pre SCT a SDD je z krátkodobého hľadiska vhodným riešením. Hoci tento prístup nevytvára interoperabilitu medzi správami poskytovateľov platobných služieb a rozhraniami klientov, záväzok používať ISO 20022 XML umožňuje ľahšiu adaptáciu správ poskytovateľov platobných služieb a rozhraní klientov ako súčasné (pôvodné) prostredie. Z krátkodobého hľadiska tiež môže

podporiť migráciu podnikových klientov na SEPA. Z dlhodobého hľadiska sa však preferuje vydanie implementačnej príručky, ktorá poskytne podrobný popis obsahu správ.

Eurosystem očakáva, že poskytovatelia platobných služieb i orgány verejnej správy pôjdu príkladom a že budú vo výzvach na predloženie ponúk v rámci výberových konaní uvádzať odkazy na kritériá SEPA. Poskytovatelia platobných služieb a orgány verejnej správy by mali aktívne využívať nástroje SEPA v rámci platieb dodávateľom a úhrad miezd ešte predtým, ako bude nariadený konečný termín migrácie na SEPA, alebo (ak platby nerealizujú sami) si vybrať poskytovateľa platobných služieb, ktorý poskytuje platobné služby SEPA. Ak ide o účty v rámci tej istej inštitúcie, namiesto pôvodných identifikátorov účtov by sa mali používať čísla účtov vo formáte IBAN.

¹⁶ Napríklad bez akýchkoľvek zmien syntaxe XML, vrátane premenovania koreňového elementu, umiestnenia objektu alebo zmien názvových priestorov.

Zhrnutie požiadaviek týkajúcich sa konkrétnych ponúk služieb založených na SCT a SDD:

- Finančný sektor by mal pozorne sledovať a podľa možnosti koordinovať vývoj doplnkových voliteľných služieb (AOS) zameraných na zlepšovanie kvality nástrojov SEPA, aby sa predišlo ďalšej fragmentácii služieb na geografickej úrovni i na úrovni komunít;
- Na zvýšenie transparentnosti by mala EPC vytvoriť štruktúrovanú databázu s funkciou vyhľadávania obsahujúcu informácie o AOS a ponukách služieb/postupoch na úrovni komunít, ktorá by mala byť ľahko dostupná prostredníctvom internetovej stránky EPC;
- EPC by mala predísť prípadnej fragmentácii štandardov výmeny správ definovaním záväzných validačných podschem a vzorových dátových súborov;
- V rámci platieb SEPA by mali byť poskytovatelia platobných služieb povinní prijímať správy ISO 20022 XML vymedzené v rámci podsuboru SEPA, ktoré sú v súlade s novými validačnými podschemami;
- Vzhľadom na finalizáciu príprav elektronického mandátu v rámci SDD zo strany EPC sa bankám odporúča, aby tento mandát ponúkali klientom, keďže je pravdepodobné, že zvýši mieru akceptácie SDD platiteľmi i príjemcami platieb a ponúkne nové príležitosti v oblasti elektronických platieb;

- Preferovaným dlhodobým riešením štandardizovaného podávania správ v rámci domény b2c je pre Eurosystem implementačná príručka s podrobným popisom obsahu správ a harmonizovanou štruktúrou správ klientom;
- Poskytovatelia platobných služieb a orgány verejnej správy by mali ísť príkladom a vo výzvach na predloženie ponúk v rámci výberových konaní by mali uvádzať odkazy na kritériá SEPA.

2 PLATOBNÉ KARTY

Napredovanie v oblasti vývoja ďalšej európskej kartovej schémy je značne pomalšie, než sa očakávalo. Výzva Eurosystemu vyvinúť ďalšiu európsku kartovú schému ako dôležitý predpoklad vytvorenia konkurenčného trhu platobných kariet v rámci SEPA je však stále opodstatnená, pričom Eurosystem pokračuje v monitorovaní súčasných troch iniciatív pôsobiacich na trhu a v prípade potreby vydáva pokyny.

Okrem záväzkov prijatých zo strany MasterCard a Visa Europe v súvislosti s viacstrannými výmennými poplatkami (multilateral interchange fees – MIF) bude potrebné zaujať stanoviska zo strany Európskej komisie týkajúce sa MIF, v nevyhnutnom prípade aj vo forme vydaného nariadenia. Zároveň je však potrebné odstrániť aj ďalšie zásadné prekážky existujúce v oblasti SEPA platobných kariet, najmä pokiaľ ide o oddelenie riadenia schém od spracovania a dosiahnutie interoperability medzi jednotlivými spracovateľmi nezávislými od schém. Princíp oddelenia schémy riadenia od spracovania by sa mal v ideálnom prípade uplatňovať na podnikovej úrovni. V záujme dosiahnutia interoperability medzi jednotlivými spracovateľmi nezávislými od schém by mala EPC postupovať v súlade so svojím rozhodnutím z decembra 2009, t. j. aktualizovať rámec PE-ACH/CSM a náležite upraviť rámec pre SEPA platobné karty.

Eurosystem tiež zaznamenal pokrok v oblasti štandardizácie platobných kariet, ktorá je kľúčom k rôznym scenárom napredovania v oblasti SEPA platobných kariet. V záujme úspešného splnenia požiadaviek zainteresovaných strán

je nevyhnutná priama a koordinovaná účasť európskeho platobného sektora, v ideálnom prípade zastúpeného EPC, v celosvetových orgánoch štandardizácie platobných kariet. Eurosystem predovšetkým naďalej očakáva konkrétne návrhy aktívnejšej účasti EPC v orgánoch EMVCo a PCI SSC.

Najneskôr do konca roka 2013 by mala byť zabezpečená možnosť získavania licencií v rámci celej oblasti SEPA. To znamená, že licencované subjekty zaoberajúce sa vydávaním a prijímaním kariet by už nemali byť obmedzené len na jednotlivé krajiny alebo regióny, ale ich činnosť by mala byť možná v rámci celej oblasti SEPA. Pokiaľ ide o certifikáciu v oblasti bezpečnosti kariet a terminálov, Eurosystem očakáva vytvorenie trvalej riadiacej štruktúry SEPA a od členov EPC a CAS očakáva, že sa dohodnú na konkrétnych návrhoch.

2.1 ĎALŠIA EURÓPSKA KARTOVÁ SCHÉMA (SCHÉMY)

Eurosystem spolu s ďalšími európskymi orgánmi už niekoľko rokov presadzuje myšlienku, že z procesu SEPA by mala vziť aspoň jedna ďalšia kartová schéma s pôvodom a právnym základom v Európe. Vzhľadom na to, že európsky trh s platobnými kartami je dosť veľký na to, aby bolo možné skombinovať konkurenciu s konsolidáciou a úsporami z rozsahu, Eurosystem očakáva, že popri dvoch schémach, ktoré na európskej úrovni už dlhšie existujú a sú oceňované, konkrétne VISA Europe a MasterCard, by dobre fungovala ešte jedna kartová schéma, ktorá by im dokázala konkurovať. Eurosystem preto ďalšiu európsku kartovú schému považuje za potrebný prvok na vytvorenie konkurenčného trhu platobných kariet v rámci SEPA.

Niekoľko národných kartových schém sa rozhodlo vydávať produkty pod spoločnou značkou VISA Europe a MasterCard s cieľom zabezpečiť kompatibilitu so SEPA. Na prechodné obdobie je vydávanie produktov pod spoločnou značkou potrebné, kým s vytvorením novej kartovej schémy (schém) nevzniknú ďalšie možnosti. V opačnom prípade hrozí riziko, že väčšina bánk upustí od svojich domácich schém a rozhodne sa pre jednu z dvoch schém, ktoré pôsobia na celoeurópskej úrovni. To by znamenalo obmedzené možnosti a slabšiu konkurenciu na úrovni schém – v neprospech európskych spotrebiteľov a obchodníkov – a menšie možnosti riadenia pre európske banky.

Nová európska kartová schéma by bola tak ekonomickým, ako aj politickým prínosom. Z ekonomického hľadiska by mohla znamenať udržanie efektívnosti a relatívne nízkej úrovne poplatkov, ktoré v súčasnosti poskytuje viacero národných schém. Mohla by sa zvýšiť konkurencia medzi kartovými schémami, medzi spracovateľmi a medzi bankami, vďaka čomu by majitelia platobných kariet, obchodníci a banky mali väčší výber. Na politickej úrovni by sa umožnila rozmanitosť riadenia kartových schém a modelov vlastníctva schém. Zlyhanie pokusu zaviesť európsku kartovú schému – za súčasného postupného vyradovania domácich schém – by prinieslo riziká: stratu efektívnosti a relatívne nízkej úrovne poplatkov, obmedzené možnosti pre majiteľov platobných kariet, obchodníkov a banky, menšiu rozmanitosť riadenia kartových schém a modelov vlastníctva schém.

V súčasnosti prebiehajú tri iniciatívy s cieľom vytvoriť ďalšiu európsku kartovú schému: iniciatíva Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS), Monnet a PayFair. Každá uplatňuje iný prístup. Cieľom EAPS je prepojiť viacero existujúcich schém ATM a POS. Monnet, iniciatíva európskych bánk, skúma možnosti vytvorenia novej kartovej schémy. PayFair, iniciatíva bez účasti bánk, má tiež v úmysle zaviesť novú schému. Eurosystem je v úzkom kontakte so všetkými tromi iniciatívami, sleduje ich a v prípade potreby poskytuje usmernenia. Práca týchto iniciatív je zatiaľ vo veľmi počiatočnej

fáze. Rozhodujúcimi bodmi úspechu bude vedúce postavenie vedúcich subjektov, podpora bánk a prijatie používateľmi, najmä maloobchodníkmi a spotrebiteľmi. Niektoré banky môžu s podporou nových iniciatív váhať buď preto, že potrebné investície sa im môžu zdať príliš vysoké, alebo preto, že sa rozhodli zaujať zdržanlivý postoj, prípadne sú spokojné s niektorou z medzinárodných schém.

Už dlhšiu dobu sa venuje značná pozornosť diskusi o viacstranných výmenných poplatkoch (MIF). Napriek záväzkom prijatým spoločnosťou MasterCard¹⁷ o poplatkoch MIF v prípade cezhraničných transakcií EEA (debetné i kreditné karty) a spoločnosťou Visa Europe¹⁸ o poplatkoch MIF v prípade cezhraničných transakcií EEA a domácich transakcií v niektorých členských štátoch prostredníctvom debetných kariet niektoré zúčastnené strany výsledok diskusií stále nepovažujú za celkom jasný. Banky považujú MIF za dôležitý prvok obchodného zámeru kartových schém. Neistota v súvislosti s MIF tak môže predstavovať prekážku investovania do novej schémy. Eurosystem zdieľa názor, že v tejto oblasti existuje priestor na zavedenie ďalších usmernení a preto by ocenil, ak by Európska komisia prispela k ďalšiemu objasneniu tejto oblasti. V nevyhnutnom prípade by do úvahy prichádzalo usmernenie v podobe nariadenia, dokonca v podobe nariadenia o výmenných poplatkoch, aké sa implementovalo napríklad v Austrálii.

Zameranie sa na možné príjmy z výmenných poplatkov však pravdepodobne vedie k situácii, keď sa príliš malá pozornosť venuje prevádzkovým nákladom, ktoré by bolo možné znížiť zvýšenou harmonizáciou a štandardizáciou v oblasti platobných kariet. Stimul vychádzajúci zo SEPA platobných kariet a ďalšej európskej kartovej schémy tiež môže pozitívne ovplyvniť objem platieb platobnými kartami a poten-

17 Ďalšie informácie sú v tlačovej správe „Antitrustová politika: Komisárka Kroesová berie na vedomie rozhodnutie spoločnosti MasterCard znížiť mnohostranné výmenné poplatky a zrušiť nedávne zvýšenie systémových poplatkov“ z 1. apríla 2009, IP/09/515.

18 Ďalšie informácie sú v tlačovej správe „Settlement on Visa debit interchange fees aids SEPA“ z 26. apríla 2010.

ciálne viesť k následnému zníženiu nákladov bánk a obchodníkov v súvislosti so spracovaním hotovosti.

Za zmienku okrem toho stojí, že zatiaľ čo zavedenie aspoň jednej európskej kartovej schémy ešte stále nie je zaručené, krajiny ako Rusko a India plánujú nasledovať Čínu, ktorá v roku 2002 zaviedla vlastnú kartovú schému China Union Pay. Hoci politické, hospodárske a konkurenčné prostredie je oproti EÚ samozrejme veľmi odlišné, hlavný zámer týchto iniciatív platí aj pre európske ambície, a to dosiahnuť vyššiu efektívnosť a zabezpečiť väčší výber pre používateľov posilnením konkurencie a tiež aktívnym riešením špecifických požiadaviek vlastného trhu platobných služieb.

2.2 ODDELENIE KARTOVÝCH SCHÉM OD SPRACOVATEĽSKÝCH SUBJEKTOV

Zásada oddelenia funkcií riadenia schém od spracovania, ktorá je jednou z hlavných požiadaviek rámca pre SEPA platobné karty (SEPA Cards Framework – SCF), je dôležitou súčasťou vytvárania konkurenčného trhu platobných kariet v rámci SEPA. Účastníci kartových schém by mali mať možnosť vybrať si spracovateľa i poskytovateľa služieb klíringu a vyrovnania. Po spustení SEPA platobných kariet v januári 2008 však vznikli pochybnosti, či všetky kartové schémy účinne oddelili činnosti spracovania od funkcií riadenia schémy. Niektoré národné bankové komunity a/alebo kartové schémy zaviedli určitú formu oddelenia na základe svojej vlastnej interpretácie. Rovnaký krok uskutočnili aj medzinárodné kartové schémy. Spôsob realizácie tohto oddelenia v praxi je však často predmetom kritiky zo strany konkurenčných schém a spracovateľov. Ďalšie národné bankové komunity sa rozhodli vlastné spracovateľské subjekty predať väčším spoločnostiam.

S cieľom napraviť túto situáciu Eurosystem vo svojej úlohe katalyzátora k zásade oddelenia kartových schém od spracovateľských subjektov poskytuje ďalšie usmernenie. Toto usmernenie poskytuje popis ideálneho scenára oddelenia kartových schém od spracovateľských subjektov. V ideálnom prípade by sa zásada oddelenia schém od spracovania mala uplatniť na podnikovej úrovni, predovšetkým vrátane oddelenia z hľadiska prevádzky, informačného hľadiska, finančného/účtovného hľadiska, obchodného hľadiska a právneho hľadiska (tieto zásady sú podrobne opísané v nasledujúcom boxe). Požiadavku zabezpečiť oddelenie z právneho hľadiska však môže stanoviť len príslušný regulačný orgán.

Okrem oddelenia funkcií riadenia schém od procesu spracovania v rámci vydávania¹⁹ a prijímania²⁰ platobných kariet by sa v tomto ideálnom scenári mali funkcie riadenia kartových schém oddeliť aj od centrálného spracovania transakcií²¹.

V prípade spoločného vlastníctva schémy a spracovateľských subjektov, napríklad v podobe holdingu, by sa mala zásada oddelenia uplatniť na štruktúru riadenia skupiny subjektov.

Eurosystem uznáva, že realizácia jednotlivých prvkov ideálneho scenára oddelenia schém od spracovateľských subjektov môže byť pre existujúce organizácie nákladná a komplikovaná.

19 Napríklad spracovanie autorizácie medzi centrálnym spracovateľom a vydavateľom, ako aj procesy ako napríklad výroba a personalizácia platobných kariet a komunikácia s majiteľmi platobných kariet, napríklad v podobe výpisov.

20 Napríklad spracovanie autorizácie medzi obchodníkom a centrálnym spracovateľom, ako aj procesy ako napríklad poskytovanie, správa a/alebo hostovanie terminálov.

21 Centrálné spracovanie, klíring a vyrovnanie, ako aj služby s pridanou hodnotou súvisiace s týmito funkciami.

Box

ODDELENIE Z HĽADISKA PREVÁDZKY

Schéma a spracovateľské subjekty by mali pôsobiť oddelene, a to na technickej i personálnej úrovni. Oddelenie na technickej úrovni znamená, že schéma a spracovateľské subjekty by nemali využívať spoločné technické infraštruktúry. Oddelenie na personálnej úrovni znamená, že pre schému a spracovateľské subjekty by mali pracovať odlišní zamestnanci a vedúci pracovníci. Oddelenie na úrovni zamestnancov a vedúcich pracovníkov by malo predovšetkým zabezpečiť, aby:

- jeden subjekt nemal vplyv na ciele a pravidlá druhého subjektu;
- neexistovala možnosť kontroly alebo vplyvu jedného subjektu nad druhým.

Oddelenie z hľadiska prevádzky by nemalo vylučovať možnosť, aby jednotlivé kartové schémy stanovovali určité minimálne požiadavky, najmä pokiaľ ide o prevádzkovú spoľahlivosť a riadenie bezpečnosti alebo o spracovateľov, ktorí spracúvajú transakcie v rámci príslušných schém.

Oddelenie z hľadiska prevádzky tiež znamená, že kartové schémy by nemali zvyhodňovať konkrétne spracovateľské subjekty a naopak. Služby kartových schém by sa mali všetkým spracovateľským subjektom ponúkať tak, aby nedochádzalo k diskriminácii, bez uprednostňovania konkrétneho spracovateľského subjektu a naopak.

ODDELENIE Z INFORMAČNÉHO HĽADISKA

Medzi schémou a spracovateľskými subjektmi by nemali existovať žiadne privilegované informačné toky. Ide napríklad o rýchle zmeny pravidiel schémy (vrátane platných pravidiel týkajúcich sa výmenných poplatkov), výsledky testovania siete alebo sieťové certifikačné systémy, ktoré by určitého spracovateľa mohli zvyhodniť.

Malo by byť zjavné, že od spracovateľa by sa nemalo vyžadovať, aby schéme poskytoval iné informácie ako tie, ktoré sú potrebné výlučne na riadenie bezpečnosti schémy, v rámci ktorých sa môžu vyžadovať aj údaje o konkrétnych individuálnych transakciách, alebo na účely účtovania objemu transakcií v rámci danej schémy, keď sú potrebné len súhrnné údaje. Schéma by nemala nikdy požadovať informácie týkajúce sa transakcií uskutočnených v rámci iných schém (napríklad v prípade kariet pod spoločnou značkou).

ODDELENIE Z FINANČNÉHO/ÚČTOVNÉHO HĽADISKA

Kartové schémy a spracovateľské subjekty by mali mať oddelené účty ziskov a strát a súvahy. Nemali by medzi nimi prebiehať žiadne finančné toky iné ako úhrady nediskriminačných poplatkov, ktoré môžu existovať medzi schémami a spracovateľmi. Financie by sa mali spravovať oddelene a nezávisle.

Oddelenie z finančného/účtovného hľadiska by malo zabezpečiť finančnú nezávislosť kartových schém a (centrálnych) spracovateľských subjektov a malo by vylúčiť možnosť vzájomného

poskytovania dotácií. Vzájomné poskytovanie dotácií medzi úrovňou schémy a úrovňou spracovania by sa malo vylúčiť, pretože by mohlo napríklad umožniť, aby určitý spracovateľský subjekt ponúkal služby za nižšie ceny ako v prípade absencie vzájomného poskytovania dotácií. Mohlo by tiež spôsobiť, že by určitá schéma mohla ponúkať zľavy na základe príjmov od spracovateľského subjektu, ktoré (čiastočne) pochádzajú zo spracovania v trhových segmentoch, ktoré sú danou schémou chránené pred konkurenciou v oblasti spracovania.

ODDELENIE Z OBCHODNÉHO HĽADISKA

Služby kartových schém a spracovateľských subjektov by sa nemali ponúkať ako kombinovaná služba (napr. balík produktov), ani by sa nemali navzájom podmieňovať (napr. keď určité pravidlá schémy platia pre účastníkov schémy v plnom rozsahu len vtedy, keď sa použije konkrétny (centrálny) spracovateľ). Nemali by sa ponúkať žiadne stimuly na kombinované využívanie služieb.

ODDELENIE Z PRÁVNEHO HĽADISKA

Kartové schémy a spracovateľské subjekty by mali pôsobiť ako samostatné právne subjekty. Je to nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby:

- sa žiadny zmluvný záväzok kartovej schémy nevzťahoval na spracovateľský subjekt a naopak;
- jeden subjekt nebolo možné považovať za zodpovedný za konanie druhého subjektu;
- akákoľvek tretia strana mohla osobitne vstúpiť do zmluvného vzťahu buď s kartovou schémou alebo so spracovateľským subjektom bez toho, aby bola nútená vstúpiť do vzťahu s obidvomi.

Ako už bolo uvedené v šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA, požiadavky na oddelenie schémy od spracovania sú v prvom rade určené štvorstranným kartovým schémam, ale mali by sa v maximálnom možnom rozsahu týkať aj trojstranných kartových schém. Požiadavka oddelenia schémy od spracovania by sa však nemala vzťahovať na kartové schémy, ktoré uskutočňujú spracovanie vydávania i prijímania v rámci vlastného subjektu, ani na trojstranné kartové schémy s licencovanými subjektmi (za predpokladu, že licencovaný subjekt má zmluvný vzťah len s kartovou schémou). Ako sa uvádza v PSD, na kartové schémy, ktoré uskutočňujú spracovanie vydávania i prijímania v rámci vlastného subjektu, ako aj na schémy s licencovanými subjektmi, sa nevzťahujú kritériá otvoreného prístupu. Eurosystem by však uvítal, keby trojstranné kartové schémy zabezpečili väčšiu transparent-

nosť svojich obchodných modelov a licenčných kritérií. Licencovaný subjekt by mal mať zároveň možnosť pracovať s vydávajúcim/prijímajúcim spracovateľom podľa vlastného výberu; pre schému by malo byť možné vyhraďiť si len autorizáciu, klíring a vyrovnanie. Pokiaľ ide o licencie v rámci SEPA, najneskôr do konca roka 2013 by licencované subjekty nemali byť obmedzené len na jednotlivé krajiny alebo regióny, ale ich činnosť by mala byť možná v rámci celej oblasti SEPA.

2.3 KOMPATIBILITA KARTOVÝCH SCHÉM SO SEPA

V marci 2009 zverejnil Eurosystem svoje kritériá kompatibility kartových schém so SEPA. Kartové schémy, ktoré chcú byť označované ako kompatibilné so SEPA, musia spĺňať kritériá uvedené v SCF od EPC, ako aj kritériá uve-

dené v publikácii „The Eurosystem’s view of a SEPA for Cards“ (Postoj Eurosystému k rámcu pre SEPA platobné karty) z novembra 2006.

Na dosiahnutie požadovanej transparentnosti Eurosystém očakáva, že kartové schémy, ktorých cieľom je splniť kritériá kompatibility so SEPA, uskutočnia vlastné samohodnotenie a zverejnia ho na svojej internetovej stránke.

Vlastné samohodnotenie zatiaľ na svojich internetových stránkach zverejnili (a zároveň ich poskytli príslušnej centrálnej banke) tieto kartové schémy: Activa (SI); American Express, Bancomat/PagoBancomat (IT); Cartes Bancaires (FR); Euro 6000 (ES); Girocard (DE); Karanta (SI); LaserCard (IE); MasterCard, Multibanco (PT); PIN (NL); Servired (ES); Sistema 4B (ES) a Visa.²²

Uskutočniť a zverejniť vlastné samohodnotenie sa zároveň odporúča aj ďalším kartovým schémam, ktoré majú v úmysle dosiahnuť kompatibilitu so SEPA. Vlastné hodnotenia, ktoré už boli zverejnené, by sa zároveň mali v prípade potreby aktualizovať.

Na základe týchto vlastných samohodnotení a prijatej spätnej väzby, zohľadňujúc zmeny SCF od EPC a ďalší vývoj na trhu kartových schém, bude Eurosystém kritériá kompatibility so SEPA a príslušné referenčné podmienky v prípade potreby prehodnocovať.

V tejto súvislosti Eurosystém víta skutočnosť, že EPC je rozhodnutá hodnotiť a sledovať kompatibilitu SCF.

2.4 VYTVORENIE RÁMCA PRE SPRACOVÁVANIE KARTOVÝCH TRANSAKCIÍ

V šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA Eurosystém zdôraznil, že efektívnosť spracovania SCT/SDD na jednej strane a kartových platieb na druhej strane je možné zvýšiť používaním rovnakých štandardov správ (ISO 20022 XML) a rovnakých infraštruktúr. Na prekonanie rozdielu, ktorý existuje medzi strategickou víziou EPC pre banky, kartové schémy a spracovateľov (vyjadrenou v SCF) a realitou viacerých kartových schém,

viacerých bánk a viacerých spracovateľov, Eurosystém vyzval na vytvorenie rámca pre spracovanie kartových transakcií. V rámci druhého kroku by mali príslušné infraštruktúry vyvinúť rámec technickej interoperability pre spracovanie platobných kariet kompatibilných so SEPA.

Na plenárnom zasadnutí v decembri 2009 sa EPC rozhodla aktualizovať rámec PE-ACH/CSM tak, aby zahŕňal aj kartové transakcie, a vytvoriť na tento účel malú pracovnú skupinu. Zatiaľ sa však v tejto oblasti nezaznamenal žiadny pokrok. V dôsledku toho sa zatiaľ neuskutočnili ani súvisiace kroky zo strany infraštruktúr.

V snahe motivovať činnosť v tejto oblasti Eurosystém vyzýva EPC, aby postupovala v súlade so svojím rozhodnutím z decembra 2009 a aktualizovala rámec PE-ACH/CSM a náležite upravila rámec pre SEPA platobné karty. EPC by navyše mala iniciovať dialóg so všetkými kartovými schémami, spracovateľmi, prijemcami a vydavateľmi kompatibilnými s SCF, aby získala informácie o stave implementácie harmonizovaných obchodných pravidiel a štandardov do príslušných pravidiel a služieb týchto subjektov. Eurosystém ďalej navrhol, aby iniciatívy v oblasti štandardizácie pracovali na vývoji štandardov správ v oblasti autorizácie a klíringu. Infraštruktúry by sa mali buď riadiť rámcom technickej interoperability, alebo takýto rámec iniciovať. Eurosystém následne posúdi kritériá kompatibility kartových infraštruktúr so SEPA.

2.5 ŠTANDARDIZÁCIA KARIET

Eurosystém víta skutočnosť, že sa vďaka zriadeniu skupiny EPC pre strany zainteresované v oblasti platobných kariet (EPC’s Cards Stakeholders Group – CSG) podarilo dosiahnuť jednoznačnejšie rozdelenie zodpovednosti v rámci štandardizácie kariet. Skupinu CSG, ktorá začala pracovať v októbri 2009, tvoria zástupcovia z piatich sektorov: banky/

²² Ďalšie informácie sú na stránke <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/compliance/html/index.en.html>.

platobné inštitúcie, kartové schémy, spracovatelia, výrobcovia kariet a platobných terminálov a maloobchodníci. Skupine predsedajú spoločne EPC a zástupca maloobchodníkov. Zatiaľ čo EPC aj naďalej zodpovedá za strategickú víziu a obchodné pravidlá pre platobné karty, skupina CSG sa zameriava na požiadavky týkajúce sa funkčnosti, bezpečnosti a postupov. Skupina CSG prevzala zodpovednosť za udržiavanie a vývoj Súboru požiadaviek v oblasti štandardizácie SEPA platobných kariet (SEPA Cards Standardisation Volume – Book of Requirements), ktorého cieľom je harmonizácia funkčných a bezpečnostných požiadaviek v oblasti kartových služieb.

Eurosystem očakáva, že EPC objasní všetky štandardy, ktoré sa v súčasnosti používajú a/alebo pripravujú pre kompletný proces realizácie kartových transakcií (POS a ATM), a vydá odporúčanie, ktoré štandardy sa budú používať v rámci SEPA. Samotný vývoj implementačných štandardov a špecifikácií je predmetom práce štandardizačných iniciatív v rôznych doménach komunikácie pri kartových platbách (medzi kartou a terminálom, terminálom a príjemcom, príjemcom a vydavateľom, a tiež v oblasti certifikácie a schvaľovania typov). V uvedených doménach pracujú na implementačných štandardoch rozličné štandardizačné iniciatívy, napríklad CIR TWG²³, EPAS²⁴, Berlin Group²⁵ a ISO. Hoci vývoj implementačných špecifikácií napreduje, na rozsiahlejšiu implementáciu je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie. Pokiaľ ide o bezpečnostný certifikačný rámec SEPA, implementačné špecifikácie bezpečnostnej certifikácie boli vypracované v rámci iniciatívy CAS²⁶. Eurosystem víta prácu v rámci tejto iniciatívy a prebiehajúci pilotný program. EPC schválila aspekty riadenia bezpečnostného certifikačného rámca SEPA a certifikačný riadiaci orgán, ale špecifické záležitosti sú stále predmetom diskusie. Eurosystem očakáva vytvorenie stálej riadiacej štruktúry a očakáva, že sa členovia EPC a CAS dohodnú na konkrétnych návrhoch.

Jednotlivé aspekty práce v oblasti štandardizácie platobných kariet jasne ukázali, že v záujme

splnenia požiadaviek európskych zainteresovaných strán je nevyhnutná priama a koordinovaná účasť európskeho platobného sektora, v ideálnom prípade zastúpeného EPC, na práci celosvetových orgánov štandardizácie platobných kariet. Okrem právneho hľadiska tejto záležitosti treba prihliadať aj na skutočnosť, že nedostatočný vplyv na riadenie vedie tiež k nedostatočnému vplyvu na obsah štandardov/špecifikácií. Tento nepriaznivý aspekt sa najviac prejavuje v oblasti špecifikácií PCI SSC pre POS terminály (predtým známe ako PCI PED, teraz označované ako PCI PTS) a ukladania údajov (PCI DSS). Tieto štandardy nezohľadňujú špecifiká transakcií spracovávaných v krajinách, ktoré prešli na EMV, čo si v týchto (európskych) krajinách vyžaduje ďalšie investície. Pokiaľ ide o EMVCo., neplnenie európskych požiadaviek je zrejme najmä z nedostatočného pokroku v oblasti aplikácií bezkontaktných a mobilných platieb, keďže táto práca prebieha na úrovni medzinárodných kartových schém, namiesto toho, aby sa presadzovala v rámci EMVCo.

Eurosystem preto EPC vyzýva, aby predložila konkrétne návrhy aktívnejšej účasti EPC v orgánoch EMVCo a PCI SSC. Alternatívou je aktívnejšia účasť dobre koordinovaného zastúpenia európskych kartových schém na práci týchto dvoch organizácií.

23 CIR (Common Implementation Recommendations) Technical Working Group (odborná pracovná skupina pre spoločné implementačné odporúčania) je otvorená štandardizačná iniciatíva subjektov implementujúcich EMV v Európe, ktorá pôsobí ako odborná referenčná skupina pre Európsku skupinu používateľov EMV a Radu poradcov európskych členov EMVCo.

24 EPAS (Electronic Protocols Application Software) je nekomerčná iniciatíva v Európe, ktorej cieľom je vypracovať súbor dátových protokolov, ktoré sa majú používať v prostredí miesta interakcie (point of interaction – POI). Zámerom projektu je vypracovať protokol riadenia terminálov, aplikačný protokol obchodníka a protokol príjemcu.

25 Berlin Group (Berlínska skupina) je iniciatíva v súčasnosti 23 významných aktérov v sektore platobných kariet, ktorí definovali spoločný súbor štandardov na implementáciu spracovania kartových transakcií medzi príjemcami a vydavateľmi v Európe.

26 CAS (Common Approval Scheme) je iniciatíva zaoberajúca sa harmonizáciou bezpečnostných požiadaviek a procesov certifikácie kariet a POS terminálov. Bola založená v roku 2004 európskymi kartovými schémami. V súčasnosti sa v nej zúčastňuje aj niekoľko európskych schvaľovacích orgánov (PAN Nordic Card Association, UK Cards Association), ako aj niektoré medzinárodné kartové schémy (American Express, MasterCard a VISA).

3 INOVÁCIE V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB: eSEPA

Vzhľadom na značný rozmach elektronického obchodovania, zodpovedajúci nárast online platieb a rastúce obavy z prudko stúpajúceho počtu podvodov pri kartových platbách cez internet Eurosystem považuje za nevyhnutné, aby boli v rámci SEPA k dispozícii bezpečné a efektívne riešenia online platieb. Hoci dlhodobé ciele EPC v oblasti elektronických platieb sú v súlade s očakávaniami Eurosystemu, jej napredovanie v tejto oblasti je zatiaľ neuspokojivé. V súčasnosti sa za najslubnejšiu iniciatívu považuje zámer troch popredných riešení elektronických platieb založených na internetovom bankovníctve (eps, iDEAL, giro pay), ktorých cieľom je koncepčné preverenie interoperability, využívajú prácu EPC v oblasti elektronických platieb ako východiskový bod. Eurosystem túto iniciatívu a ciele troch schém podporuje a očakáva, že schémy budú otvorené aj voči požiadavkám ostatných komunit/schém, ak by sa tieto chceli pripojiť. Eurosystem dôrazne vyzýva bankový sektor, aby sa do tejto činnosti zapojil poskytnutím riešení elektronických platieb použiteľných v rámci SEPA.

Oblasť mobilných platieb je zatiaľ v počiatočnej fáze. Pre účasť veľkého počtu zainteresovaných strán je vývoj rozsiahlych riešení mobilných platieb zložitejší. Eurosystem očakáva dokončenie teoretickej práce EPC najneskôr do polovice roka 2012. Zároveň očakáva, že iniciatívy, ktoré sa v tejto oblasti začali/začnú, budú v súlade s touto teoretickou prácou EPC, s cieľom vyhnúť sa fragmentácii a umožniť vývoj zákaznických ponúk dostupných v rámci celej oblasti SEPA.

3.1 VYMEDZENIE ELEKTRONICKÝCH ONLINE PLATIEB A MOBILNÝCH PLATIEB

Elektronické platby možno vo všeobecnosti definovať ako platby, ktoré sa iniciujú, spracúvajú a prijímajú elektronicky. Od 90. rokov vedie rozmach používania internetu k vzniku potreby adekvátnych platobných nástrojov, ktoré umožňujú uskutočňovať nákupy digitálnych alebo fyzických tovarov a služieb cez internet. Tieto

typy platieb iniciovaných online sa vo všeobecnosti označujú ako „elektronické platby“. Pre nedostatok adekvátnych ponúk zo strany bánk na scénu vstúpili noví poskytovatelia služieb. Vývoj špecifických platobných mechanizmov pre sféru online je logickým dôsledkom úspechu elektronického obchodovania.

Elektronické online platby sú platby, v prípade ktorých prenos a potvrdenie platobných údajov a platobného príkazu medzi zákazníkom a jeho poskytovateľom platobných služieb v priebehu online nákupu digitálnych alebo fyzických tovarov a služieb od internetového predajcu prebieha online (t. j. prostredníctvom internetu).

Definícia nezahŕňa platby, ktoré platiteľ iniciuje prostredníctvom svojej aplikácie internet banking (t. j. bez účasti v procese nakupovania online). Úhrada, ktorú platiteľ predložil vo svojej aplikácii internet banking, by sa preto v zmysle tejto definície za elektronickú online platbu nepovažovala. To isté platí aj o tradičných platbách offline, napríklad platbách na dobierku. Z rovnakého dôvodu sa za elektronickú platbu nepovažuje ani (elektronická) úhrada faktúr online (Electronic Bill Presentment & Payment – EBPP), pretože nedochádza k súčasnému procesu online nákupu.

Medzi rôznymi typmi zariadení (stolový počítač, laptop, netbook, mobilný telefón) a/alebo technológiami prístupu na internet sa nerozlišuje. Pokiaľ k prenosu a potvrdeniu platobných údajov dochádza cez internet, platba sa považuje za elektronickú online platbu a nie za mobilnú platbu.

Úspešnosť mobilných telefónov je v histórii inovácií na poprednom mieste a dokonca prekonáva úspešnosť internetu. V čoraz väčšom počte krajín už počet mobilných telefónov prevyšuje počet obyvateľov. Mobilné telefóny okrem toho nie sú len fenoménom rozvinutých krajín; sú rozšírené aj v rozvíjajúcich sa krajinách. Vzhľadom na pravdivosť často spomínaného

výroku, že si ľudia skôr zabudnú peňaženku ako mobilný telefón, a vďaka technologickým možnostiam mobilných telefónov sa objavili ambície vyvinúť platobné mechanizmy pre mobilné telefóny, a to pre sféru online i fyzickú sféru.

Mobilné platby sú platby, v prípade ktorých prenos a/alebo potvrdenie platobných údajov a platobného príkazu medzi zákazníkom a jeho poskytovateľom platobných služieb v priebehu online alebo offline nákupu digitálnych alebo fyzických tovarov a služieb prebieha prostredníctvom mobilnej technológie komunikácie a prenosu údajov (napr. prenos hlasu, textové správy, krátkodosahová komunikácia – NFC). Mobilné platby sa iniciujú, potvrdzujú a/alebo prijímajú prostredníctvom mobilného zariadenia s tlačídlou klávesnicou alebo dotykovou obrazovkou (v prípade mobilných diaľkových platieb) alebo aktivovaním bezkontaktných rádiových technológií, napríklad NFC alebo Bluetooth (v prípade mobilných bezkontaktných platieb).

Mobilné platby možno ďalej rozdeliť na bezkontaktné a diaľkové platby. V prípade bezkontaktných platieb sú platiteľ a príjemca platby (prípadne terminály príjemcu platby, napr. predajné automaty, parkovacie automaty, automaty na cestovné lístky) na rovnakom mieste (preto sa často označujú ako bezprostredné platby). V prípade diaľkových platieb to zvyčajne neplatí.

Definícia nezahŕňa bezkontaktné kartové platby (ktoré tiež využívajú technológiu NFC), ktoré sa neiniciujú prostredníctvom mobilného telefónu, ale prostredníctvom platobnej karty. Platby, ktoré podľa definície patria do kategórie elektronických online platieb (t. j. platby, ktoré ako prenosový kanál využívajú internet), sa v prípade, ak sa uskutočnia prostredníctvom mobilného telefónu, nepovažujú za mobilné platby. Toto vysvetlenie je dôležité, keďže mobilné telefóny (napr. smart telefóny) ponúkajú okamžitý a mobilný prístup na internet, ktorý je k dispozícii takmer kedykoľvek a kdekoľvek. V prípade hybridných riešení, kde iniciácia prebieha

online (napr. zadaním čísla mobilného telefónu) a autorizácia sa potvrdzuje prostredníctvom mobilného telefónu (napr. zadaním čísla PIN do mobilného telefónu), je rozhodujúci proces potvrdenia a vnímanie zákazníka, a platba by sa mala považovať za mobilnú platbu.

V reakcii na vývoj v oblasti inovatívnych platieb sa ECB v spolupráci s národnými centrálnymi bankami krajín EÚ rozhodla spustiť nový prieskum zameraný na pozorovanie a identifikáciu vývoja a trendov na trhu platobných inovácií, a to prostredníctvom online dotazníka na tému eSEPA. Podobný prieskum sa uskutočnil aj v rokoch 2004, 2005 a 2006.²⁷

3.2 VÝVOJ ELEKTRONICKÝCH ONLINE PLATIEB

V rámci Európy stále existuje sieť národných online trhov a Európania nemajú možnosť využívať výhody jednotného digitálneho trhu. Tento stav by sa mal napraviť odstránením regulačných prekážok a zjednodušením elektronických platieb a elektronickej fakturácie, vyriešením existujúcich sporov a dosiahnutím dôvery zákazníkov. Európska komisia predstavila program pod názvom Digitálna agenda pre Európu (Digital Agenda for Europe),²⁸ ktorý vyžaduje stanovenie dátumu prechodu na jednotný trh online platieb. V súčasnosti v rámci EÚ nakupuje online z iných krajín len 8 % zákazníkov. Podľa štúdie uskutočnenej Európskou komisiou 60 % pokusov o cezhraničný internetový nákup online zlyhá pre technické alebo právne dôvody, ako napríklad odmietnutie zahraničných kreditných kariet.²⁹ Internetoví obchodníci nevyhnutne potrebujú ľahko dostupné spôsoby platby, ktoré umožňujú náležité overenie totožnosti kupujúcich. Vhodnou možnosťou sú v tomto prípade platby založené na internet bankingu. Európska asociácia elektronického a zásielkového obchodu (European E-Commerce and Mail Order Trade

27 Výsledky prieskumov z rokov 2005 a 2006 sú k dispozícii na internetovej stránke <http://www.esepa.eu>.

28 „A Digital Agenda for Europe“, COM (2010) 245, 19. máj 2010.

29 Viac informácií sa nachádza v dokumente http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/EC_e-commerce_Final_Report_201009_en.pdf.

Association – EMOTA) víta všetky iniciatívy, ktoré by viedli k ustanoveniu tejto kategórie platieb za štandard pre cezhraničný obchod v Európe.³⁰

Platobné karty, ktoré sú stále najrozšírenejším nástrojom na realizáciu online platieb, sa bez použitia dodatočných bezpečnostných postupov, napríklad dynamického overenia totožnosti, jednoznačne nezaraďujú medzi najvhodnejšie prostriedky diaľkových platieb. Toto tvrdenie sa opiera o rastúce obavy v súvislosti s prípadmi podvodov v rámci transakcií „bez prítomnosti karty“ (viac informácií je aj v kapitole 4 o bezpečnosti retailových platieb). Internetové obchody okrem toho často obmedzujú akceptáciu kariet na jednu alebo dve (väčšinou medzinárodné) kartové schémy. Mnohí zákazníci, ktorí platobnú kartu v rámci internetového nákupu buď nemôžu použiť (pretože ju internetový predajca neakceptuje) alebo nechcú použiť (pre obavy z hľadiska bezpečnosti), sa následne musia spoliehať na menej efektívne a nákladnejšie spôsoby platby (napr. dobierku). Mnohí z týchto spotrebiteľov však majú prístup k internet bankingu a mohli by tak ťažiť z výhod riešení elektronických platieb založených na internet bankingu (Online Banking e-Payment – OBeP) dostupných v rámci celej oblasti SEPA. Vzhľadom na očakávaný ďalší vzostup používania internet bankingu by sa tento potenciál zabezpečenia prínosu pre zákazníkov a poskytovateľov platobných služieb nemal zanedbávať.

Za týchto okolností Eurosystem víta závery zasadania Rady ECOFIN z 2. decembra 2009 o inovatívnych platbách a pripája sa k výzvam, ktoré Rada ECOFIN adresovala finančnému sektoru (výzva poskytnúť riešenia elektronických online platieb a mobilných platieb), bankám a poskytovateľom platobných služieb (výzva vyvinúť a aktívne propagovať atraktívne služby elektronických a mobilných platieb).

Rada EPC sa elektronickými platbami zaoberá už približne šesť rokov. V súčasnosti pracuje na príprave rámca, ktorý bude obsahovať špecifické pravidlá a štandardy pre schémy OBeP, ktoré využívajú schému SCT so zárukou platby

pre internetových obchodníkov. Ako prvý krok má rámec elektronických platieb SEPA za cieľ zjednodušiť online platby (vychádzajúce zo schémy SCT) so zárukou pre internetových maloobchodníkov. Rámec by mal umožniť, aby medzi existujúcimi a budúcimi schémami OBeP (poprednými existujúcimi schémami sú iDEAL v Holandsku³¹, eps v Rakúsku³² a giropay v Nemecku³³) mohla prebiehať výmena správ. Zákazník z jednej krajiny tak bude môcť zaplatiť internetovému predajcovi z inej krajiny prostredníctvom svojho bankového účtu online bez toho, aby banka zákazníka i banka predajcu boli členmi rovnakej schémy OBeP.

V septembri 2009 bolo na plenárnom zasadaní EPC prijaté rozhodnutie, že dlhodobým cieľom rámca elektronických platieb SEPA je zabezpečenie plnej dosiahnuteľnosti pre spotrebiteľov. Podľa EPC sa tento cieľ dá dosiahnuť za nasledujúcich predpokladov:

- i) do rámca sú zapojené všetky schémy elektronických platieb v rámci SEPA, ktoré spĺňajú minimálne kritériá stanovené EPC;
- ii) každá banka v rámci SEPA je členom (minimálne) jednej schémy elektronických platieb zapojenej do rámca elektronických platieb;
- iii) každý majiteľ účtu v rámci SEPA môže realizovať elektronické platby SEPA;
- iv) používanie loga SEPA zúčastnenými schémami elektronických platieb je v rámci SEPA konzistentné.

Dlhodobé ciele rámca sú vo všeobecnosti v súlade s očakávaniami Eurosystemu. Problematickou je však skutočnosť, že podľa EPC sú tieto ciele úplne nepovinné a z rozhod-

30 Viac informácií sa nachádza v dokumente <http://www.emota.eu/images/stories/emotapositiononlinepayments2009.pdf>.

31 2009: 45,4 mil. transakcií s celkovým objemom 3,4 mld. €; v roku 2010 sa očakáva zvýšenie počtu transakcií o 50 %.

32 2009: 1,7 mil. transakcií s celkovým objemom 120 mil. €; v roku 2010 sa očakáva zvýšenie počtu transakcií o 20 %.

33 2009: 4,6 mil. transakcií s celkovým objemom 290 mil. €; v roku 2010 sa očakáva zvýšenie počtu transakcií o 30 %.

nutí EPC nebude vyplývať povinnosť ich realizovať. Výsledkom môže byť problém v oblasti koordinácie a neochota realizovať zmeny zo strany väčšiny komunit a účastníkov trhu. K obavám prispela aj konzultácia, ktorú EPC uskutočnila začiatkom roka 2010 a z ktorej vyplynuli pomerne nízke ambície zo strany európskych bankových komunit, pokiaľ ide o prijatie rámca elektronických platieb. Niektoré komunity sa dokonca podľa všetkého obávajú, že vývoj zaujímavých riešení elektronických platieb obmedzí ich toky príjmov z oblasti platobných kariet a preto uprednostňujú pokračovať v prípade online platieb s riešeniami založenými na kartách.

Z vysokého podielu nevhodných a menej efektívnych platobných nástrojov používaných na online platby a záujmu rôznych zainteresovaných strán o európske riešenia vyplýva, že existuje nielen priestor, ale aj naozajstná potreba alternatívnych platobných online riešení založených na internet bankingu. Eurosystem v prvom rade vyzýva existujúce schémy, aby zabezpečili vzájomnú interoperabilitu tým, že umožnia výmenu zaručených platieb medzi platiteľom, ktorý je členom jednej schémy, a príjemcom platby, ktorý je členom inej schémy. Táto interoperabilita by mala vychádzať z transparentných a otvorených štandardov, využívajúc v maximálnej miere štandardy používané v rámci SEPA (napríklad ISO 20022 XML, IBAN, BIC). Existujúce schémy v Rakúsku, Nemecku a Holandsku sa v súčasnosti zaoberajú možnosťou otestovania interoperability využitím práce EPC v oblasti elektronických platieb ako východiskového bodu. Eurosystem túto iniciatívu v plnej miere podporuje a očakáva, že schémy budú otvorené aj voči požiadavkám ostatných komunit/schém, ak by sa tieto chceli pripojiť.

Používatelia nakupujúci online by zároveň túto interoperabilitu mali byť schopní rozpoznať (čo je možné zabezpečiť napr. používaním spoločnej značky). Banky, ktoré v súčasnosti ponúkajú internet banking, ale žiadne riešenia elektronických platieb na základe internet bankingu, by tieto riešenia mali začať ponúkať. Namiesto vývoja schémy založenej na uzavre-

tých štandardoch by mali pri vytváraní vlastnej schémy buď využiť otvorené štandardy, alebo sa pripojiť k existujúcej schéme. Na zabezpečenie konkurenčnosti v porovnaní s alternatívnymi riešeniami online platieb a podporu európskeho cezhraničného elektronického obchodu v krajinách EÚ nepatriacich do eurozóny by služby založené na internet bankingu nemali byť obmedzené iba na platby v eurách, ale mali by ponúkať aj funkcie umožňujúce používanie iných mien.

Schémam by v dosiahnutí interoperability nemali brániť žiadne neoprávnené prekážky; správne riadenie by malo zabezpečiť, aby aktívne komunity neboli obmedzované bankami/komunitami, ktoré majú o OBeP menší záujem. V strednodobom až dlhodobom horizonte by mala interoperabilita vyústiť do zjednotenia obchodných pravidiel a technickej implementácie. Na zabezpečenie dostatočnej konkurencie musia existujúce schémy prijať primerané opatrenia na oddelenie schémy od funkcií spracovania.

Eurosystem platobnému sektoru dôrazne odporúča, aby nezanedbával dôležitú oblasť elektronických online platieb, ktoré sú nevyhnutné pre konkurencieschopnosť európskeho online hospodárstva.

3.3 VÝVOJ MOBILNÝCH PLATIEB

Vzhľadom na rozšírenosť používania mobilných telefónov v Európe a možnosť využívať mobilné kanály na iniciáciu platieb poskytujú mobilné platby ideálny priestor na zavedenie platobných nástrojov SEPA.

EPC a ďalšie skupiny v rámci sektora, napríklad Mobey Forum, v súčasnosti pracujú na príprave teoretických predpokladov vytvorenia prostredia mobilných platieb. V rámci SEPA zároveň prebieha niekoľko pilotných projektov. S rozsiahlou implementáciou riešení mobilných platieb v rámci SEPA sa však zatiaľ nedá počítať.

V júli 2010 EPC zverejnila prvé vydanie bielej knihy, ktorá obsahuje koncepčný popis mobilných platieb vo všeobecnosti a konkrétnejšie aj mobilných bezkontaktných kartových pla-

tieb. EPC zároveň spolu s asociáciou Groupe Speciale Mobile Association (GSMA) pripravila dokument, ktorý opisuje úlohy a zodpovednosti vydavateľov platobných aplikácií (bánk) a operátorov mobilných sietí v rámci poskytovania a riadenia mobilnej kartovej platobnej aplikácie na čipovej karte mobilného telefónu (Universal Integrated Circuit Card – UICC).

Eurosystem oceňuje súčasnú prácu EPC v oblasti mobilných platieb. S cieľom zabezpečiť rýchly vývoj a implementáciu mobilných riešení a zabrániť vývoju vlastnických riešení s obmedzeným (geografickým) dosahom je potrebné zamerať sa v nasledujúcich mesiacoch najmä na viac hmatateľné výsledky. Od EPC sa preto žiada, aby účastníkom trhu poskytla transparentné informácie o tom, kedy začne distribuovať ohlásené implementačné príručky pre preferované kategórie mobilných platieb, t. j. (i) mobilné bezkontaktné SEPA kartové platby, (ii) mobilné diaľkové SEPA kartové platby a (iii) mobilné diaľkové SEPA úhrady. Na základe hodnotenia práce EPC v oblasti mobilných platieb Eurosystem očakáva, že sa prácu v tejto oblasti so súčasným zameraním podarí dokončiť najneskôr do polovice roka 2012.

Na včasné dokončenie prác by mala EPC v čo najväčšej miere využívať existujúce výsledky (napríklad rôznych skupín v rámci sektora). V tomto smere Eurosystem víta snahu EPC zabezpečiť, aby boli všetky materiály a štandardy, ktoré využíva, dostupné za (spravodlivých), primeraných a rovnocenných podmienok (princíp (F)RAND), ako ich definuje Európska komisia.

Pokiaľ ide o preferované kategórie mobilných platieb, Eurosystem akceptuje rozhodnutie EPC analyzovať najskôr mobilné bezkontaktné platby a následne mobilné diaľkové platby. Z pohľadu Eurosystemu však samotná implementácia riešení mobilných platieb nemusí nevyhnutne nasledovať postupnosť teoretickej práce, keďže implementácia diaľkových mobilných platieb by mohla v porovnaní s mobilnými bezkontaktnými platbami využiť výhody nižších investícií do infraštruktúr.

K všeobecnej akceptácii mobilných platieb by okrem toho mohli prispieť mobilné riešenia založené na predplatených službách, ktoré by tiež prispeli k úspešnému zavedeniu elektronických platieb v oblastiach, kde dominujú malé hotovostné platby. EPC by preto mala túto kategóriu mobilných platieb zobrať na vedomie a poskytnúť informácie o tom, ako by tieto platby mohli byť zahrnuté do súčasného usporiadania využívajúceho SEPA kartové platby a SEPA úhrady.

Vývoj všeobecne akceptovaných riešení mobilných platieb ďalej podľa všetkého vo veľkej miere závisí od rozhodnutia o zabezpečenom a výkonnom bezpečnom prvku, vývoja uceleného súboru štandardov, ako aj zabezpečenia dôvery v mobilné prostredie. Pokiaľ ide o bezpečný prvok, EPC a GSMA (v mene operátorov mobilných sietí) podľa všetkého preferujú UICC. Mala by sa však uskutočniť aj dôkladná analýza alternatívnych riešení. Eurosystem nepreferuje žiadne konkrétne riešenie bezpečného prvku. Mal by však zabezpečovať adekvátnu úroveň bezpečnosti a adekvátny vplyv bánk na riadenie.

V oblasti štandardizácie by EPC mala objasniť svoj postoj. V záujme primeraného zastúpenia európskych záujmov by však bola vítaná aktívna účasť v oblasti štandardizácie, so zameraním sa najmä na štandardy súvisiace s platbami. Zároveň by bola vhodná účasť na príprave procesu certifikácie bezpečnostného prvku a aplikácií, ktoré v ňom majú byť uložené. S cieľom zabezpečiť dôveru v mobilné prostredie je potrebné zaistiť adekvátnu úroveň bezpečnosti v rámci celého procesu realizácie a spracovania mobilnej platby. Eurosystem očakáva, že budúce riešenia mobilných platieb dosiahnu minimálne rovnakú úroveň bezpečnosti ako pôvodné platobné nástroje.

Celkovo je vývoj služieb mobilných platieb zatiaľ v počiatočnej fáze. Stratégia vývoja urýchľujúca všeobecné prijatie mobilných platieb, ktorú by vyvinula EPC a ktorú by ďalej rozvinuli existujúce infraštruktúry a pilotné projekty, by mohla pomôcť vyriešiť súčasnú dilemu

kauzalitu v prípade trhových subjektov, ktoré pred investovaním do nových produktov čakajú na väčšiu vlnu dopytu zo strany používateľov, pričom dopyt používateľov nemôže rásť, keďže produkty nie sú dostupné na trhu.

Hoci je faktom, že vytvorenie prostredia mobilných platieb komplikuje aj veľký počet zúčastnených strán, Eurosystem očakáva, že iniciatívy, ktoré sú/budú aktívne v tejto oblasti, budú napredovať v súlade s teoretickou prácou EPC s cieľom vyhnúť sa fragmentácii a podporiť vývoj smerom k zákazníckym ponukám dostupným v rámci celej oblasti SEPA.

4 BEZPEČNOSŤ RETAILOVÝCH PLATIEB

Zaistenie bezpečnosti retailových platieb je rozhodujúcim faktorom existencie dôvery spotrebiteľov a podnikov v produkty SEPA. Prístup jednotlivých bánk založený na riziku nemusí byť optimálny na dosiahnutie požadovanej miery bezpečnosti na celosektorovej úrovni, pretože miera tolerancie komerčných rizík sa môže líšiť od miery tolerancie sociálnych rizík.

V tejto súvislosti Eurosystem prostredníctvom „Harmonizovaného postupu v oblasti oversightu a štandardov oversightu platobných nástrojov“³⁴ predkladá ďalšie objasnenie očakávaní v súvislosti s bezpečnostnými mechanizmami. Vo všeobecnosti sú na zvýšenie dôvery verejnosti v platobné systémy a služby v rámci Európy potrebné jasnejšie informácie o konkrétnych subjektoch zapojených do procesu definovania bezpečnostných požiadaviek a o požiadavkách stanovených týmito subjekmi. Eurosystem preto bude podporovať ďalšie snahy o zabezpečenie celkovej informovanosti všetkých zainteresovaných orgánov a trhových subjektov o príslušných bezpečnostných požiadavkách (napr. dvojfaktorové overenie totožnosti). Okrem toho má v úmysle zriadiť fórum, ktoré by v rámci Európy slúžilo na monitorovanie vývoja na trhu a podporu ďalšej harmonizácie bezpečnostných požiadaviek.

Eurosystem zároveň vyzýva účastníkov trhu, aby zaviedli progresívne opatrenia na zvýšenie informačnej bezpečnosti a elimináciu výskytu

podvodov v oblasti platieb. V prípade diaľkových platieb by mali účastníci trhu zaviesť progresívny spôsob overenia totožnosti a zaviesť ho do konca roka 2012. V prípade platieb „bez prítomnosti karty“ by sa mali používať bezpečné platobné protokoly (napr. 3D Secure alebo virtuálne karty). S cieľom podporiť používanie týchto bezpečnostných opatrení by sa mal umožniť presun zodpovednosti (ktorý sa použil napríklad ako stimul na prechod na EMV).

Eurosystem zaznamenal určité riziká súvisiace so sprostredkovateľskými platobnými službami (overlay payment services) a dôkladne monitoruje vývoj v tejto oblasti.

V súlade s postojom Europolu k budúcnosti magnetického prúžka a v záujme podpory úsilia sektora zvýšiť bezpečnosť kartových transakcií nahradením kariet s magnetickým prúžkom kartami s čipom EMV by sa mali podľa Eurosystemu v rámci postupnej migrácie od roku 2012 všetky nové SEPA platobné karty vydávať už iba ako čipové karty. Ak sa v rámci sektora prijme rozhodnutie o ponechaní magnetického prúžka z praktických dôvodov, mali by byť odstránené všetky údaje, ktoré umožňujú uskutočňovať prostredníctvom magnetického prúžka transakcie. Zároveň je potrebné zabezpečiť, aby na žiadosť klientov bolo možné poskytovať karty s magnetickým prúžkom, keďže mimo SEPA stále existujú oblasti, v ktorých ešte neprebehol prechod na štandard EMV.

4.1 VYTVORENIE ROVNOCENNÝCH PODMIENOK BEZPEČNOSTI RETAILOVÝCH PLATIEB

Otázka vytvorenia rovnocenných podmienok na poskytovanie bezpečných platobných nástrojov a služieb má dva rozmery. Prvý sa týka otázky, či platí, že v prípade podobných rizík musia účastníci trhu v rôznych európskych krajinách spĺňať ekvivalentné bezpečnostné požiadavky. V tejto súvislosti Eurosystem poskytol ďalšie objasnenie očakávaní, pokiaľ ide o bezpečnostné prvky, v rámci oversightu platobných nástrojov.³⁵ Druhý rozmer sa týka transparent-

34 <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/harmonisedoversight-paymentinstruments2009en.pdf>.

35 <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2010/html/pr101013.en.html>

nosti: zohľadňujúc súčasné postupy definovania bezpečnostných požiadaviek v rôznych európskych krajinách by mohli byť užitočné jasnejšie informácie o príslušných subjektoch a nimi stanovených bezpečnostných požiadavkách, ktoré by umožnili poskytovateľom platobných služieb ponúkať svoje služby v rámci celej Európy rovnako jednoducho ako vo vlastnej krajine.

Eurosystem tiež bude podporovať ďalšie snahy o zabezpečenie celkovej informovanosti všetkých zainteresovaných orgánov a trhových subjektov o príslušných bezpečnostných požiadavkách (napr. dvojfaktorové overenie totožnosti). V opačnom prípade by nerovnaká implementácia bezpečnostných požiadaviek mohla v praxi viesť k rôznym úrovniam bezpečnosti. Eurosystem preto bude pracovať na zvyšovaní transparentnosti a zabezpečovaní všeobecnej informovanosti o bezpečnostných opatreniach so zameraním sa na diaľkové platby, najmä internet banking, elektronické online platby, kartové platby cez internet a mobilné platby. Na tento účel má Eurosystem v úmysle zriadiť fórum, ktoré by v rámci Európy slúžilo na monitorovanie vývoja na trhu a podporu ďalšej harmonizácie bezpečnostných požiadaviek.

4.2 IMPLEMENTÁCIA BEZPEČNOSTNÝCH OPATRENÍ V RÁMCI SEKTORA

Eurosystem očakáva, že poskytovatelia platobných služieb zvýšia svoje úsilie v rámci zavádzania progresívnych bezpečnostných štandardov a riešení s cieľom vopred zabrániť podvodom (napr. zavedením adekvátnych opatrení na prevenciu podvodov v reálnom čase). Po prvé, pokiaľ ide o diaľkové transakcie, či už prostredníctvom karty alebo internet bankingu (kapitola 3.1), overenie používateľa by malo byť kryptograficky prepojené s údajmi transakcie a ako absolútne minimum by malo zahŕňať dva nezávislé bezpečnostné prvky vrátane jednorazového hesla, ktoré platí len počas veľmi obmedzenej doby a ktoré je v ideálnom prípade výsledkom mechanizmu typu „výzva – odpoveď“ (napr. SMS, bezpečnostný žetón alebo čítačka čipových kariet). Potreba zaviesť účinnejšie bezpečnostné opatrenia je zreteľná najmä v prípade platieb „bez prítomnosti karty“. Hoci

tieto platby majú na celkovom počte kartových platieb stále len malý podiel, v mnohých krajinách súvisia s väčšinou prípadov podvodov pri platbách platobnými kartami.

Okrem účinnejších bezpečnostných opatrení na overenie totožnosti zákazníkov by sa malo podporovať aj používanie bezpečných platobných protokolov, napríklad 3D Secure. Na zvýšenie úrovne bezpečnosti transakcií „bez prítomnosti karty“ by sa tiež mohli používať ďalšie riešenia, napríklad virtuálne karty³⁶. S cieľom podporiť zavedenie takýchto bezpečnostných opatrení by sa mal umožniť presun zodpovednosti, ktorý sa už použil napríklad v rámci prechodu na EMV (kapitola 4.3). To by znamenalo, že v prípade podvodných transakcií by straty niesla strana, ktorá nezavedla stanovené bezpečnostné opatrenia. Prechod vydavateľov, príjemcov a obchodníkov na tieto riešenia by mal byť dokončený do konca roka 2012.

Po druhé, používanie citlivých zákazníckych údajov by sa malo obmedziť na absolútne minimum. Tieto údaje by sa predovšetkým nemali používať v správach, ktoré sa vymieňajú mimo platobných infraštruktúr (napr. správy vymieňané s obchodníkmi cez internet). Eurosystem všetkým zúčastneným stranám odporúča, aby prijali príslušné opatrenia na ochranu citlivých údajov, a to počas procesu overovania totožnosti klienta i v rámci ukladania týchto údajov.

Podobne aj internetoví obchodníci by mali uznať, že bezpečné platobné prostriedky na elektronické obchodovanie sú v ich vlastnom i spoločnom záujme a preto by mali prijať potrebné opatrenia. Všetky platobné nástroje a služby, ktoré sa rozhodnú akceptovať, by mali mať pevný právny základ a nemali by od platiteľov vyžadovať neprípustné kroky (napr. porušenie podmienok poskytovateľov platobných služieb). Internetoví obchodníci by zároveň mali spĺňať národné a medzinárodné štandardy ochrany údajov.

³⁶ Virtuálne karty predstavujú súbor dočasných čísel, ktoré sa dajú použiť len v rámci konkrétnej transakcie, alebo v rámci určitých obmedzení.

V neposlednom rade by zákazníci svoje údaje týkajúce sa internet bankingu nemali nikdy poskytovať tretím stranám a mali by ich používať iba v rámci transakcií v bezpečnom online prostredí, ktoré poskytuje ich banka. Keďže údaje o kontách sa zvyčajne bežne zobrazujú a nepovolený prístup k nim je ťažké obmedziť, na transakcie s použitím týchto údajov (napr. SCT a SDD) by sa mali vzťahovať príslušné bezpečnostné požiadavky, najmä počas fázy overovania totožnosti.

Eurosystem tiež dôkladne zvažil poskytovanie sprostredkovateľských platobných služieb. Tieto služby poskytujú nezávislí poskytovatelia, ktorí využívajú existujúcu infraštruktúru na úhrady iniciované prostredníctvom internet bankingu. Zákazníci (t. j. platitelia) internetových obchodníkov, ktorí využívajú poskytovateľov sprostredkovateľských platobných služieb, majú pri uskutočnení objednávky možnosť zaplatiť prostredníctvom značky poskytovateľa sprostredkovateľskej platobnej služby. Ak sa platiteľ rozhodne pre tento spôsob platby, poskytovateľ sprostredkovateľskej platobnej služby ho požiada o prihlasovacie údaje, ktoré používa na prihlásenie do svojej aplikácie internet bankingu, ako aj údaje na autorizáciu transakcie. S týmito údajmi sa poskytovateľ sprostredkovateľskej platobnej služby prihlási na účet internet bankingu daného platiteľa, overí dostatok prostriedkov na účte a v jeho mene iniciuje úhradu. Keďže v tomto prípade dochádza k prenosu osobných overovacích údajov mimo bankového prostredia, Eurosystem identifikoval určité riziká súvisiace s týmito službami a zároveň monitoruje ďalší vývoj v tejto oblasti.

4.3 PRECHOD OD KARIET S MAGNETICKÝM PRÚŽKOM KU KARTÁM S ČIPOM EMV

S cieľom zvýšiť bezpečnosť kartových transakcií prostredníctvom bankomatov a POS terminálov sa európsky platobný sektor zhodol na potrebe prejsť z magnetického prúžka na čip EMV. Vďaka používaniu špecifikácií EMV spolu s PIN kódom v prípade kariet a terminálov budú kartové transakcie bezpečnejšie. Čipové karty oproti kartám s magnetickým prúžkom umožnia používanie silnejších kryptografických algorit-

mov na overovanie kariet. Jedným z opatrení na podporu prechodu na EMV bolo zavedenie pravidiel presunu zodpovednosti v rámci SCF. Na zvýšenie minimálnej úrovne bezpečnosti dosiahnutej prechodom čipových kariet na EMV by mali byť čím skôr zakázané čipové karty SDA³⁷.

Prechod z magnetického prúžka na čip EMV je v súčasnosti, viac ako desať rokov od začiatku implementácie EMV, v rámci SEPA takmer dokončený v prípade platobných kariet, POS terminálov a bankomatov. Podľa indikátorov prechodu SEPA platobných kariet na EMV (zostavovaných ECB)³⁸ predstavoval stav prechodu na EMV v rámci EÚ na konci druhého štvrťroka 2010 76 % v prípade kariet, 85 % v prípade POS terminálov a 95 % v prípade bankomatov. Tieto údaje sú dôležité najmä v kontexte konečného termínu migrácie, ktorý je v rámci SCF stanovený na koniec roka 2010.

Dokončenie prechodu na špecifikácie EMV v prípade fyzických zariadení (t. j. kariet a terminálov) je dôležitým predpokladom prechodu na tieto špecifikácie aj na úrovni transakcií, t. j. kartových platobných transakcií prostredníctvom kariet a terminálov kompatibilných so štandardom EMV použitím technológie EMV v rámci spracovania transakcie. Eurosystem³⁹ monitoruje pokrok dosiahnutý v tejto oblasti a zaznamenal, že v júni 2010 sa 57 % všetkých POS transakcií v eurozóne uskutočnilo ako EMV transakcie.⁴⁰ Eurosystem očakáva, že tento indikátor vývoja na úrovni transakcií sa bude postupne zvyšovať.

Tým, že sa na čipových kartách nachádzajú aj magnetické prúžky s identifikačnými údajmi zákazníka a účtu, je karta vystavená riziku pod-

37 SDA (static data authentication – statické overovanie údajov) neponúka žiadnu ochranu pred falšovaním takýchto čipových kariet.

38 Indikátory sa zostavujú na základe štvrťročných údajov, ktoré zbiera EPC. Podrobnejšie informácie sú na stránke <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>.

39 Výsledky sú zverejnené na internetovej stránke ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>).

40 Podiel na tomto počte majú očividne kartové transakcie v krajinách, kde sa prechod na EMV zatiaľ ešte nezačal.

vodného „skopírovania“, t. j. neoprávneného načítania údajov obsiahnutých v magnetickom prúžku prostredníctvom zmanipulovaného alebo falošného terminálu alebo mobilného čítacieho zariadenia.⁴¹ Otázkou preto je, či by sa magnetický prúžok nemal odstrániť úplne, alebo, ak to nie je možné z praktických dôvodov (napr. z dôvodu prístupu k samoobslužným oblastiam v pobočkách bánk alebo k bankomatom), či by sa nemali odstrániť všetky údaje, ktoré umožňujú uskutočňovanie transakcií pomocou magnetického prúžka.

Magnetický prúžok s údajmi umožňujúcimi spracovanie transakcií pomocou magnetického prúžka je však naďalej potrebný pre držiteľov SEPA platobných kariet, ktorí chcú vyberať hotovosť z bankomatov a realizovať POS platby na území mimo SEPA, kde štandard EMV nie je zavedený, napríklad v Spojených štátoch. Držitelia kariet by následne mali mať možnosť výberu duálneho riešenia (klient by napríklad vydavateľa informoval, že plánuje cestovať do krajiny, v ktorej nie je zavedený štandard EMV).

V súlade s postojom Európskeho bankovníctva k budúcnosti magnetického prúžka a v záujme podpory úsilia sektora zvýšiť bezpečnosť kartových transakcií nahradením kariet s magnetickým prúžkom kartami s čipom EMV by sa mali podľa Eurosystemu od roku 2012 všetky nové SEPA platobné karty vydávať už iba ako čipové karty. Ak sa v rámci sektora prijme rozhodnutie o ponechaní magnetického prúžka z praktických dôvodov, magnetický prúžok by nemal obsahovať žiadne údaje, ktoré umožňujú uskutočňovať prostredníctvom magnetického prúžka transakcie. Keďže mimo krajín SEPA stále existujú oblasti, v ktorých neprebehol prechod na štandard EMV, je potrebné zabezpečiť, aby na žiadosť klientov bolo možné vydávať karty s magnetickým prúžkom.

5 INFRAŠTRUKTÚRY RETAILOVÝCH PLATIEB

Európske infraštruktúry retailových platieb zabezpečujú klíring a vyrovnanie platobných transakcií, preto majú pre dosiahnutie úspechu SEPA kľúčový význam. Infraštruktúry, ktoré

majú záujem byť aktívne v rámci SEPA, zverejňujú vlastné samohodnotenia kompatibility so SEPA na základe referenčných podmienok stanovených Eurosystemom. Z týchto samohodnotení vyplýva úroveň zhody s požiadavkami schém SCT a SDD. Je však potrebné ďalej zlepšiť interoperabilitu infraštruktúr a odstrániť zostávajúce prekážky. Eurosystem chápe interoperabilitu ako súbor technických a obchodných postupov, ktoré umožňujú klíring a/alebo vyrovnanie platieb SEPA medzi dvomi bankami, ktoré sú účastníkmi dvoch rôznych infraštruktúr bez toho, aby bolo potrebné použiť účastníka jedného zo systémov ako sprostredkovateľa. Eurosystem svoje očakávania predstaviteľom sektora objasnil a prediskutoval ich s nimi. Na základe týchto diskusií Eurosystem vyzýva všetky infraštruktúry, ktoré pôsobia v eurozóne a ktorých cieľom je dosiahnuť kompatibilitu so SEPA, aby sa zapojili do otvoreného dialógu na tému zabezpečenia interoperability. Eurosystem tiež vyzýva EPC, aby splnila svoj záväzok nadviazať štruktúrovaný dialóg s infraštruktúrami, napríklad vytvorením osobitného fóra. Eurosystem očakáva dosiahnutie kompatibility s požiadavkami SEPA zo strany infraštruktúr najneskôr do konca roka 2012.

Okrem základných funkcií klíringu a vyrovnania viacerých infraštruktúr ponúka aj dodatočné služby spracovania platieb. To môže byť jedným z dôvodov, prečo sa doteraz nepodarilo dosiahnuť konsolidáciu trhu. Infraštruktúry, ktoré mali byť zrušené, v skutočnosti predĺžili svoju životnosť, a došlo tiež k vytvoreniu nových infraštruktúr. Jedným z dôvodov môže byť skutočnosť, že účastníci buď nedokázali nájsť požadované služby a úroveň účasti inde, a/alebo sa prevod obchodnej činnosti na jednu z infraštruktúr aktívnych na celoeurópskej úrovni rozhodli odložiť zo strategických dôvodov.

5.1 KOMPATIBILITA INFRAŠTRUKTÚR SO SEPA

Európske infraštruktúry retailových platieb zabezpečujú klíring a vyrovnanie platobných transakcií, preto majú pre dosiahnutie úspechu SEPA kľúčový význam. V súčasnosti umožňujú

41 Údaje získané skopírovaním sa následne dajú využiť na podvodnú transakciu „bez prítomnosti karty“.

klíring SCT⁴² v súlade so súborom pravidiel EPC pre schému SCT a rámcom PE-ACH/CSM⁴³ 17 infraštruktúr a klíring SDD umožňuje 11 infraštruktúr. Okrem základných funkcií klíringu a vyrovnania viacerých infraštruktúr ponúka aj dodatočné služby spracovania platieb. Účastníci schém SCT a SDD by mali následne mať možnosť vybrať si infraštruktúru, ktorú chcú použiť na klíring a vyrovanie svojich transakcií, a v prípade potreby aj subjekt, ktorému zadajú spracovanie všetkých alebo časti svojich platieb.

S cieľom zabezpečiť dostupnosť platieb SEPA aj subjektom iným ako vlastným členom viacerých infraštruktúr vytvorili prepojenia interoperability na základe rámca technickej interoperability stanoveného európskou asociáciou automatizovaných klíringových centier (European Automated Clearing House Association – EACHA). STEP2 zabezpečuje dostupnosť prostredníctvom vlastných účastníkov a registrovaním finančných inštitúcií využívajúcich iné infraštruktúry ako priamych účastníkov; ďalšie infraštruktúry môžu plniť úlohu technických katalyzátorov v mene priamych účastníkov, ktorí vystupujú ako sprostredkovatelia.

Vo svojej piatej správe o stave realizácie projektu SEPA zverejnenej v júli 2007 Eurosystem definoval štyri kritériá hodnotenia kompatibility infraštruktúr so SEPA. Cieľom týchto kritérií bolo vyzdvihnúť migráciu na SEPA a integráciu infraštruktúr klíringu a vyrovnania, vychádzajúc z náležitej konkurencie a rešpektovania slobody poskytovateľov platobných služieb vybrať si infraštruktúru, ktorú chcú používať. Stanovené požiadavky sa preto špecificky týkali možnosti spracovania, interoperability, dostupnosti a možnosti výberu pre banky. Eurosystem vo svojej úlohe katalyzátora vyzval všetky infraštruktúry, aby zabezpečili splnenie týchto kritérií.

V apríli 2008 Eurosystem zverejnil podrobnejšie referenčné podmienky kompatibility infraštruktúr so SEPA (t. j. súbor otázok priamo súvisiacich s kritériami kompatibility). Vychádzajúc z referenčných podmienok Eurosystemu väčšina relevantných infraštruktúr (t. j. Bankart,

CEC, Dias, EKS, EBA Clearing, Eurogiro, Equens, Iberpay, ICBPI/BI-COMP, KIR, RPS, SIA-SSB/BI-COMP, SIBS, STEP.AT, STET, VocaLink) uskutočnila vlastné samohodnotenie a výsledky zverejnila, čím poskytla trhu väčšiu transparentnosť.

Eurosystem uskutočnil porovnanie a analýzu výsledkov týchto hodnotení a svoje zistenia prediskutoval s účastníkmi trhu. Zo zistení Eurosystemu vyplýva, že z hľadiska kompatibility so SEPA požiadavky SCT a SDD týkajúce sa možnosti spracovania nepredstavujú problém, avšak je potrebné zvýšiť interoperabilitu infraštruktúr (kapitola 5.2).

Na základe analýzy a diskusií o týchto hodnoteniach i prijatej spätnej väzby, zohľadňujúc ďalší vývoj na trhu infraštruktúr v súvislosti so SEPA, bude Eurosystem kritériá kompatibility so SEPA a príslušné referenčné podmienky prehodnocovať. Zároveň bude monitorovať vývoj trhu smerujúci k zabezpečeniu kompatibility s požiadavkami SEPA, ktorej dosiahnutie očakáva najneskôr do konca roku 2012.

Pokiaľ ide o trh infraštruktúr pre retailové platby, je potrebné poznamenať, že medzi zúčastnené strany patria aj systémy veľkých platieb (large-value payment systems – LVPS). Výmena retailových platieb neprebíha len bilaterálne a prostredníctvom retailových platobných systémov, ale do určitej miery aj prostredníctvom systémov LVPS. Mnohé transakcie vyrovnané v systéme TARGET2 (t. j. systéme RTGS prevádzkovanom Eurosystemom) možno napríklad z hľadiska hodnoty považovať za retailové platby. Jedným z dôvodov, prečo sa takéto platby spracúvajú v systéme TARGET2, je ich naliehavosť.

42 Kompatibilné so schémou SCT: ACH Finland, Bankart, Bankservice JSC, CEC, RPS, Equens, Eurogiro, Iberpay, DIAS, KIR, STEP.AT, ICBPI/BI-COMP, SIA-SSB/BI-COMP, SIBS, STET, VocaLink, STEP2. Kompatibilné so schémou SDD: Bankservice JSC, RPS, Equens, Eurogiro, Iberpay, DIAS, ICBPI/BI-COMP, SIBS, STET, VocaLink, STEP2.

43 Rámec PE-ACH/CSM stanovený EPC obsahuje princípy, na základe ktorých mechanizmy klíringu a vyrovnania (CSM) podporujú schémy SCT a SDD, vychádzajúc z oddelenia schémy od infraštruktúry.

System TARGET2 bol vyvinutý, keď ešte výlučné používanie štandardu správ ISO 20022 nebolo možné. Hoci už systém TARGET2 používa niektoré správy založené na XML, napríklad v rámci interakcie s pridruženými systémami alebo prístupu k informačnému a kontrolnému modulu, tok platieb medzi bankami je stále založený výlučne na štandardoch SWIFT FIN/MT. Vzhľadom na odhodlanie Eurosystemu realizovať projekt SEPA a tiež na očakávané stanovenie konečného termínu migrácie na SEPA Eurosystem v súčasnosti zvažuje prispôbenie systému TARGET2 s cieľom umožniť akceptáciu realizácie transakcií ISO 20022 XML. V súčasnosti prebieha konzultácia s účastníkmi sektora s cieľom získať názory používateľov systému TARGET2 na túto iniciatívu. Implementácia štandardu ISO 20022 XML v systéme TARGET2 by poskytovateľom platobných služieb umožnila používať systém TARGET2 v prípade zákazníckych platieb SEPA, ktorých spracovanie a vyrovnanie by tak prebiehalo v reálnom čase. V prípade platieb mimo SEPA by však v systéme TARGET2 bolo naďalej možné používať súčasné štandardy SWIFT FIN/MT.

5.2 OBCHODNÁ A TECHNICKÁ INTEROPERABILITA

Zo štyroch kritérií, ktoré Eurosystem definoval v referenčných podmienkach kompatibility infraštruktúr so SEPA, bola najdiskutovanejšou práve otázka interoperability. Na základe reakcií na referenčné podmienky a následnej diskusie Eurosystem skonštatoval, že v súvislosti s interoperabilitou existuje na trhu viacero interpretácií, a preto je potrebné ďalšie objasnenie tohto konceptu.

Až na zopár výnimiek všetky infraštruktúry uviedli, že prijali pravidlá interoperability pre klíring SCT a SDD, a to buď výlučne s bankami, alebo s bankami i ďalšími infraštruktúrami. Vznikla však otázka, či je možné prijatie interoperability výlučne s bankami považovať za interoperabilitu z hľadiska pôvodného kritéria, ktorého cieľom bolo umožniť prepojenie dvoch infraštruktúr na vyrovnanie platieb (každá za svojich vlastných účastníkov).

Na zabezpečenie dosiahnuteľnosti platieb v eurách v rámci SEPA navyše nie je možné, aby infraštruktúry vytvorili prepojenia bez toho, aby využívali účastníkov v inom systéme ako sprostredkovateľov. V niektorých prípadoch sa pripojiteľnosť dosahuje cez prepojenia nadviazané prostredníctvom bánk a nie medzi infraštruktúrami. Eurosystem sa preto rozhodol rozšíriť definíciu interoperability z technickej úrovne na obchodnú úroveň. Túto rozšírenú definíciu následne predstavil trhu a inicioval diskusie.

Na technickej úrovni by sa mali prijať vzájomne alebo multilaterálne dohodnuté pravidlá interoperability (napr. špecifikácie rozhrania a ďalšie relevantné postupy klíringu a/alebo vyrovnania SCT a SDD medzi infraštruktúrami). Na obchodnej úrovni by malo byť možné vytvoriť prepojenia medzi infraštruktúrami za rovnocenných podmienok, t. j. bez potreby využívať účastníkov v inom systéme ako sprostredkovateľov a/alebo vyžadovať členstvo alebo registráciu používateľov iných infraštruktúr na odoslanie, prijímanie a vyrovňovanie platieb.

Interoperabilita sa teda chápe ako súbor technických a obchodných postupov, ktoré umožňujú klíring a/alebo vyrovnanie platieb SEPA medzi dvomi bankami, ktoré sú účastníkmi dvoch rôznych infraštruktúr. V rámci SEPA by malo stačiť, aby bola banka účastníkom jednej infraštruktúry kompatibilnej so SEPA bez toho, aby zároveň musela byť priamym či nepriamym účastníkom ďalšej infraštruktúry.

Účastníci schémy by navyše nemali byť povinní spracovávať platby prostredníctvom konkrétnej infraštruktúry. Ak existuje viacero alternatívnych prepojení interoperability, banky iniciujúce platby by mali mať v ideálnom prípade možnosť vybrať si, ktoré prepojenie na spracovanie platieb použijú, za predpokladu, že banka príjemcu platby (v prípade SCT) alebo banka platiteľa (v prípade SDD) sú dosiahnuteľné prostredníctvom alternatívnych prepojení. Inými slovami, ak infraštruktúra A vytvorila prepojenie s infraštruktúrou B a infraštruktúrou C, banka prí-

jemcu/platiteľ'a musí byť dosiahnuteľná prostredníctvom infraštruktúry B i C, a banka iniciujúca platbu by v ideálnom prípade mala mať možnosť vybrať si preferované prepojenie na svoje transakcie.

Pokiaľ ide o technickú úroveň, je zrejmé, že sa na trhu vyžaduje určitá úroveň spolupráce a že medzi rôznymi infraštruktúrami je potrebné zaviesť dialóg. Eurosystem vyzýva všetky infraštruktúry pôsobiace v eurozóne, aby sa do takého dialógu zapojili. Zároveň vyzýva EPC, aby splnila svoj záväzok nadviazať štruktúrovaný dialóg s infraštruktúrami, napríklad vytvorením osobitného fóra medzi EPC a infraštruktúrami, ktoré by sa mohlo podujat' na revíziu rámca PE-ACH/CSM.

5.3 INTEGRÁCIA V OBLASTI INFRAŠTRUKTÚR RETAILOVÝCH PLATIEB

Vo svojej štvrtej správe o stave realizácie projektu SEPA zverejnenej vo februári 2006 Eurosystem uviedol, že po zavedení nástrojov SEPA a dosiahnutí interoperability očakáva výrazný pokles počtu infraštruktúr v Európe. Napriek krokom, ktoré podnikli mnohé infraštruktúry, aby sa stali poskytovateľmi služieb na európskej úrovni, k tomuto poklesu zatiaľ nedošlo. Hoci na národnej i cezhraničnej úrovni došlo k určitej integrácii,⁴⁴ zatiaľ bol zaznamenaný len jeden prípad ukončenia pôsobenia na trhu. Infraštruktúry, ktoré mali byť zrušené, v skutočnosti predĺžili svoju životnosť, a došlo tiež k vytvoreniu nových infraštruktúr, a to buď preto, lebo účastníci nedokázali nájsť požadované služby a úroveň účasti inde, alebo sa prevod obchodnej činnosti na jednu z infraštruktúr aktívnych na celoeurópskej úrovni rozhodli odložiť zo strategických dôvodov.

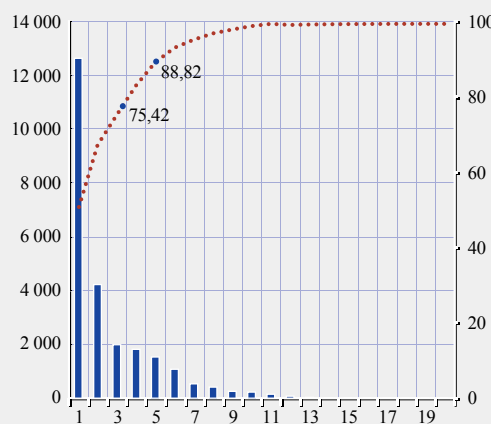
Správa ECB z apríla 2010 o finančnej integrácii v Európe⁴⁵ obsahuje informácie o súčasnej miere koncentrácie infraštruktúr retailových platieb v eurozóne. Z údajov z roku 2009 vyplýva, že tri najväčšie infraštruktúry spracúvajú 75 % celkového trhového objemu a päť najväčších infraštruktúr spracúva 89 % tohto objemu (graf 8). Tieto údaje môžu na prvý pohľad poukazovať na počet

Graf 8 Miera koncentrácie retailových platobných systémov v eurozóne

(2009; v %)

Os x: počet retailových platobných systémov v eurozóne (podľa veľkosti)
Os y: objem transakcií (v mil.)

— Objem spracovaných bezhotovostných transakcií (v mil.)
..... Koncentrácia (trhový podiel)

Zdroj: ECB, Statistical Data Warehouse, september 2010.

infraštruktúr, ktorý možno očakávať, keď sa uskutoční hromadná migrácia na nástroje SEPA. Zároveň je však potrebné zohľadniť skutočnosť, že tieto údaje sa týkajú len základných funkcií klíringu a vyrovnania. Mnohé infraštruktúry v skutočnosti poskytujú aj dodatočné služby spracovania platieb a uvádzajú, že základná funkcia klíringu tvorí len zlomok príjmov. Na zníženie prevádzkových nákladov predovšetkým menšie banky alebo bankové komunity uprednostňujú kúpu služieb spracovania platieb s pridanou hod-

44 Zlúčenie Transaktionsinstitut für Zahlungsverkehrsdienstleistungen (TAI) a Interpay a vytvorenie Equens v roku 2006, <http://www.equens.com/aboutus/organisation/development.jsp>; Zlúčenie SIA a SSB a vytvorenie SIA-SSB v roku 2007, <http://www.siasb.eu/Engine/RAServePG.php/P/250210010404>; Zlúčenie Banksys a BCC a vytvorenie ATOS Worldline v roku 2007, http://www.atosorigin.com/en-us/Newsroom/en-us/Press_Releases/2007/2007_06_01_02.htm; Zlúčenie Voca a LINK do VocaLink v roku 2007, <http://www.vocalink.com/press-room/press-release-archive/2007-press-releases/voca-and-link-merge-and-launch-pan-european-clearing-service.aspx>;

45 http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialintegrationin_eurozone201004en.pdf?2b7a91f76367c79901ee704048bd87e3.

notou (napr. služieb triedenia a párovania) od infraštruktúr namiesto vývoja a prevádzkovania vlastných. To môžu byť dôvody, prečo zatiaľ nedošlo ku konsolidácii trhu a prečo na rozdiel od pôvodných očakávaní Eurosystemu boli vytvorené nové infraštruktúry. V príslušnom čase sa uskutoční ďalšia analýza tejto problematiky.

6 MIGRÁCIA NA SEPA

Napriek mnohým úspechom v rámci projektu SEPA sa v oblasti migrácie na SEPA ako samoregulačného procesu zatiaľ nepodarilo dosiahnuť požadované výsledky. Konečný termín na zabezpečenie bežného používania nástrojov SEPA, ktorý si bankový sektor stanovil na december 2010 a s ktorým sa stotožnil aj Eurosystem a Európska komisia, sa nepodarí dodržať. Morálny apel zjavne nebol dostatočne účinný. S cieľom zabezpečiť dosiahnutie výhod vyplývajúcich zo SEPA je potrebné stanoviť konečný termín migrácie na SCT a SDD prostredníctvom nariadenia, pričom tento termín by mal stanoviť legislatívny orgán EÚ. Eurosystem preto víta iniciatívu Európskej komisie, ktorej cieľom je stanoviť konečný termín migrácie prostredníctvom nariadenia EÚ.

Stanovenie záväzného termínu prechodu na nástroje SEPA podľa Eurosystemu výrazne urýchli tempo migrácie a umožní dokončenie projektu SEPA, a to podľa možnosti do konca roka 2012 v prípade úhrad a do konca roka 2013 v prípade inkás.

Eurosystem odporúča, aby sa v rámci revízie nariadenia (ES) č. 924/2009 o cezhraničných platbách v roku 2012 zväžilo postupné odstránenie limitu 50 000 €, ktorý sa uplatňuje v rámci dodržiavania zásady rovnosti poplatkov.

Ako sa uvádza v prvej kapitole, pomalšia než očakávaná migrácia na SEPA naznačuje, že kompatibilita a dosiahnuteľnosť zrejme nie sú dostatočnou motiváciou. Z revízie hlavných míľnikov realizácie projektu SEPA v rokoch 2009 a 2010 a očakávaní Eurosystemu v oblasti SEPA vyplýva, že okrem potreby zvýšiť informovanosť o SEPA, zaradiť tento projekt medzi

vyššie priority významných zúčastnených strán a ponúkať atraktívne služby spojené s SCT a SDD je zároveň potrebný zásah zo strany regulačného orgánu.

6.1 REVÍZIA HLAVNÝCH MÍĽNIKOV REALIZÁCIE PROJEKTU SEPA V ROKOCH 2009 A 2010

S cieľom poskytnúť jednoznačné informácie a istotu, pokiaľ ide o požiadavky a očakávania určené rôznym zainteresovaným stranám, Eurosystem vo svojej šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA definoval hlavné míľniky realizácie a migrácie na SEPA v rokoch 2009 a 2010. Zoznam míľnikov uvádza jednotlivé termíny, zodpovedné subjekty a zainteresované strany.

Eurosystem pravidelne monitoruje pokrok dosiahnutý v rámci týchto míľnikov a v prípade potreby vydáva usmernenia. Z analýzy vyplýva, že sa podarilo splniť podstatnú časť úloh: ukončili sa diskusie na tému dočasného riešenia poplatkov MIF v prípade SDD (míľnik č. 2); nariadenie (ES) č. 924/2009 o cezhraničných platbách vstúpilo do platnosti (míľnik č. 3); dosiahnuteľnosť SDD bola stanovená ako povinná (míľnik č. 5); bola dokončená správa expertnej skupiny Európskej komisie o elektronickej fakturácii (míľnik č. 7).⁴⁶ Práca v nasledujúcich oblastiach ešte nebola dokončená, ale napreduje: definovanie konečných termínov migrácie na SCT a SDD (míľniky č. 4 a 8); transpozícia smernice PSD na národnej úrovni⁴⁷ (míľnik č. 6); a SEPA platobné karty (míľnik č. 10). V niektorých otázkach však boli stanovené úlohy splnené len čiastočne alebo vôbec: práca v oblasti migrácie mandátov SDD (míľnik č. 1) v jednej krajine eurozóny výrazne zaostáva; v oblasti vytvorenia novej európskej kartovej schémy (míľnik č. 9) sa dosiahol menší pokrok, než sa pôvodne očakávalo.

⁴⁶ Odporúčania vo finálnej správe expertnej skupiny o elektronickej fakturácii, ktorá bola zverejnená v novembri 2009, sa zameriavajú na definovanie základných obchodných požiadaviek, potrebný právny rámec, štandardy na zabezpečenie interoperability existujúcich schém a koordinovaný prístup k implementácii a komunikácii.

⁴⁷ S výnimkou Poľska (kde by sa smernica mala prijať a vstúpiť do platnosti v novembri 2010) smernica PSD vstúpila do platnosti vo všetkých členských štátoch EÚ.

Eurosystem definoval aj viacero úloh potrebných na splnenie hlavných míľnikov SEPA. Pokiaľ ide o hlavné míľniky, podarilo sa dokončiť podstatnú časť úloh. Práca v niektorých oblastiach ešte nebola dokončená, ale napreduje. Medzi oblasti, v ktorých sa nepodarilo dosiahnuť dostatočný pokrok patria: dodanie rámca na spracovanie kariet (úloha č. 16); rámec implementácie pre SEPA online platby (úloha č. 20); a rozhodnutie o spôsobe migrácie/implementácie štandardov v oblasti platobných kariet (úloha č. 22).

Eurosystem oceňuje, že sa väčšinu hlavných míľnikov a úloh podarilo buď splniť, alebo sa v nich zaznamenal dostatočný pokrok. Hodnotenie však poukazuje na určité oblasti, v ktorých vývoj nebol uspokojivý, najmä v oblasti platobných kariet a SEPA online platieb.

Keďže sa stanovenie a sledovanie vývoja hlavných míľnikov a úloh ukázalo byť užitočným monitorovacím nástrojom, bolo prijaté rozhodnutie stanoviť podobný plán aj na obdobie od posledného štvrťroka 2010 do konca roka 2013 (príloha).

6.2 NOVÉ HLAVNÉ MÍĽNIKY SEPA NA OBDOBIE OD POSLEDNÉHO ŠTVRŤROKA 2010 DO KONCA ROKA 2013

Eurosystem stanovil nový zoznam hlavných míľnikov realizácie projektu SEPA, ktoré majú byť splnené v období od posledného štvrťroka 2010 do konca roka 2013 (príloha). Splnenie týchto míľnikov má rozhodujúci význam a uľahčí dokončenie realizácie a migrácie na SEPA.

Zoznam míľnikov uvádza jednotlivé termíny, zodpovedné subjekty, zainteresované strany a stručné vysvetlenie pozadia. Zoznam nie je úplný, pretože postupom času a v reakcii na nový vývoj môžu byť stanovené nové priority, a zároveň nepredstavuje ani podrobný plán projektu. Jednoznačne však vymedzuje otázky, ktoré sú zatiaľ nevyriešené a ktoré sa považujú za nevyhnutné na dokončenie migrácie na SEPA, a tým umožňuje jednoduchšie riadenie a monitorovanie pokroku.

6.3 OČAKÁVANIA EUROSISTÉMU V OBLASTI SEPA

V reakcii na výzvy zúčastnených strán Eurosystem vypracoval a zverejnil súbor neformálnych a nezáväzných očakávaní, pokiaľ ide o budúcnosť SEPA. Cieľom očakávaní Eurosystemu v oblasti SEPA, zverejnených v marci 2009, bolo poskytnúť podporu bankovým komunitám a platobným inštitúciám. Zároveň mali používatelom umožniť získať lepší prehľad o zmenách aktivít súvisiacich s uskutočňovaním platieb a o tom, aké zmeny zavedie ich banka, resp. platobná inštitúcia.

V prípade poskytovateľov mali očakávania Eurosystemu slúžiť ako referenčný dokument. Bolo im adresované odporúčanie z vlastnej iniciatívy pravidelne hodnotiť svoje služby na základe uvedených kritérií a odporúčaní a výsledky zverejňovať.

Používateľom mali tieto očakávania vysvetliť, ako sa dá migrácia na SEPA aktívne podporovať, ako sa SEPA zavádza, a tiež čo bude jej úspešné zavedenie znamenať pre nich a aké im prinesie výhody.

Z obmedzených reakcií na zverejnenie očakávaní Eurosystemu celkovo vyplýva, že morálny apel s cieľom podporiť migráciu na SEPA nepriniesol želaný výsledok. Prostredníctvom dotazníka na účely samohodnotenia, ktorý bol súčasťou dokumentu, poskytlo spätnú väzbu len niekoľko bánk a platobných inštitúcií. To znova zdôrazňuje potrebu zásahu zo strany regulačného orgánu. Očakávania Eurosystemu však zároveň zostávajú v platnosti, pričom národným fóram SEPA sa odporúča, aby ich v rámci plánovania migrácie na SEPA aktívne využívali.

6.4 STANOVENIE KONEČNÉHO TERMÍNU MIGRÁCIE NA SEPA

Eurosystem viackrát poukazoval na potrebu stanoviť v záujme využitia výhod SEPA ambiciózne, avšak realistický konečný termín migrácie na SCT a SDD. Hoci sú potenciálne výhody projektu SEPA podstatné, pôvodne trhom iniciovaný prístup k jeho realizácii nemožno označiť za plne úspešný. Hoci by sa v novembri 2010

mala zaručiť vyššia miera kompatibility a dosiahnuteľnosti v prípade schémy SDD a viacero orgánov verejnej správy sa zaviazalo prejsť na SEPA do konca tohto roka, ani zďaleka nie je jasné, či samotné tieto faktory povedú k výraznejšiemu zrýchleniu súčasného tempa migrácie na SEPA.

Existujúca neistota na trhu, vo všeobecnosti zložité ekonomické prostredie, nevýhody plynúce pre subjekty zavádzajúce nástroje SEPA medzi prvými, a tiež duplicitné náklady vyplývajúce zo súčasnej prevádzky systémov na spracovanie nástrojov SEPA i pôvodných platobných nástrojov sú dôvodmi, pre ktoré sa mnohé trhové subjekty, najmä na strane ponuky, rozhodli vyžadovať stanovenie konečného termínu migrácie na SEPA prostredníctvom právneho predpisu na úrovni EÚ. Tieto výzvy boli uznané ako opodstatnené zo strany Európskeho parlamentu⁴⁸ i v rámci posledného súboru záverov na tému SEPA prijatých na zasadaní Rady ECOFIN.⁴⁹

Európska komisia stanovila rozsah, definície a hlavné účely týkajúce sa konečného termínu migrácie na SEPA v pracovnom dokumente, ktorý bol predložený na konzultáciu v júni 2010.⁵⁰ Už v tomto štádiu Eurosystem podporil návrh Európskej komisie stanoviť konečný termín migrácie na SCT a SDD prostredníctvom nariadenia EÚ.⁵¹ Očakáva sa, že táto legislatívna iniciatíva zabezpečí, aby sa schémy SCT a SDD stali schémami úhrad a inkás používanými v EÚ v rámci platieb v eurách, ktoré po uplynutí konečného termínu migrácie nahradia pôvodné schémy úhrad a inkás v eurozóne. Pokiaľ ide o samotný konečný termín, stanovenie záväzného termínu migrácie na nástroje SEPA podľa Eurosystemu výrazne urýchlí tempo migrácie a umožní dokončenie projektu SEPA, a to podľa možnosti do konca roka 2012 v prípade úhrad a do konca roka 2013 v prípade inkás. Je potrebné poznamenať, že samotný konečný termín/termíny migrácie bude/budú výsledkom spoločného rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady EÚ prijatého v rámci bežného legislatívneho postupu po predchádzajúcom vypracovaní návrhu nariadenia EÚ.

Eurosystem víta a podporuje návrh Európskej komisie stanoviť konečný termín migrácie na SEPA úhrady a inkasá prostredníctvom nariadenia EÚ. Právne záväzný nástroj sa považuje za potrebný z hľadiska zabezpečenia úspešnej migrácie na SEPA, keďže inak by hrozilo vážne riziko zlyhania projektu.⁵²

Eurosystem tiež odporúča, aby sa v rámci revízie nariadenia 924/2009 o cezhraničných platiach v roku 2012 zvažilo postupné odstránenie limitu 50 000 €, ktorý sa uplatňuje v rámci dodržiavania zásady rovnosti poplatkov, zohľadňujúc skutočnosť, že takýto limit sa môže považovať za prekážku plnej realizácie SEPA.

7 RIADIACA ŠTRUKTÚRA V OBLASTI RETAILOVÝCH PLATIEB V RÁMCI SEPA

K vylepšeniu riadiacej štruktúry SEPA prispelo vytvorenie Rady SEPA, ktorá umožní formálnejšiu účasť vysokých predstaviteľov subjektov na strane dopytu v rámci dialógu SEPA. Rada SEPA tiež pomôže zvýšiť informovanosť a povedomie verejnosti o projekte SEPA, čo v konečnom dôsledku umožní zjednodušiť migráciu na SEPA. Rada SEPA bude v kontakte s národnými fórami SEPA s cieľom zavádzať strategické rozhodnutia prijaté v rôznych členských štátoch EÚ.

Eurosystem považuje za nevyhnutnú aktívnejšiu účasť koncových používateľov v niektorých národných fórach SEPA a vyzýva ich, aby náležitým spôsobom riešili obavy a výzvy v oblasti retailových platieb v rámci sociálneho dialógu.

Eurosystem vyzýva EPC, aby posilnila svoje pôsobenie v oblasti platobných inovácií a umožnila vývoj a zavádzanie inovácií aj vtedy,

48 Dňa 10. marca 2010 Európsky parlament prijal uznesenie, v ktorom vyzýva Komisiu stanoviť jednoznačný, náležitý a záväzný konečný termín migrácie na SEPA, ktorý by nemal byť neskôr ako na konci roka 2012. Podrobnejšie informácie sú na stránke <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0057+0+DOC+XML+V0//EN>.

49 Závery Rady ECOFIN z 2. decembra 2009.

50 http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/endDate_migration_en.pdf.

51 Poznámka zverejnená dňa 6. júla 2010.

52 Poznámka zverejnená dňa 6. júla 2010.

ak nezíska podporu väčšiny členov. Ak sa tento prístup nepovažuje za uskutočniteľný, mal by byť umožnený koordinovaný vývoj inovatívnych služieb zo strany tých bánk a bankových komunít, ktoré majú o takúto činnosť záujem, a to i mimo kontextu EPC, avšak za predpokladu, že táto činnosť bude v súlade s rámcom pre základné schémy SEPA a že nové produkty budú môcť využívať všetci poskytovatelia platobných služieb v rámci SEPA.

Okrem toho je potrebné zlepšiť komunikáciu na tému SEPA s koncovými používateľmi. V tomto smere sa vyžaduje koordinovaný a cieleň prístup zo strany európskych a vnútroštátnych orgánov, bankového sektora a členov národných koordinačných výborov SEPA.

7.1 RADA SEPA

Od zverejnenia šiestej správy o stave realizácie projektu SEPA sa záber diskusií na tému riadenia SEPA oproti pôvodnému zameraniu sa na riadenie zo strany EPC v súčasnosti rozšíril aj na účasť zainteresovaných strán, transparentnosť a proces migrácie na SEPA. Keďže bolo čoraz viac zrejme, že sa už v projekte SEPA v oblasti samoregulácie dosiahli všetky možnosti, zainteresované strany uznali skutočnosť, že projekt SEPA nie je len trhovým projektom, ale projektom úzko prepojeným s politickou ambíciou, ktorej cieľom je integrovanejšia, konkurencieschopnejšia a inovatívnejšia Európa. V súvislosti s tým bola uznaná potreba venovať sa projektu SEPA a otázkam súvisiacim s retailovými platbami v rámci sociálneho dialógu. V marci 2010 sa Eurosystem a Európska komisia dohodli na vytvorení Rady SEPA, nového orgánu zastrešujúceho široký okruh zúčastnených strán zastúpených na najvyššej úrovni, ktorého cieľom je viesť diskusie a riešiť politické otázky, ktoré bránia realizácii SEPA. Tento orgán nemá za cieľ nahradiť existujúce skupiny alebo štruktúry riadenia na európskej alebo národnej úrovni, napríklad EPC alebo národné fóra SEPA či ich príslušné podštruktúry. Zameriava sa na identifikáciu kľúčových problematických otázok, ktorým čelia verejné orgány a ďalšie zúčastnené strany, na definovanie priorít, podporu prijímania potrebných kro-

kov a podporu vzájomného porozumenia medzi používateľmi. Rada SEPA bude v kontakte s národnými fórami SEPA s cieľom zavádzať strategické rozhodnutia prijaté v rôznych členských štátoch EÚ.

Rade SEPA predsedajú spoločne ECB a Európska komisia. Tvoria ju 16 členov na vysokej úrovni, t. j. dvaja predsedovia a piati predstavitelia zo strany dopytu,⁵³ piati predstavitelia zo strany ponuky⁵⁴ a štyria predstavitelia národných centrálnych bánk Eurosystemu (na základe rotácie).

Hlavné ciele Rady SEPA sú: i) podporovať realizáciu vízie SEPA a poskytovať v EÚ strategické smery v oblasti retailových platieb v eurách; ii) zabezpečovať zodpovednosť a transparentnosť procesu SEPA prostredníctvom účasti všetkých relevantných subjektov; a iii) monitorovať a podporovať proces migrácie na SEPA.

Prvé zasadanie Rady SEPA sa uskutočnilo 7. júna 2010. Išlo pritom o významný krok v rámci realizácie SEPA, pretože sa pri tejto príležitosti rôzne zúčastnené strany po prvýkrát verejne zhodli, že podporia stanovenie konečného termínu/termínov migrácie na SEPA prostredníctvom právneho predpisu. Tento záväzok je uvedený vo formálnom vyhlásení, ktoré prijali prítomní členovia a ktoré bolo zverejnené 14. júna 2010.⁵⁵

Rada SEPA podľa Eurosystemu celkovo umožní podstatné zvýšenie účasti používateľov na projekte SEPA. Očakáva sa, že výrazne zjednoduší migráciu na SEPA, keďže sa používatelia vďaka

⁵³ Spotrebiteľov zastupuje Európska organizácia spotrebiteľov (European Consumers Organisation – BEUC), maloobchodníkov zastupuje Eurocommerce & ERRT, podniky zastupuje EACT & BusinessEurope, malé a stredné podniky zastupuje Európska asociácia malých a stredných podnikov (European Association of Small and Mid-sized Enterprises – UEAPME) a orgány verejnej správy zastupuje predseda Výboru pre finančné služby (Financial Services Committee).

⁵⁴ EPC, Európska asociácia družstevných bánk (European Association of Co-operative Banks – EACB), Európska skupina sporiteľní (European Savings Bank Group – ESBG), Európska banková federácia (European Banking Federation – EBF) a v príslušnom čase aj predstavitel platobných inštitúcií.

⁵⁵ http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/pdf/END_DATE_DECLARATION.pdf?4e80747cc22155c2846d46f99821de6e.

nej budú môcť s projektom lepšie stotožniť. Ďalšie zasadanie Rady SEPA by sa malo uskutočniť koncom roka 2010.

7.2 ÚČASŤ KONCOVÝCH POUŽÍVATEĽOV V NÁRODNÝCH KOORDINAČNÝCH VÝBOROCH SEPA

Zriadenie Rady SEPA je dôležitý krok, ktorý umožní dosiahnuť aktívnejšiu účasť používateľov. Nemožno však od nej očakávať, že automaticky vyrieši všetky aktuálne problémy. Vyžaduje sa tiež účasť používateľov na národnej úrovni, kde sa uskutočňuje konkrétnejšia práca na realizácii SEPA.

Účasť používateľov na národnej úrovni však v súčasnosti nemožno potvrdiť vo všetkých krajinách. V niektorých krajinách používatelia nie sú členmi národných koordinačných výborov SEPA a v prípade retailových platieb neexistuje žiadny sociálny dialóg. V niektorých prípadoch sa vo výboroch zúčastňujú len niektoré kategórie používateľov, ale nie celé spektrum rôznych používateľských skupín (t. j. spotrebiteľia, obchodníci, malé a stredné podniky, podniky a orgány verejnej správy).

Eurosystem je presvedčený, že náležitá účasť používateľov na národnej úrovni je kľúčovým faktorom úspešnej migrácie na SEPA. Je zároveň nevyhnutná z hľadiska fungovania Rady SEPA, keďže jej členovia by mali svoje stanoviská pred každým zasadanim koordinovať s príslušnými asociáciami a organizáciami. Základným predpokladom je však skutočnosť, že príslušné asociácie/organizácie sú aj na národnej úrovni dostatočne informované o otázkach SEPA. Ich účasť v národných koordinačných výboroch SEPA je preto dôležitá.

Eurosystem národné fóra SEPA a používateľské asociácie/organizácie dôrazne vyzýva, aby sa touto situáciou zaoberali, v neposlednom rade aj vzhľadom na nadchádzajúce stanovenie záväzného konečného termínu migrácie na SEPA a možnosti implementácie SDD, čo má pre používateľov zásadný význam. Je potrebné sa zamerať najmä na spotrebiteľov, malé a stredné podniky a orgány verejnej správy.

7.3 RIADENIE EPC

Od zverejnenia šiestej správy o stave realizácie projektu SEPA došlo k úprave stanov EPC, na základe ktorých je teraz možné, aby boli členmi EPC aj platobné inštitúcie. Hoci zatiaľ nebola zriadená asociácia platobných inštitúcií, platobné inštitúcie už majú svoje zastúpenie na plenárnych zasadnutiach i v pracovných skupinách EPC, čo je veľmi pozitívna skutočnosť.

Sekretariát EPC má k dispozícii viac pracovníkov, čím je zabezpečená vyššia úroveň podpory aktivít EPC.

Financovanie EPC v súčasnosti zabezpečujú jej členovia. Po spustení schém by sa mohli zväziť iné modely financovania, napríklad prostredníctvom ročných poplatkov za používanie schém SEPA. Financovanie prostredníctvom poplatkov by EPC zabezpečilo stály príjem, vďaka čomu by mohla svojim súčasným a budúcim úlohám prideliť dostatočné zdroje.

Oblasťou, v ktorej je stále potrebné dosiahnuť zlepšenie, je transparentnosť. Hoci sa pravidelne zverejňujú dokumenty týkajúce sa schém SEPA a začal sa vydávať aj spravodajca, verejnosť stále nemá k dispozícii dostatok informácií o procese prijímania rozhodnutí a o dohodách prijatých EPC.

Nedostatočná práca EPC v oblasti platobných inovácií (kapitola 3) zároveň vyzdvihla otázku, ako by bolo možné oblasť inovácií efektívnejšie podporiť. Aktuálna verzia rámca v súčasnosti vedie k situácii, keď skupiny alebo banky, ktoré nemajú záujem ponúkať inovácie alebo služby AOS, môžu obmedzovať alebo zdržovať vývoj, ktorý iné banky považujú za dôležitý. Vzhľadom na rozdielne priority a oblasti záujmu medzi bankami prispieva súčasný stav, keď sa na vývoj schém SEPA vyžaduje dvojtretinová väčšina, a to aj v prípade voliteľných služieb, k brzdeniu napredovania v tejto oblasti, čo poškodzuje banky, ktoré majú záujem priniesť na trh progresívnejšie služby.

S cieľom podporiť inovácie v oblasti platieb by preto EPC mala prehodnotiť svoj model riadenia

v oblasti vývoja inovatívnych služieb na základe základných schém SEPA, či už podporou vývoja v rámci EPC alebo umožnením takéhoto vývoja koordinovaným spôsobom mimo EPC. Podľa názoru Eurosystému by si EPC mala udržať vedúcu úlohu vo vývoji inovatívnych platieb. V takom prípade by sa však vyžadovala úprava súčasného modelu riadenia, ktorá by umožnila bankám prinášať nové služby, aj keď majú iné banky alebo skupiny k vývoju v tejto oblasti zdržanlivý prístup či nedostatok záujmu. Ak sa tento prístup nepovažuje za uskutočniteľný, mal by byť umožnený koordinovaný vývoj inovatívnych služieb zo strany tých bánk a bankových komunit, ktoré majú o takúto činnosť záujem, a to i mimo kontextu EPC, avšak za predpokladu, že táto činnosť bude v súlade s rámcom pre základné schémy SEPA a že nové produkty budú môcť využívať všetci poskytovatelia platobných služieb v rámci SEPA.

Eurosystém víta zriadenie fóra EPC pre subjekty zo strany zákazníkov (Customer Stakeholders Forum) i skupiny EPC pre strany zainteresované v oblasti platobných kariet (Cards Stakeholders Group). Je veľmi dôležité, aby mali strany ponuky a dopytu v rámci platobného trhu možnosť stretávať sa a vymieňať si názory za rovnocenných podmienok. Pokiaľ ide o fórum pre subjekty zo strany zákazníkov, EPC by mala zväziť rozšírenie pôsobenia tohto fóra s cieľom podporiť dialóg o inovatívnych platbách (napr. elektronických a mobilných platbách).

7.4 KOMUNIKÁCIA NA TÉMU SEPA

Ako sa uvádza v oficiálnom vyhlásení prijatom Radou SEPA, cieľná komunikácia sa považuje za nevyhnutný predpoklad dosiahnutia cieľov SEPA. Na tému SEPA sa komunikuje na rôznych úrovniach, pričom každá úroveň sa týka iných zainteresovaných strán a sleduje rôzne ciele.

Na politickej úrovni smeruje komunikácia o projekte SEPA predovšetkým k európskym verejným orgánom, európskym rozhodovacím orgánom a európskym asociáciám/organizáciám zastupujúcim skupiny koncových používateľov. Súčasná komunikácia zo strany Európskej

komisie a Eurosystému sa zameriava najmä na otázky riadenia, pravidiel konkurencie a predpoklady umožňujúce migráciu na SEPA.

Na technickej úrovni (napr. otázky týkajúce sa súborov pravidiel, formátov a štandardov SEPA) sa komunikácia SEPA zameriava na odborníkov na európskej a národnej úrovni. Výzvou v tejto oblasti je zabezpečiť dobrú informovanosť o návrhu a implementácii technických riešení potrebných na realizáciu SEPA.

Na úrovni koncových používateľov je potrebné, aby sa v rámci komunikácie o SEPA podarilo osloviť všetkých občanov, podniky a verejné i súkromné orgány, ktoré odosielať alebo prijímajú platby v eurách. Rozhodnutia prijaté na európskej politickej a technickej úrovni je potrebné preniesť do národného kontextu, čo je hlavnou úlohou národných koordinačných orgánov SEPA. Výsledné produkty a služby SEPA je potrebné koncovým používateľom vysvetliť, aby porozumeli motivácii a vplyvu SEPA na spôsob, akým realizujú platby. Túto komunikáciu je potrebné nadviazať na národnej úrovni, v miestnom jazyku, s cieľom osloviť každý subjekt, ktorý realizuje/prijíma platby v eurách.

Komunikácia na politickej i technickej úrovni je vcelku adekvátna, odhliadnuc od určitých problémov týkajúcich sa náležitého zapojenia predstaviteľov koncových používateľov. Komunikáciu na tému SEPA s koncovými používateľmi je však potrebné zlepšiť. Efektívnejšia komunikácia s koncovými používateľmi môže prispieť k zvýšeniu dopytu po produktoch SEPA, za predpokladu, že budú produkty SEPA plne dostupné a budú spĺňať potreby zákazníkov.

V rámci komunikácie o projekte SEPA so zákazníkmi je potrebné jazyk a obsah správ prispôsobiť príjemcom. Na národnej úrovni je potrebné zabezpečiť poskytovanie konkrétnych, praktických informácií o SEPA s podrobnosťami o úrovniach ponúkaných produktov a služieb, pričom táto komunikácia zároveň musí byť v súlade s politickým a technickým rámcom. Koncových používateľov je potrebné informovať o tom, aké kroky sú potrebné v rámci migrá-

cie na SEPA (napr. na zjednodušenie prechodu na formát IBAN a BIC) a aké výhody SEPA prinesie.

Vzhľadom na nastávajúce stanovenie záväzného konečného termínu migrácie na SEPA dochádza v rámci projektu k zásadnej zmene situácie. Po stanovení konečného termínu prechodu na SEPA bude veľmi dôležité, aby európske a národné verejné orgány, bankový sektor a národné koordinačné výbory SEPA koordinovaným spôsobom informovali o konečnom termíne migrácie.

Dôvodom takéhoto koordinovaného prístupu je skutočnosť, že konečný termín migrácie na SEPA poskytne jednoznačný časový rámec. Migrácia na SEPA bude povinná. Je možné, že občania budú chcieť vedieť, prečo už nemajú možnosť výberu medzi platobnými nástrojmi SEPA a pôvodnými nástrojmi. Preto je potrebné poskytnúť verejnosti ľahko dostupné informácie o predpokladoch a výhodách SEPA.

8 KONVERGENCIA HOTOVOSTNÝCH SLUŽIEB V RÁMCI SEPA

Zavádzanie opatrení zahrnutých do strategického plánu krokov na dosiahnutie konvergencie hotovostných služieb ponúkaných národnými centrálnymi bankami krajín eurozóny v súčasnosti napreduje. V júli 2010 Európska komisia prijala návrh nariadenia EÚ o profesionálnej cezhraničnej preprave eurovej hotovosti cestnou dopravou medzi členskými štátmi eurozóny. V súčasnosti prebieha vývoj v oblasti výmeny elektronických údajov s profesionálnymi klientmi v prípade vkladov a výberov hotovosti a v oblasti spoločných štandardov balenia v rámci základných bezplatných hotovostných služieb národných centrálnych bánk.

Od zavedenia eurových bankoviek a mincí využívajú spotrebiteľia v Európe výhody jednotnej oblasti hotovostných platieb v eurách (Single Euro Cash Area – SECA). V prípade profesionálnych klientov boli uskutočnené hlavné kroky na ceste ku konvergencii hotovostných služieb ponúkaných národnými centrálnymi

bankami krajín eurozóny. Vo februári 2007 navyše Eurosystem po ukončení konzultácií s európskymi zúčastnenými stranami prijal strategický plán dosiahnutia vyššieho stupňa konvergencie hotovostných služieb národných centrálnych bánk.

Viacere opatrenia zo strategického plánu už boli zavedené a ďalšie sa v súčasnosti zavádzajú. Okrem opatrení uvedených v šiestej správe o stave realizácie projektu SEPA bol zaznamenaný pokrok aj v odstraňovaní prekážok voľného obehu eura, ktoré sú dôsledkom rôznych národných pravidiel týkajúcich sa prepravy hotovosti. Po zverejnení bielej knihy v roku 2009 Európska komisia dňa 14. júla 2010 prijala návrh nariadenia EÚ o profesionálnej cezhraničnej preprave eurovej hotovosti cestnou dopravou medzi členskými štátmi eurozóny. Európska komisia v ňom navrhuje zjednodušiť cezhraničnú prepravu eurovej hotovosti v rámci eurozóny zavedením súboru spoločných pravidiel v rámci EÚ týkajúcich sa cezhraničnej prepravy. Samostatným návrhom sa navyše pôsobnosť pravidiel rozšíri aj na územie členských štátov EÚ, ktoré ešte nezaviedli euro, a to už od dátumu, keď Rada Európskej únie rozhodne, že môžu zaviesť euro (t. j. približne šesť mesiacov pred prechodom na novú menu).

Návrhy budú predložené na schválenie Európskemu parlamentu a Rade EÚ. Eurosystem túto iniciatívu plne podporuje.

V súčasnosti sa pracuje na finalizácii dvoch opatrení, ktoré sú súčasťou strategického plánu:

- 1) Výmena elektronických údajov s profesionálnymi klientmi v rámci vkladov a výberov hotovosti.

V oblasti elektronickej komunikácie s profesionálnymi klientmi Eurosystem zavádza harmonizovaný prístup, ktorý umožní vzájomnú výmenu údajov cezhraničných transakcií. Spoločné rozhranie, Data Exchange for Cash Services – DECS (výmena údajov v rámci hotovostných služieb), bude vychádzať z dvoch hlavných formátov, ktoré existujú

tujú v rámci Eurosystemu, GSI a CashSSP. Od národných centrálnych bánk sa očakáva, že do konca roka 2010 oznámia svoj časový plán zavedenia hotovostných IT aplikácií a pripojenia sa k rozhraniu DECS. Dostupnosť rozhrania DECS bude zabezpečená do konca prvého štvrťroka 2011.

- 2) Jednotné štandardy balenia pre bezplatné hotovostné služby národných centrálnych bánk.

Po uskutočnení harmonizácie balenia pre bankovkové transakcie v rámci Eurosystemu v súčasnosti Eurosystem zvažuje zavedenie obmedzeného počtu štandardov balenia so spoločným obsahom aj pre bezplatné hotovostné služby pre profesionálnych klientov. Národné centrálné banky môžu používať aj dodatočné formáty balenia, ak sa vyžadujú na národnej úrovni. Požiadavky hlavných zainteresovaných subjektov zastúpených EPC a Európskym združením prepravcov cenín (European Security Transport Association – ESTA) sa zhromaždili a porovnali so súčasnými formátmi balenia a postupmi spracovania hotovosti v národných centrálnych bankách s cieľom identifikovať podobnosti i obmedzenia. ECB finalizuje prípravu zoznamov požiadaviek pre spoločné typy balenia. Vyžaduje sa, aby každá národná centrálna banka akceptovala aspoň jeden typ balenia (t. j. kartónové obaly, opakovane použiteľné obaly, bezpečnostné obálky alebo zapečatené obálky).

Po náležitom zohľadnení investičných cyklov bude umožnené prechodné obdobie na implementáciu štandardov.

PRÍLOHA

HLAVNÉ MÍŤNIKY REALIZÁCIE A PRECHODU NA SEPA OD POSLEDNÉHO ŠTVŔŤROKA 2010 DO KONCA ROKA 2013

Eurosystem stanovil ďalší súbor hlavných míŤnikov realizácie a prechodu na SEPA, ktoré je potrebné splniť v období od posledného štvŔŤroka 2010 do konca roka 2013 (príloha). Realizácia týchto míŤnikov má rozhodujúci význam a prispeje k dokončeniu realizácie a prechodu na SEPA.

Zoznam uvádza jednotlivé termíny, zodpovedné subjekty, zainteresované strany a stručne

vysvetlenie pozadia. Zoznam nie je úplný, pretože postupom času a v reakcii na nový vývoj môžu byť stanovené nové priority, a zároveň nepredstavuje ani podrobný plán projektu. Jednoznačne však vymedzuje otázky, ktoré sú zatiaľ nevyriešené a ktoré sa považujú za nevyhnutné na dokončenie migrácie na SEPA, a tým umožňuje jednoduchšie riadenie a monitorovanie pokroku.

Termín	Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
SEPA úhrady a SEPA inkasá					
Q1 2011	SDD: zásady účtovania poplatkov	Usmernenie určené platobnému sektoru	Európska komisia	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, používatelia platobných služieb (príjemcovia, platitelia)	Nariadenie (ES) č. 924/2009 stanovuje dočasný model účtovania poplatkov v prípade inkás do 1. novembra 2012. Komisia (po zohľadnení argumentov bankového sektora) by mala platobnému sektoru poskytnúť usmernenie stanovujúce dlhodobé zásady účtovania poplatkov v prípade SDD.
Q1 2011	SDD: migrácia mandátov	Zabezpečenie právnej kontinuity mandátov	Členské štáty EÚ, v ktorých zatiaľ nebolo prijaté žiadne riešenie	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, používatelia platobných služieb, verejné orgány	Zabezpečenie právnej kontinuity mandátov má kľúčový význam pre úspech SDD. Komunity, ktoré sa zatiaľ nedohodli na riešení, ktoré umožňuje právnu kontinuitu bez potreby opätovného podpisovania mandátov, by ho mali v záujme urýchlenia migrácie čím skôr prijať (či už právnou cestou alebo na základe dohody).
Do konca roka 2011	SCT a SDD: validačné podschémy a vzorové dátové súbory ISO 20022 XML	Zverejnenie povinných validačných podschém a vzorových dátových súborov	EPC	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, používatelia platobných služieb, IT poskytovatelia	EPC zverejnila voliteľné implementačné príručky týkajúce sa komunikácie C2B, B2C a medzibankovej komunikácie. Obsiahnuté pokyny sa však dajú rozdielne interpretovať a môžu viesť k rôznym výsledkom. Túto fragmentáciu by sa podarilo obmedziť doplnením implementačných príručiek o záväzné validačné podschémy a vzorové dátové súbory vychádzajúce zo štandardu ISO 20022 XML.
Do konca roka 2011	SCT a SDD: riadenie doplnkových voliteľných služieb (AOS)	Prevzatie aktívnej úlohy v oblasti riadenia AOS	EPC	Národné komunity, banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, používatelia platobných služieb	Zverejňovanie AOS neprebíha štandardizovaným spôsobom a neexistuje žiadna centrálna databáza AOS. Cieľom by malo byť zlúčenie podobných AOS a poskytnutie jednotného prístupu k všetkým AOS, ktoré sa ponúkajú/vyvíjajú. EPC ako vlastníka schém SCT a SDD by preto v tejto oblasti mala zohrávať aktívnejšiu úlohu.

Termín	Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
SEPA platobné karty					
Q2 2011	Rámec spracovania kartových transakcií	Finalizácia rámca (dokumentácie)	EPC a/alebo spracovatelia kartových transakcií	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, spracovatelia, infraštruktúry, kartové schémy	Cieľom rámca spracovania kartových transakcií je dosiahnuť spravodlivejší a konkurenčnejší trh spracovania kartových transakcií. Rámec bude definovať určité „obchodné pravidlá“ fázy autorizácie a fázy klíringu v rámci spracovania kartových transakcií. Obchodné pravidlá definované v rámci zavedú príslušné zúčastnené strany v priebehu ďalšej fázy.
Q2 2011	Zásady účtovania poplatkov v prípade platobných kariet	Pokyny určené platobnému sektoru	Európska komisia	Kartové schémy, vydavatelia, príjemcovia a držiteľia platobných kariet	Súčasná nejednoznačnosť situácie v oblasti účtovania poplatkov v prípade platobných kariet brzdí proces vytvárania nových kartových schém. Európska komisia by mala platobnému sektoru poskytnúť ďalšie pokyny týkajúce sa zásad účtovania poplatkov v prípade platobných kariet.
Do konca roka 2011	„Implementačné špecifikácie“ pre SEPA platobné karty a terminály	Finalizácia „implementačných špecifikácií“ pre platobné karty a terminály	Štandardizačné iniciatívy	Vydavatelia a príjemcovia platobných kariet, spracovatelia, výrobcovia kariet a terminálov	Vychádzajú z požiadaviek definovaných v Súbore požiadaviek v oblasti štandardizácie SEPA platobných kariet (Cards Standardisation Volume: Book of Requirements, ¹⁾ ďalej len „súbor požiadaviek“) vyvinú štandardizačné iniciatívy (napr. Berlin Group, CIR a EPAS) „implementačné špecifikácie“ pre karty a terminály. V ďalšej fáze, po zavedení špecifikácií zúčastnenými stranami, sa budú vydávať a používať len karty a terminály kompatibilné so SEPA.
Do konca roka 2011	Zabezpečenie súladu „Implementačných špecifikácií“ pre SEPA platobné karty a terminály so „súborom požiadaviek“	Vytvorenie procesu na identifikáciu kartových štandardizačných iniciatív a hodnotenie súladu ich špecifikácií so „súborom požiadaviek“	EPC	Štandardizačné iniciatívy, vydavatelia kariet, príjemcovia, spracovatelia, výrobcovia kariet a terminálov	Na zabezpečenie transparentnosti a vytvorenie dôvery v novovytvorené implementačné špecifikácie je potrebné vytvoriť proces, na základe ktorého sa budú identifikovať štandardizačné iniciatívy pre všetky karty a zároveň hodnotiť súlad ich implementačných špecifikácií so „súborom požiadaviek“. Proces nadobudne účinnosť po skončení práce štandardizačných iniciatív.
Začiatok roka 2012	Magnetické prúžky na kartách	Všetky karty sa vydávajú ako čipové karty	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb	Národné fóra SEPA, kartové schémy	Maximálny kladný vplyv prechodu na EMV na bezpečnosť kartových platieb sa prejaví len vtedy, ak sa magnetický prúžok odstráni, alebo ak už magnetický prúžok nebude obsahovať žiadne údaje umožňujúce uskutočňovanie transakcií.
Do konca roka 2012	Transakcie online „bez prítomnosti karty“	Zavedenie a prechod na progresívny spôsob overovania	Poskytovatelia platobných služieb	Spotrebitelia	S cieľom zvýšiť bezpečnosť informácií a predchádzať platobným podvodom by mali účastníci trhu v prípade transakcií online „bez prítomnosti karty“ zaviesť progresívny spôsob overovania.
1) Súbor požiadaviek EPC v oblasti štandardizácie SEPA platobných kariet (EPC Cards Standardisation Volume: Book of Requirements) je k dispozícii na internetovej stránke http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=478 .					

Termín	Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do konca roka 2013	Licencie v rámci SEPA	Voľnosť pôsobenia držiteľov licencií zaoberajúcich sa vydávaním alebo prijímaním kariet v rámci celej oblasti SEPA	Kartové schémy, príjemcovia, vydavatelia	Maloobchodníci	Otvorený a konkurenčný trh platobných kariet vyžaduje, aby mohli príjemcovia a vydavatelia kariet voľne pôsobiť v rámci celej oblasti SEPA. Geografické obmedzenia v pravidlách schém a licenčných zmluvách by sa mali odstrániť.
Inovácie v oblasti platieb					
Do konca roka 2011	Koncepčné preverenie interoperability v oblasti elektronických platieb založených na internet bankingu (Online Banking e-Payments – OBeP)	Finalizácia koncepčného preverenia	Existujúce schémy OBeP	Schémy OBeP, obchodníci, spotrebiteľia, EPC	Existujúce schémy OBeP uskutočnia koncepčné preverenie interoperability existujúcich schém, využívajúc prácu EPC v oblasti elektronických platieb ako východiskový bod.
Q2 2012	Európske online platby	Sprístupnenie riešenia online platieb európskym spotrebiteľom v rámci celej oblasti SEPA	Poskytovatelia platobných služieb a existujúce schémy OBeP	Obchodníci, spotrebiteľia, EPC	Interoperabilita existujúcich schém OBeP by mala byť funkčná. Komunity bez schémy OBeP by mali pripraviť a spustiť príslušné riešenie online platieb, a to buď zavedením/pripojením sa k existujúcej iniciatíve, alebo vytvorením vlastného interoperabilného riešenia.
Q2 2012	Európske mobilné platby	Finalizácia rámca mobilných platieb	EPC	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, operátori mobilných sietí, výrobcovia mobilných telefónov, spotrebiteľia, maloobchodníci	Rámec mobilných platieb je základným predpokladom vývoja interoperabilných riešení mobilných platieb v Európe.
Migrácia na SEPA					
Do konca roka 2010	Migrácia smerom k špecifikáciám EMV	Finalizácia migrácie smerom k špecifikáciám EMV pre platobné karty a terminály	Kartové schémy; vydavatelia kariet; príjemcovia kariet; poskytovatelia platobných služieb	Držitelia kariet; obchodníci; výrobcovia kariet a terminálov	Používanie špecifikácií EMV pre platobné karty a terminály spolu s PIN kódom sa v súčasnosti považuje za najbezpečnejší spôsob uskutočňovania kartových transakcií. Tento spôsob bol prijatý ako súčasť kritérií kompatibility so SEPA stanovených Eurosystemom a ako súčasť rámca EPC pre SEPA platobné karty. Kartové schémy kompatibilné so SEPA, resp. SCF, musia používať špecifikácie EMV a vyžadovať používanie PIN kódov. Platobný sektor si stanovil termín migrácie na EMV do konca roka 2010 (SCF), čo podporuje aj Eurosystem.
Q2 2011	Konečný termín migrácie na SEPA	Prijatie nariadenia EÚ, ktoré podporí migráciu na SCT a SDD	Rada Európskej únie a Európsky parlament	Poskytovatelia platobných služieb, infraštruktúry, používatelia platobných služieb	Právne záväzný konečný termín migrácie na SCT a SDD je nevyhnutný, aby bolo možné plne využiť všetky výhody SEPA. Prijatie nariadenia EÚ zabezpečí jednoznačnosť situácie, ktorú požaduje veľká väčšina zainteresovaných strán.

Termín	Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do konca roka 2011 (SCT) a do konca roka 2012 (SDD), t. j. jeden rok pred dokončením migrácie na SCT a SDD	Obmedzené používanie „špecializovaných produktov“ (ktorých sa netýka migrácia na SCT alebo SDD)	Definícia „špecializovaných produktov“ SCT a SDD	Národné centrálné banky	Národné bankové komunity, národné fóra SEPA, ECB, Európska komisia	V mnohých členských štátoch EÚ sa používajú určité pôvodné platobné nástroje, ktoré by sa mohli považovať za úhrady alebo inkasá, avšak ich funkcie sú veľmi špecifické. Objem transakcií pomocou týchto produktov je zvyčajne veľmi obmedzený. Na národnej úrovni by malo byť možné naďalej používať tieto „špecializované produkty“ po určitú dobu aj po predpokladanom konečnom termíne migrácie na SCT (t. j. koniec roka 2012) a SDD (t. j. koniec roka 2013), za predpokladu splnenia určitých kritérií. ²⁾
November 2012	Migrácia na SCT	Migrácia na SCT podľa možností dokončená; v ponuke už žiadne národné pôvodné alternatívne produkty (okrem „špecializovaných produktov“ úhrad)	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, infraštruktúry, používatelia platobných služieb	Národné centrálné banky, ECB, verejné orgány	Dokončenie migrácie na SCT je potrebné na plné využitie všetkých výhod SEPA. November 2012 ako konečný termín migrácie na SCT znamená, že doba migrácie potrvá takmer päť rokov, keďže úhrady SCT boli spustené v januári 2008.
November 2013	Migrácia na SDD	Migrácia na SDD podľa možností dokončená; v ponuke už žiadne národné pôvodné alternatívne produkty (okrem „špecializovaných produktov“ inkás)	Banky, ďalší poskytovatelia platobných služieb, infraštruktúry, používatelia platobných služieb	Národné centrálné banky, ECB, verejné orgány	Dokončenie migrácie na SDD je potrebné na plné využitie všetkých výhod SEPA. November 2013 ako konečný termín migrácie na SDD znamená, že doba migrácie potrvá takmer štyri roky, keďže inkasá SDD boli spustené v novembri 2009.
Riadenie SEPA					
Q4 2010	Účasť koncových používateľov v projekte SEPA na národnej úrovni	Predstavitelia všetkých kategórií koncových používateľov členmi národných fór SEPA	Národné fóra SEPA a skupiny koncových používateľov	Poskytovatelia platobných služieb a národné a európske asociácie koncových používateľov	Založenie Rady SEPA nestačí na zabezpečenie potrebnej miery účasti koncových používateľov. Koncoví používatelia musia byť do projektu SEPA zapojení aj na národnej úrovni: predstavitelia všetkých kategórií koncových používateľov (napr. spotrebiteľia, obchodníci, malé a stredné podniky, podniky a národné orgány) musia byť členmi národných fór SEPA.
2) Trhový podiel (na základe štatistík ECB) menej ako 10 % celkového počtu úhrad a inkás v danom členskom štáte.					

